

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE datum izida: 16. september 2015

40-letnica evropske pešpoti E6

Prireditve ob Dnevih evropske kulturne dediščine

KAZALO:

OBČINSKE STRANI	3	NAŠA DEDIŠČINA	16
3. Večer glasbe, plesa in smeha		MLADI	24
S 1. izredne seje občinskega sveta		IZ NAŠIH ŽUPNIJ	27
Z 2. izredne seje občinskega sveta		ZDRAVSTVO	34
Investicije na komunalnem področju		ŠPORT IN RELREACOKA	35
Obnovitvena dela v hramih kulture		STRANKE	39
Kako pravilno ravnati s komunalnimi odpaki		PISMA	40
Odkritje skupnega spominskega obeležja na Karloviči		OGLASI	46
Aktivnosti medobčinskega redarstva in inšpektorata		ZAHVALE / V SPOMIN	47
Abonma 2015/2016			
ŠOLA	9		
KULTURA	9		
TURIZEM	12		

Slika na naslovnici:

Med pohodom po eni od variant evropske pešpoti E6, ki vodi preko Malega Osolnika mimo cerkvice sv. Jakoba. (foto Stane Mirtič)

TROBLA

glasilo
Občine Velike Lašče

ISSN 1408-5852

**Naslednja Trobla izide 28. oktobra 2015,
prispevke je potrebno oddati do 14. oktobra 2015.**

Letnik 21, številka 5, 16. september 2015. Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno. **Naklada:** 1.550 izvodov. **Izdajatelj:** Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Lidija Čop. **Uredniški odbor:** Dragica Heric, Veronika Vasič, Marta Škrlič Antončič, Urša Zalar. **Lektoriranje:** Silva Cimerman. **Oblikovanje:** Lidija Čop.

Tisk: Luart, d.o.o. **Naslov uredništva:** Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.
Tel.: 01/781 03 70, e-pošta: trobla@velike-lasce.si. Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

ČESTITAMO!

Ponosni smo na naše občanke in občane, ki nas razveseljujejo z uspehi in odmevnimi prireditvami na najrazličnejših področjih.

- **ANA KASTIGAR** je na poletnem državnem prvenstvu v plavanju zmagala kar štirikrat, in sicer na 800 m, 400 m, 200 m in tudi v kraljevski disciplini 100 m prosto.

- **ČLANI LOKOSTRELSKEGA KLUBA** so uspešno zaključili tekmovalno leto 2015 in med drugimi vidnimi rezultati osvojili tudi naslov državnega prvaka - ekipno.

- **BRINA GRUDEN** je maturo opravila z odliko, in tako postala zlata maturantka.

- **MLADI IZ MLADINSKEGA DRUŠTVA VRT** so organizirali in izpeljali odmevno prireditev Rocktronica.

- **MLADI IZ KONJEREJSKEGA DRUŠTVA** so veliko truda in dela vložili v organizacijo obsežnega sklopa prireditev, ki so ga poimenovali Vikend Ognjenega mustanga.

Vsem iskreno čestitamo in jim želimo pri njihovem nadaljnjem udejstvovanju še naprej veliko uspehov, realiziranih idej in športne sreče.

Župan Anton Zakrajšek,
podžupanja dr. Tatjana Devjak in občinska uprava

S 1. izredne seje občinskega sveta

Občinski svet Občine Velike Lašče se je v četrtek, 9. julija 2015, sestal na 1. izredni seji. Po ugotovitvi sklepčnosti je župan predlagal v potrditev naslednji dnevni red:

1. Polletno poročilo o izvrševanju proračuna občine za leto 2015

2. Obvezna razlaga 48. člena Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Velike Lašče

Občinski svet se je najprej seznanil s poročilom o izvrševanju proračuna Občine Velike Lašče od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015, v nadaljevanju pa je sprejel naslednji sklep:

Ad 2 - Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme obvezno razlago 48. člena Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Velike Lašče (Uradno glasilo Občine Velike Lašče, št. 7/13) v naslednjem besedilu:

V 48. členu odloka je potrebno določilo glede tipologije objektov pri objektih tipa AE razumeti tako, da znaša razmerje stranic podolžnega osnovnega dela tlorisnega objekta v stiku z zemljiščem najmanj 1:1,4, pri objektih tipa D pa znaša razmerje stranic podolžnega osnovnega dela tlorisnega objekta v stiku z zemljiščem najmanj 1:1,7.

Tanja Uršič, občinska uprava

3. Večer glasbe, plesa in smeha

VABILO SKUPINAM, DRUŠTVOM IN POSAMEZNIKOM K SODELOVANJU NA DOBRODELNI PRIREDITVI

Kot smo najavili že v prejšnji številki Troble, v letošnjem letu zopet pripravljamo dobrodelni koncert z naslovom Večer glasbe, plesa in smeha. Prireditev bo v nedeljo, 15. novembra, v športni dvorani v Velikih Laščah.

Domača društva, glasbene in plesne skupine zato vabimo, da svojo pripravljenost za sodelovanje potrdijo s prijavnico, ki je objavljena na spletni strani Občine Velike Lašče (<http://www.velike-lasce.si>), najkasneje do srede, 30. septembra 2015.

V primeru prevelikega števila prijavljenih si organizator pridržuje pravico izbora nastopajočih med prijavljenimi.

Prepričani smo, da bo Večer glasbe, plesa in smeha privabil veliko domačih nastopajočih, dobrodelno razporejenih obiskovalcev pa tudi radodarnih donatorjev med našimi podjetniki in obrtniki. Zbrani prostovoljni prispevki bodo namreč namenjeni socialno šibkejšim družinam v naši občini.

Občina Velike Lašče

OBČINA VELIKE LAŠČE

VABI NA

dobrodelno prireditev

VEČER GLASBE, PLESA IN SMEHA,

ki bo v **nedeljo, 15. novembra 2015, ob 18. uri**
v športni dvorani v Velikih Laščah.

Na dobrodelni prireditvi bodo sodelovale glasbene, pevske in plesne skupine iz naše občine in od drugod.

Zbrani prostovoljni prispevki bodo namenjeni socialno šibkejšim družinam v naši občini.

Z 2. dopisne seje občinskega sveta

Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 8. do 10. septembra 2015 2. dopisno sejo. Dnevni red dopisne seje je bil naslednji:

1. Razrešitev direktorja Javnega zavoda Trubarjevi kraji

2. Imenovanje v. d. direktorja Javnega zavoda Trubarjevi kraji

3. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Velike Lašče za programsko obdobje 2015 – 2020

Občinski svet je sprejel naslednje sklepe:

Ad 1 - Občinski svet Občine Velike Lašče razreši direktorja Javnega zavoda Trubarjevi kraji, Borisa Zoreta.

Ad 2 - Občinski svet Občine Velike Lašče na mesto v. d. direktorja Javnega zavoda Trubarjevi kraji do imenovanja novega direktorja, najdlje pa za obdobje enega leta, imenuje Lidijo Čop.

Ad 3 - Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Velike Lašče za programsko obdobje 2015 – 2020.

Tanja Uršič, občinska uprava

Investicije na komunalnem področju

V poletnem obdobju smo izvedli asfaltiranje ceste Podstmec—Brlog in preplastitev asfalta na odseku Podlog—Knej. Predvsem pri slednjem je bilo zaradi popolne zapore ceste kar nekaj nevšečnosti za uporabnike, za kar se občanom iskreno opravičujemo in zahvaljujemo za razumevanje. Na področju vodovodov smo že obnovili daljša odseka na Gradežu ter v Rutah, trenutno pa smo v fazi izbiranja najugodnejšega izvajalca še za planirane odseke na Karlovici ter v Retjah in Malih Laščah, ki jih bomo izvedli glede na razpoložljiva sredstva v proračunu.

Tudi letos je med občani precej aktualen razpis za subvencioniranje izgradnje malih komunalnih čistilnih naprav na območju Občine Velike Lašče. Veseli nas, da je tovrstna pomoč naletela na tako pozitiven odziv, pozivamo pa vas, da z vlogami pohitite, saj je rok za oddajo do 31. oktobra 2015.

Na področju cestne razsvetljave smo postavili 25 novih luči. Primarno smo dokončali dela na pločniku proti Cereji, zaključena pa je tudi kompletna osvetlitev osrednjega križišča na Rašici, kjer je bila posebna pozornost posvečena avtobusnim postajališčem. Obenem smo osvetlili prehod za pešce pri Trubarjevi domačiji, postavili pa tudi nekaj svetilk na Hrastinjakah.

Roman Viršek, občinska uprava

Obnovitvena dela v hramih kulture

Tudi v letošnjem poletju so potekala večja investicijska dela na objektih, namenjenih kulturi.

Levstikov dom v Velikih Laščah je dobil nov del strehe. Kritina nad sejno sobo in nad knjižnico je bila dotrajana, zato je ob stalnih popravilih ob zamakanjih bila sprejeta odločitev, da se ta del na novo prekrije. Glede na to, da je lastnik spodnje etaže Kmetijska zadruga, smo tudi financiranje obnove porazdelili na sorazmerne lastniške deleže objekta. Dela, ki jih je opravil izbrani izvajalec Škof, d.o.o., iz Dolšakov, so bila zaključena v začetku septembra 2015.

Trubarjeva domačija na Rašici je v letošnjem letu dobila kar nekaj novih pridobitev. Za spominsko sobo so bili nabavljeni dodatni stoli, dvorišče je opremljeno z novimi igrali za najmlajše obiskovalce, postavljene so nove zunanje hrastove klopi, ki jih je izdelal Franci Zakrajšek, s.p., iz Podžage, največji investicijski del v tem letu pa odpade na prenovo galerije Skedenj.

Projekt za prenovo je izdelal Marijan Rafael Loboda, u.d.i.a. Za dela, ki obsegajo zamenjavo poda, izolacijo sten, izdelavo novih stopnic, ureditev osvetlitve in zamenjavo elektroinstalacij, je bil izbran izvajalec Magri, d.o.o., z Brankovega. Galerija je dobila tudi nove stole in mize. Kakšen je Skedenj v novi obleki, si boste lahko ogledali **na otvoritvi prenovljenih prostorov, ki bo 25. septembra 2015 ob 19. uri** v sklopu prireditev ob Dnevih evropske kulturne dediščine.

V.V.

Foto: Niko Samsa, Barbara Pečnik in L.Č.

Kako pravilno ravnati s komunalnimi odpadki

Komunalni odpadki so del vsakdanjega življenja vsakega posameznika, saj so to odpadki, ki nastajajo v go-spodinjstvu. Da bi našim otrokom in zanamcem omogočili življenje v vsaj tako kakovostnem in prijetnem okolju, kot ga uživamo sami, moramo s komunalnimi odpadki ravnati odgovorno in premišljeno. S

pravilnim odlaganjem ter doslednim razvrščanjem komunalnih odpadkov lahko vsakdo prispeva k pomembnemu zmanjševanju porabe energije in surovin, saj s tem omogoči predelavo in ponovno uporabo odpadkov kot sekundarne surovine.

Ravnanje s komunalnimi odpadki je po Odloku o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov (Uradno glasilo Občine Velike Lašče 6/12, v nadaljevanju: Odlok) **OBVEZNO** za vse uporabnike, zato se mora vsak uporabnik vključiti v sistem zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov. Uporabnik javne službe na območju Občine Velike Lašče pa je po 22. členu Odloka izvirni povzročitelj, katerega delovanje ali dejavnost povzroča nastajanje komunalnih odpadkov. Za vsakega posameznika, ki se v sistem zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov ne vključi, je zagrožena globa v višini 800 evrov, za srednjo ali veliko gospodarsko družbo pa celo 10.000 evrov.

V nadaljevanju vas želimo opozoriti na nekatere določbe Odloka, ki ste jih kot uporabnik storitev javne službe dolžni spoštovati **in za katere je ob neupoštevanju le teh predpisana tudi sankcija. Pravice in obveznosti uporabnika podrobneje ureja 24. člen Odloka.** Tako je vsak uporabnik dolžan komunalne odpadke ločevati po posameznih frakcijah in jih izvajalcu javne službe predajati v posebej za to namenjenih tipiziranih posodah. Pokrovi na posodah, ki se nahajajo na zbirnem in prevzemnem mestu, morajo biti zaprti, ravno tako morajo biti zaprte tipizirane vrečke. Okolico zbirnih mest ali zbirnih in prevzemnih mest so dolžni čisto vzdrževati uporabniki, in sicer tako, da je čista in v vseh letnih časih dostopna izvajalcu javne službe.

Prepovedi pri ravnanju s komunalnimi odpadki so podrobneje določene v 25. členu Odloka

Prepovedano je:

- odlagati komunalne odpadke na območju občine v nasprotju z določili tega odloka,
- mešati biološke odpadke z drugimi komunalnimi odpadki,
- odlagati odpadke, ki niso opredeljeni kot komunalni odpadki, v posode za komunalne odpadke,
- odlagati odpadke zunaj posod za odlaganje komunalnih odpadkov,
- samovoljno premikati posode za ločeno zbiranje frakcij z določene lokacije na drugo lokacijo,
- brskati po posodah za zbiranje komunalnih odpadkov ali iz njih odnašati odložene komunalne odpadke,
- odnašati odložene kosovne odpadke s prevzemnih mest,
- razmetavati odpadke ali drugače onesnažiti prevzemna mesta,
- onesnažiti okolico zbiralnic, premičnih zbiralnic nevarnih odpadkov ali zbirnih centrov,
- poškodovati opremo, objekte in naprave za izvajanje

javne službe,

- lepiti plakate in obvestila na posode za zbiranje komunalnih odpadkov, pisati, risati po njih ali jih barvati.

V posode ali tipizirane vrečke, ki so namenjene mešanim komunalnim odpadkom ali biološkim odpadkom, je prepovedano odlagati, zlivati ali postavljati:

- nevarne odpadke,
- ločene frakcije komunalnih odpadkov,
- gradbeni material, kamenje,
- bolnišnične odpadke iz zdravstvenih in veterinarskih dejavnosti,
- tople ogorke in topel pepel,
- kosovne odpadke,
- tekoče odpadke, gošče in usedline, ne glede na vrsto odpadka.

Inšpektorji Medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče pri svojem delu večkrat naletimo na nezakonito odložene komunalne odpadke v naravnem okolju, na podlagi katerih pa povzročitelja nezakonitega odlaganja odpadkov niti ni mogoče ugotoviti. V 157. a členu Zakona o varstvu okolja (Uradni list št. 39/06, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, v nadaljevanju ZVO-1) je določeno, da če so odpadki nezakonito odloženi na zemljišču v lasti osebe zasebnega prava, odredi odstranitev komunalnih odpadkov občinska, drugih odpadkov pa državna inšpekcija **lastniku ali drugemu posestniku zemljišča**. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

Glede na to zakonsko določbo vas želimo opozoriti, da kot dobri gospodarji sami skrbite za svojo lastnino, in sicer tako, da poskušate biti o tem, kaj se z njo dogaja, kar najbolje obveščeni. Kadar inšpektor pri opravljanju svojega dela naleti na nezakonito odložene odpadke ali pa o nezakonitem odlaganju odpadkov prejme obvestilo naključnega mimoidočega, lahko povzročitelja nezakonitega odlaganja odpadkov kaznuje, če ugotovi njegovo identiteto. Glede na veljavno zakonodajo pa odstranitev nezakonito odloženih odpadkov lahko naloži le lastniku ali drugemu posestniku zemljišča. Lastnik zemljišča ima možnost, da povrnitev nastalih stroškov za izvršitev izrečenega ukrepa inšpektorja terja od povzročitelja, če je ta znan. Vsaka dodatna informacija o povzročitelju, poleg navedbe lokacije, kje se odpadki nahajajo, lahko inšpektorju pomaga pri učinkovitejšem preganjanju povzročiteljev. Zaradi manjkajočih ključnih informacij o kršitvi jo povzročitelj pogosto odnese brez kazni, lastnik zemljišča pa mora sam nositi vse posledice malomarnega ravnanja posameznikov, ki na ta način onesnažujejo naše okolje.

Na vsakem posamezniku je odločitev, kako bo ravnal z odpadki, ki jih proizvede. Pri svoji odločitvi pa se ne ozirajte na z Odlokom predpisane globe, temveč na kaj in koliko boste prispevali k lepši podobi okolja, v katerem živimo, in nenazadnje k podobi celega planeta.

Skupna občinska uprava
Medobčinski inšpektorat in redarstvo
občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica,
Sodražica in Velike Lašče

Odkritja skupnega spominskega obeležja na Karlovinci se je udeležil tudi predsednik republike Borut Pahor

V nedeljo, 5. julija 2015, je bila na Karlovinci spominska slovesnost ob odkritju spominskih plošč. Na novem obeležju so nameščene spominske plošče NOB, ki so bile pred energetske sanacije na šolski zgradbi na Karlovinci, poleg njih pa so nameščene plošče umrlih na domobranski strani, žrtve vojnih in povojnih pobojev. **Župan Anton Zakrajšek** je v nagovoru zbranim, med katerimi so bili številni domačini, svoji žrtev, poudaril, da si spoštovanje do umrlih, do spomina zaslužijo vsi naši sokrajani, sovaščani, prijatelji, sorodniki, ki jim je bila Karloviška dolina skupna, kjer so obiskovali isto šolo, jih je k molitvi klical isti zvon, so zapeli v isti gostilni, orali in kosili polja te doline, teh gričev in senožeti.

Ob svojem dokaj čustvenem razmišljanju je prebral tudi pismo častnega občana občin Velike Lašče in Ribnica Janeza Debeljaka, znanega in cenjenega profesorja, slavista, učitelja, ki ga je leta 2002 poslal svojemu nekdanjemu učencu Francu Mihiču, v katerem piše:

»Vsaj trideset let sem moral kot slavist mladim generacijam razlagati Klopčičevo partizansko enodajanko »Mati«. Mati zaradi izdajstva izgubi sina, enega sina. Torej vcepljal sem stereotip o borcu, ki pade za svobodo, njegov nasprotnik pa je izdajalec. Tipična pravljica o pridnem Janezku in hudobnem Mihcu. Izdajalca je treba za vse čase

sovražiti, izničiti. Pa se v meni oglašja neka druga resnica. Pri prvem sosedu v naši mali vasi so bili štirje fantje. Vse sem dobro poznal. Enega so partizani kot civilista ubili, drugi trije pa so junija 1945 končali v kočevskem Rogu. Pa dobro vem, da nihče od njih ni bil izdajalec. V velikolaški fari je vas Adamovo. V eni od hiš je bila številna družina, večinoma fantje. Pet od njih je po vojni končalo v enem od roških brezen, eden je padel že med vojno. Tudi za te fante vem, da nihče ne zasluži vzdeyka izdajalec. Ko sem pred dobrim desetletjem govoril z njihovo sestro, me je za zmeraj priklenila nase človekoljubnost njenih oči, ko je govorila o nasilni smrti svojih bratov. Niti trohice obsodbe. Žrtev pač. Zaključek. Trideset let in več sem pomagal ustvarjati podobe žrtve enega, žalost ene matere, pri tem pa niti z besedo omeniti štirih moji sosedov, ne matere šestih pomorjenih - ni njih, ni njene žalosti...!

In kar je najhujše. Človek nemočen pusti, da gre lažna in zamolčana zgodovina svojo pot naprej, in kaže, da bo tako tudi ostalo.« Tako piše, sedaj že pokojni, častni občan Janez Debeljak.

V letu, ki so ga zaznamovale številne prireditve ob 70. obletnici konca druge

svetovne vojne, je bilo slišati mnoge nagovore k strpnosti, k prenehanju razdvajanja med Slovenci, želje po medsebojnem zaupanju in po tem, da si končno sežemo v roke.

Čeprav ima zgodovina žal tudi svojo temno stran, imamo danes mi možnost in dolžnost, da jo osvetlimo s tem, da ohranjamo spomin in spoštovanje do vseh žrtv. V Občini Velike Lašče je ta korak, ob soglasju velike večine članov občinskega sveta, s postavitvijo skupnega spominskega obeležja na Karlovinci narejen.

Te slovesnosti se je udeležil tudi **predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor**.

Dejanje je označil kot pietetni spravni dogodek, nekaj »plemenitega in nekaj dobrega, nekaj, kar nas dela bolj humane in bolj človeške. Danes smo pričr intimne-mu dogodku, a čutim, da je pomemben za vso našo državo,« je dejal predsednik Pahor.

V kulturnem programu so nastopili Vokalna skupina Triola, solist Bine Devjak z bobnarjem Rokom Kokošinkom in sorodnika tretje generacije umrlih, napisanih na teh ploščah, Boštjan Škulj in Marko Gruden, ki sta recitirala pesmi Kajuha in Balantiča ter nato prižgala svečki v spomin vsem žrtvam.

Župan Anton Zakrajšek je k ploščam, ki jih na sredini deli le Trubarjev citat »Lubi Slovenci«, položil venec Občine Velike Lašče.

Veronika Vasič, občinska uprava

Foto: STA/Tamino Petelinšek,

Peter Centa

Drage občanke in občani

Ob postavitvi spominskega obeležja na Karlovinci sem bil deležen zelo ostrih pisnih napadov, žalitev in neresnic s strani občinskega svetnika Srečka Knafelca in ZZB NOB, objavljenih v dnevnih časopisih Dnevnik in Delo. Zaradi objektivnega poročanja vas želim v naslednjem prispevku seznaniti s celovito kronologijo postavitve tega spominskega obeležja.

Občina Velike Lašče je v letu 2013 izvedla energetske sanacije šolske zgradbe na Karlovinci.

Občinski svet še v prejšnji sestavi je leta 2014 sprejel odločitev, da se odstranjene plošče ne namesti nazaj na šolsko zgradbo, temveč na novo obeležje, na bolj dostopni lokaciji. S strani občinskega svetnika Rudolfa Ruparja je bila podana pobuda, da naj se na novo obeležje postavijo tudi spominske plošče, ki bi ohranjale spomin še na druge krajanje teh krajev, pobite med drugo svetovno vojno in tik po njej in niso napisani na omenjenih ploščah NOB. Nihče od takratnih svetnikov ni izrazil pomisleka na ta predlog.

Tako smo za leto 2015 v načrtu razvojnih programov, ki je obvezni del Odloka o proračunu Občine Velike Lašče, predvideli določena sredstva za to spominsko obeležje. Proračun je bil na 4. redni seji Občinskega sveta dne 12. februarja 2015 sprejet s popolnim soglasjem vseh občinskih svetnikov in svetnic (12 za, 0 proti).

Na 5. redni seji Občinskega sveta dne 30. marca 2015 je bil s strani župana predstavljen projekt novega obeležja, katerega idejno zasnovo je naredil Dušan Zekovič, končno obliko pa je dokončala Nika Perovšek, univ. dipl. krajinska arhitektka. Za mnenje in soglasje smo pred postavitvijo zaprosili tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine in ga tudi pridobili. **Občinski svet, ki je najvišji organ odločanja v občini, je sprejel sklep**, da se potrdi predlagana idejna zasnova in postavi skupno spominsko obeležje na predstavljeni lokaciji. Sklep je bil sprejet z večino glasov občinskih svetnikov političnih strank, zastopanih v občinskem svetu (SLS, SD, SMC, NSI, SNS in SDS) z 9 glasovi ZA in 1 PROTI. Proti je bil samo Srečko Knafelc, ki je tudi izvoljeni predstavnik Liste 1550. Naknadno se je od svoje odločitve na občinskem svetu distancirala še svetnica SD. Prepričan sem, da je bil projekt predstavljen razumljivo, da so vsi svetniki vedeli, o čem glasujejo. Menim, da je tudi Srečko Knafelc, ki je edini glasoval proti, zelo dobro razumel predlagano idejo, še posebej zato, ker sem mu jo dokaj natančno obrazložil na osebni predhodni pogovori.

Pri realizaciji te odločitve nas je, kot sem omenil tudi na sami otvoritvi obeležja, vodilo spoštovanje do umrlih, do spomina, ki si ga zaslužijo vsi naši sokrajani, sovaščani, prijatelji, sorodniki, ki jim je bila Karloviška dolina skupna, kjer so obiskovali isto šolo, jih je k morebitni molitvi klical isti zvon, so zapeli v isti gostilni, orali in kosili polja te doline, teh gričev in senožeti.

Želim omeniti še naslednje. V skoraj dveh letih, odkar so bile z objekta odstranjene plošče NOB, smo na občino dobili samo dva telefonska klica dveh gospa, ki ju je zanimalo, kje so odstranjene plošče. Vljudno jima je bilo povedano, da so plošče varno shranjene v kleti šole in da ne bodo postavljene nazaj na šolo, temveč na posebno mesto. Na občino pa nismo dobili niti ene pisne pritožbe kateregakoli svojca, temveč samo dopis društva Zarje spominov Velike Lašče, na katerega smo tudi korektno odgovorili.

V otvoritvenem programu sta sodelovala sorodnika tretje generacije umrlih, napisanih na teh ploščah, Boštjan in Marko, ki sta prižgala svečki v spomin vsem žrtvam in si segla v roke. Bilo je zelo ganljivo in pietetno. Dejstva, da sta zmogla ta pogum, sem še posebej vesel, vendar po drugi strani tudi žalosten, da je bilo na ta trenutek potrebno čakati 70 let od konca druge svetovne vojne, ki je v mnogih slovenskih družinah naredila veliko gorja in pustila nezaceljene rane.

Prav tako sem bil izredno počaščen, da nas je pri tem projektu vseskozi podpiral predsednik RS gospod Borut Pahor, ki je bil seznanjen z našo idejo in ki je vse prisotne, med katerimi so bili številni domačini in svojci žrtev, na otvoritveni svečanosti tudi nagovoril.

Za konec bi se še rad iskreno zahvalil vsem, ki ste nas pri tej izvedbi podpirali in spodbujali. Hvala vsem krajanom Karloviške doline, ki ste kakorkoli sodelovali pri organizaciji otvoritvene slovesnosti, in vsem, ki ste se v tako lepem številu udeležili le-te.

Upam, da je bilo s postavitvijo skupnega obeležja vsem mrtvim, ki jih je smrt doletela med in tik po drugi svetovni vojni, in s stiskom rok Boštjana in Marka narejeno tisto svetlo dejanje, ki kaže na pot, na kateri ni več prostora za razdvajanje slovenskega naroda in za nizkotno politikanstvo, ki si ga očitno nekateri še kar želijo.

Anton Zakrajšek, župan

Aktivnosti medobčinskega inšpektorata in redarstva pri zagotavljanju varne poti v šolo ob začetku šolskega leta 2015/2016

Zagotavljanje varnosti otrok v cestnem prometu je v prvih septembrskih dneh ena najpomembnejših nalog redarstva, policije, inšpekcijskih služb in drugih institucij, ki s svojo aktivno navzočnostjo ob šolah in šolskih poteh prispevajo k umirjanju prometa. Medobčinski inšpektorat in redarstvo se je tudi letos vključil v nacionalno preventivno akcijo *Začetek šolskega leta*, ki jo na nacionalni ravni koordinirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Javna agencija RS za varnost prometa.

Aktivnosti medobčinskega redarstva so bile usmerjene v poostren nadzor nad mirujočim prometom v okolici šol in vrtcev, še posebej med prihodom učencev v šolo in odhodom domov, preverjanje varne hoje otrok in prečkanje ceste, opremljenost prvošolčkov z rumenimi ruticami in odsevnimi telesi za večjo varnost ob zmanjšani vidljivosti, uporabo varnostne čelade ter uporabo varnostnih pasov.

V prvih dneh začetka pouka je medobčinsko redarstvo izvajalo tudi meritve najvišje dovoljene hitrosti posameznih vrst vozil na območju občin ustanoviteljic. Nadzor hitrosti se je izvajal na mestih, kjer vozniki ne upoštevajo s prometno signalizacijo dovoljene hitrosti, še zlasti v bližini šol, vrtcev in šolskih poti.

V okviru akcijskega načrta nacionalne preventivne varnosti v cestnem prometu je medobčinska inšpekcija pred pričetkom novega šolskega leta izvajala nadzor nad varno infrastrukturo za pešce in kolesarje v bližini šol.

Glavni namen in cilj navedenih preventivnih aktivnosti je zagotoviti varne šolske poti in s tem varnost otrok in mladostnikov v prometu ne le v prvih dneh šolskega leta, temveč skozi vse leto. Prav tako je namen opozoriti in osveščati ostale udeležence v prometu o odgovornejšem ravnanju v prometu. Z dobrim zgledom in odgovornim ravnanjem v prometu lahko odrasli veliko pripomoremo k prometni vzgoji naših otrok.

Skupna občinska uprava

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Dobrepolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče

Z vami že 27 let

KLANČAR

Neodvisni servis vozil Renault in Dacia

Ugodne kvalitetne rešitve za vaš Renault
nadomestni deli
avtoplašči, premontaža, shranjevanje
ličarsko-kleparska dela (pogodbenik zavarovalnice Triglav)
polnjenje in popravila klimatskih naprav

Groznikova 11, 1000 Ljubljana
Tel: **01/42 72 001**
Gsm: **041 710 151**
Email: info@klancar.si, www.klancar.si
Delovni čas: pon - pet: 8.00 - 16.30

ABONMA 2015/2016

V prejšnji številki Troble smo predstavili program predstav 19. sezone gledališkega abonmaja v Velikih Laščah, v tej številki pa vas obveščamo o ceni in vpisu abonmaja.

CENE ABONMAJSKIH VSTOPNIC:

- redna cena: **55 EUR**,
- za dijake, študente in upokojene: **50 EUR**,
- v prosti prodaji: **12 EUR na predstavo**.

Možno je plačilo v dveh obrokih.

Plačilo rezerviranih vstopnic lahko opravite tudi z nakazilom zneska na TRR: 01334-0100000223 s sklicno številko 00 713004-2015.

Znesek vseh prodanih vstopnic predstavlja manj kot polovico cene celotnega abonmaja, razliko do polne cene pa financira Občina Velike Lašče.

Poleg prodaje vstopnic za občane Velikih Lašč bo možen tudi nakup abonmaja za občane sosednjih občin, saj si želimo, da bi bile predstave dobro obiskane.

REZERVACIJA ABONMAJA:

- **za občane Velikih Lašč:** od 18. septembra od 8.00 dalje (v času poslovnega časa občinske uprave),
- **za občane sosednjih občin:** od 25. septembra od 8.00 dalje (v času poslovnega časa občinske uprave),
- **rezervacija abonmaja** je možna osebno na sedežu občine (Levstikov trg 1, Velike Lašče) ali na telefonski številki: 01/7810 370.

Rezervirane vstopnice je potrebno dvigniti do zaključka vpisa.

VPIS ABONMAJA:

- **v sredo, 23. septembra 2015**, od 10. do 17. ure
- **v četrtek, 24. septembra 2015**, od 10. do 12. ure
- **v sredo, 30. septembra 2015**, od 10. do 17. ure
- **v četrtek, 1. oktobra 2015**, od 10. do 12. ure

Prva predstava gledališkega abonmaja 2015/2016 bo že v petek, **9. oktobra, ob 19.30**. Gostili bomo Mestno gledališče ljubljansko s komedijo **SEDEM LET SKOMIN**.

V gledališki abonma 2015/2016 so vključene še monokomedija Špas Teatra MOŠKA COPATA, SNG Nova Gorica nam bo odigralo komedijo NORCI IZ VALENCIJE, s komedijo KO KO KOMEDIJA nas bosta nasmejali Ana Marija Mitić in Katarina Čas (Špas Teater), Šentjakobsko gledališče Ljubljana se nam bo predstavilo s komedijo RESNICA, SiTi Teater s komedijo MAME in SNG Maribor s predstavo VEČNO MLADI.

Občina Velike Lašče si kot organizator gledališkega abonmaja pridružuje pravico do spremembe programa iz objektivnih razlogov.

Lepo vabljeni!

Generacija otrok letnik 2009 prestopila šolski prag na OŠ Primoža Trubarja

DVE MIŠI
STA V HIŠI
ŠOLO UREDILI,
DA BI SE MIŠKI
KAJ NAUČILI.
V ROKE STA VZELI
PISANO KREDO
IN NAPISALI
VSO ABECEDO.
(Tatjana Pregl Kobe)

V torek, 1. 9. 2015, je na centralni šoli 27 prvošolčkov prav koražno prestopilo šolski prag. Že zunaj jih je pričakal Popszi. S Popszijevo pomočjo so otroci v veliki knjigi poiskali svoje ime, naredili kljukico k svo-

jemu imenu ali pa narisali sonček.

Nato so otroci nadaljevali pot do razreda, kjer so dobili rumene rutice, spoznali učiteljice in v njihovih predalčkih jih je čakalo darilce. Učence in starše je nagovorila tudi ravnateljica mag. Metoda Kolar in jim poklonila spominske knjige. Učence je naučila tudi pesmico. Sledilo je fotografiranje, sladkanje s torto in ogled predstave. Pred predstavo je učence in starše prav prijazno nagovorila tudi podžupanja dr. Tatjana Devjak. Prvi šolski dan je minil v zelo prijetnem vzdušju. Učencem želimo uspešno šolanje na OŠ Primoža Trubarja.

Učiteljici Simona Bavdek, Veronika Lipovec

ZBIRANJE KOSOVNIH ODPADKOV na prevzemnih mestih za komunalne odpadke Javno podjetje Snaga, d.o.o., v jesenskem terminu organizira **med 1. oktobrom in 30. novembrom** po predhodnem naročilu uporabnikov.

PREMIČNA ZBIRALNICA za nevarne gospodinjne odpadke in odpadno električno in elektronsko opremo bo za oddajo pripravljena:

pri Zadružnem domu Turjak

7. in 8. oktobra 2015 od 9.30 do 17. ure in

pri gasilskem domu Velike Lašče

12. oktobra 2015 od 9.30 do 17. ure.

V premično zbiralnico lahko oddate stare akumulatorje, baterije, barve in topila, kemikalije, olja, masti, pesticide, pralna in kozmetična sredstva ter zdravila.

ZAČASNI ZBIRNI CENTER TURJAK je v zimskem času (od 1. oktobra do 31. marca) odprt **ob sobotah med 8. in 12. uro.**

Občinska uprava

Šlikarska razstava Žive Agrež »Dolina reke Krke« na gradu Turjak

V petek, 3. julija, je bila na gradu Turjak odprta slikarska razstava umetnice Žive Agrež, sicer Ljubljankanke, ki pa večino časa preživi na Dolenjskem ob Krki in tam tudi ustvarja. Na gradu se je predstavila s ciklom Iz doline reke Krke, ki je začel nastajati leta 2009 in se še vedno bogati.

Živa Agrež je po diplomi iz primerjalne knjiženosti in umetnostne zgodovine delala kot novinarka na radiu Ljubljana, pri časopisu Delo in reviji Jana. Po upokojitvi leta 2004 se je posvetila slikanju. Obiskovati je začela Likovni atelje Lapajne, kjer slika pod mentorstvom akademskih slikark Nuše Lapajne in Sladžane Mitrovič. Leta 2009 se je pridružila likovni skupini Želve (UTŽO Ljubljana), ki jo vodi akademski slikar Miran Erič, in likovnemu društvu Senožeti Radomlje, kjer je obiskovala likovni tečaj pod vodstvom akademskega slikarja Janeza Zalaznika. Izpopolnjevala se je prav tako na likovnem tečaju akademskega slikarja Boštjana Plesničarja ter tečaju slikanja krajine, stilizacije in modulacije barve I akademskega slikarja Toneta Račkija.

Umetnica Živa Agrež (skrajno desno), v ozadju Matjaž Gruden, predsednik sveta JZ Trubarjevi kraji, ki je slavnostno odprl razstavo, in Barbara Pečnik, ki je prireditev povezovala.

Mojca Kokelj, učenka
Glasbene šole Ribnica,
Oddelek Velike Lašče
na klavirju

Razstava Žive Agrež se je iztekla s koncem avgusta, na gradu pa je **vse do 20. septembra 2015** še vedno na ogled razstava **dr. Žive Deu ARHITEKTURA DOMOV ZNANIH SLOVENCEV.**

Razstavo si lahko ogledate ob sobotah, med 12. in 19. uro, ob nedeljah, med 11. in 19. uro ali po vnaprejšnjem dogovoru.

Vabljeni!

Barbara Pečnik, JZ Trubarjevi kraji

DEKD 2015: PRAZNOVANJA

20. 9. 2015 – 3. 10. 2015

Nedelja, 20. september 2015, od 9. ure dalje

Gradež

PRAZNIK SUHEGA SADJA

Prireditev se bo pričela s pohodom po Trubarjevi rojstni fari ter nadaljevala z ogledom Trubarjeve hiše, mlina in župnijske cerkve, v kateri je bil Trubar krščen. Udeleženci boste lahko spoznali zgodovino iz časa utemeljitelja slovenskega jezika ter neokrnjeno naravo s prostranimi gozdovi, skozi katere poteka pohod. Obiskovalci Gradeža si lahko ogledate prikaz izdelovanja zobotrebcev, predenje na kolovratu ter izdelovanje predpražnikov iz koruznega ličkanja. Možen je ogled celotnega postopka sušenja sadja v sušilnici, ki ima peč na drva, lahko pa tudi preizkusite svoje spretnosti v pastirskih igrah.

(Društvo za ohranjanje dediščine Gradež)

Petek, 25. september 2015, ob 19. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

ODPRTJE PRENOVLJENE GALERIJE SKEDENJ Z LIKOVNO RAZSTAVO IN

PREDSTAVITEV MONOGRAFIJE JANEZA DEBELJAKA

V poletnih mesecih so bila opravljena obnovitvena dela galerije Skedenj na Trubarjevi domačiji. Ob otvoritvi prenovljene galerije bodo predstavljena tudi likovna dela akademskih slikarjev iz naše občine.

S svojim delom je bogato zaznamoval kulturni utrip Velikih Lašč tudi Retenčan Janez Debeljak. Spominjamo se predvsem njegovega prispevka pri ohranitvi Levstikove duhovne in materialne zapuščine ter aktivnega delovanja pri obnovi Trubarjeve domačije. Pri predstavitvi njegove monografije, ki jo je v lanskem letu izdalo Muzejsko društvo Ribnica, bo sodelovalo Kulturnoumetniško društvo Primož Trubar Velike Lašče.

(Občina Velike Lašče, JZ Trubarjevi kraji,
KUD Primož Trubar Velike Lašče in
Muzejsko društvo Ribnica)

Sobota, 26. september 2015, od 10. do 13. ure

Kmetija Mohor, Javorje

LESENA HIŠNA ORODJA, PRAZNIKI IN LOKALNA SAMOOSKRBA

Raziskovalni študijski krožek na kmetiji Mohor je namenjen predstavitvi zbirke lesenih hišnih orodij, ki so se uporabljala in se še uporabljajo za pripravo tradicionalnih prazničnih jedi v različnih letnih časih. Praznične jedi bomo pripravili in ponudili obiskovalcem za degustacijo.

(NEC, Notranjski ekološki center, AreaGea, zavod za razvoj in izobraževanje, Zavod Parnas)

Ponedeljek, 28. september 2015, od 8. do 12. ure

Center zavoda Parnas, Rob

OD ZRNA DO PRAZNIČNEGA KRUHA

Kako od pšeničnega zrna do prazničnega kruha poprtnika, ki ga gospodinje Velikih Lašč in okolice v božičnem času spečejo in lepo okrasijo? Na dveh ročnih mlinih oz. žrmljah iz kraškega kamna, ki ju je izdelala Veronika Tišler, študentka VSŠ Sežana, bomo najprej pšenico zmleli. Magdalena Peterlin z domačije Pri tamladih bo prikazala, kaj vse se dogaja s pšenico skozi leto, v delavnici pa bodo otroci oblikovali tičke, ki običajno krasijo praznični kruh poprtnik.

(Zavod Parnas)

Sobota, 3. oktober, od 9. do 12. ure

Trg pred Levstikovim domom, Velike Lašče

BUČNO-MARMELADNI DAN

Bučno-marmeladni dan že vrsto let poteka v Laščah na prvo oktobrsko soboto, ko se zberejo članice DPŽ Velike Lašče in razkažejo svoje pridelke, marmelade in druge sladke dobrote. Obiskovalcem prikažejo delček jesenskih opravil iz starih časov in praznovanj, ki so potekala ob zaključku del na polju.

(DPŽ Velike Lašče v sodelovanju z
Javnim zavodom Trubarjevi kraji)

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije
Institute for the Protection of
Cultural Heritage of Slovenia

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor,
častni pokrovitelj praznovanj ob 25-letnici
Dnevoev evropske kulturne dediščine

Ponovno objavljamo razpis 2. literarni triatlon Slovenska pisateljska pot

Tekmovanje literarnih ustvarjalcev v dveh starostnih skupinah: zadnja triada OŠ ter dijaki SŠ v

- **pisanju poezije** (ena pesem),
- **pisanju proze** (do največ tri tipkane strani, do 5400 znakov s presledki),
- **pisanju literarnega eseja** (do največ šest tipkanih strani, do 10800 znakov s presledki)

Sodeluje lahko vsak učenec ali dijak kot samostojni avtor z vsemi tremi oblikami literarnih del ali v skupini avtorjev, ki oblikujejo tekmovalno trojko, v kateri si razdelijo vse tri literarne oblike. Tematika pisanja literarnih del naj bo povezana z življenjem in/ali delom in/ali okoljem in/ali obdobjem velikanov slovenske kulture na Slovenski pisateljski poti ter naj izhaja iz osebne refleksije in intimnega doživljanja njihovega pomena. Literarni prispevek naj bo rezultat ustvarjanja v novem šolskem letu in še neobjavljen. Vsak prispevek mora biti lektoriran in označen s šifro, podatke o avtorju/avtorici in mentorju/mentorici pa napišite na prijavnico.

Rok za oddajo poezije je 23. oktober 2015 na info@zirovnica.eu ali na poštni naslov: Zavod za turizem in kulturo Žirovnica, Žirovnica 14, 4274 Žirovnica. Prijave in dodatne informacije o projektu na tel. št.: 040 221 929 ali 04 580 91 06, kontaktna oseba: Urška Aljančič, e-mail: info@zirovnica.eu.

Rok za oddajo literarnih esejev je 31. januar 2016 na info@trubarjevi-kraji.si ali na poštni naslov: Javni zavod Trubarjevi kraji, Rašica 69, 1315 Velike Lašče.

Rok za oddajo proze je 1. marec 2016 na poštni naslov: Zavod Ivana Cankarja za kulturo, šport in turizem Vrhnika, Tržaška cesta 25, 1360 Vrhnika ali na turizem@zavod-cankar.si.

Branje in ocenjevanje izbranih del poezije bo v Žirovnici v soboto, 28. 11. 2015, izbranih literarnih esejev na Trubarjevi domačiji v soboto, 16. 4. 2016, izbrane proze pa na Vrhniku v soboto, 14. 5. 2016.

Komisijo, ki bo ocenjevala pisne izdelke in interpretacijo, določi Društvo slovenskih pisateljev, vsak od javnih zavodov, ki organizira dogodek, pa določi tajnika komisije. Na tekmovanje in obisk Prešernove, Trubarjeve in Cankarjeve domačije vabimo tudi vaše prijatelje, mentorje in sorodnike.

OPRAVIČILO

V prejšnji številki Troble so izpadle navedbe avtorstva fotografij. Pri prispevkih z naslovom 33. Razstava Trubarjevi kraji in Majska mladostno prebujanje je avtor fotografij Miran Mencin, pri člankoma Trški dan in Grajski dan pa je avtor fotografij Niko Samsa.

Avtorjem navedenih prispevkov in avtorjema fotografij se iskreno opravičujemo.

uredništvo Troble

Z IGRO DO DEDIŠČINE 2015 –
OB MEDNARODNEM TEDNU OTROKA LEPO
VABIMO NA
GRAD TURJAK.

Pridružite se nam lahko 6. in 7. oktobra 2015,
ob 9.30.

Izvedli bomo program
»Kako so živeli Turjaški«.

Grajski oskrbnik popelje otroke po gradu, jih seznani s svojem delom na gradu in z zanimivimi grajskimi zgodbami – kako so Turjaški dobili svoje ime, kako je turjaška lipa postala hrast, kako so živeli za mogočnimi grajskimi zidovi graščak, graščakinja, vitezi, grajski otroci in ostali prebivalci.

Število udeležencev: največ 30 otrok, trajanje: 1 ura.

Program se izvaja po predhodni najavi za vrtčevske skupine ali I. triado OŠ.

Program je za otroke brezplačen.

Lepo vabljeni!

Javni zavod Trubarjevi kraji

KUD MARIJ KOGOJ

VABIMO VAS NA

**SPOMINSKI POHOD
"PO KOGOJEVI POTI"**

(vsakoletni spomin na
skladatelja Marija Kogoja)

**Turjak–Gradež–Laporje–Rašica–
Mali Osolnik–Prazniki–grad Turjak**

Na poti si bomo poleg nekdanje Kogojeve hiše ogledali tudi drugo dediščino naših krajev. Zaključek pohoda z malico bo v Lovskem domu pri gradu Turjak.

Zberemo se **v soboto, 26. septembra, ob 9h** pri brunarici športnega centra na Turjaku .

Startnina znaša 5 EUR.

VABLJENI !

Skozi velikolaške kraje že 40 let vodi evropska pešpot E6

Pohodniki so zadnjo avgustovsko nedeljo (29. 8.) iz štirih smeri prehodili del E6 in E7 in se zbrali v vasi Mohorje v Rutah. Osrednjo prireditev praznovanj 40 let evropske pešpote E6 v Sloveniji je pripravila Komisija za evropske pešpote (KEUPS) v sodelovanju z Občino Velike Lašče.

Priprave na slavnostni dogodek smo v Občini Velike Lašče vzeli zares. Rutarji so v predhodni delovni akciji združili moči in pokosili travnike okrog križišča E6 in E7 ter lepo uredili okolico, potrudili so se občinski delavci, velikolaški planinci so spomladi prenovili rumeno-rdeče markacije ob poti, gozdarji so na novo prepleskali leseno obeležje.

Pohodniki so na dogodek prišli iz različnih delov Slovenije, precej je bilo tudi domačinov. Iz smeri **Turjaka** so jih po E6 vodili gozdarji iz ZGS. Pot prek Malega in Velikega Osolnika, Granjevice, Osredka, Mačkov do Predgozda so premagali v dobrih štirih urah. Iz **Krvave Peči** je malce lažji pohod po drugem kraku E6 pripravil Zavod Parnas z domačini, del pohodnikov pa si je v dopoldanskem času ogledal še center Parnas, sprehodili so se po Geološki poti v Kobilji curek in si ogledali Krvavo Peč. Obe skupini pohodnikov sta se zbrali v Predgozdu pri lesenem obeležju križišča E6 in E7, pridružila se jim je skupina domačinov, županov, podžupanov in pomembnejših gostov, ki so se do Predgozda pripeljali. Pokusili so lahko rimski kruh iz krušne peči Zofije Grčar, nato pa se skupaj podali še na zadnji del E6 do Mohorij.

Iz **Velikih Lašč** so se po E7 in delu E6 do Mohorij povzpeli pohodniki pod vodstvom Planinskega društva Velike Lašče, z Blok - **Nova vas** - pa so po E6 pohodnike vodili člani Turističnega društva Bloke. Vse skupine so bile navdušene nad gostoljubnostjo domačinov, ki so jih pričakali ob poti.

Okrog 250 zbranih sta pred nekdanjo šolo pri Mohorjah pozdravila predsednik KEUPS Jože Prah in velikolaški župan Anton Zakrajšek, ki je opozoril na številne naravne danosti, ki jih poleg že močne kulturne prepoznavnosti prav tako najdemo v velikolaški občini. V programu, ki ga je sproščeno povezoval Jože Starič, so nastopili tudi

Pohodniki po E6 na poti po Rutah, na čelu evropska poslanka Romana Tomc, seveda pa tudi občinska zastava ni manjkala.

predstavniki ustanoviteljic KEUPS: Damjan Oražem, direktor Zavoda za gozdove Slovenije; Jože Falkner, predsednik Zveze gozdarskih društev Slovenije; Bojan Rotovnik, predsednik Planinske zveze Slovenije; Vlado Kostevc, podpredsednik Turistične zveze Slovenije ter nekaj mož, ki so pomagali vzpostavljati E6: Drago Cencič, Tomaž Kočar in Tone Lesnik.

Slavnostna govornica je bila evropska poslanka Romana Tomc: »Kdor hodi, je vedno pred časom. Kdor hodi po evropskih pešpotah, je nekaj desetletij pred časom. Kdor hodi po slovenskem delu dveh evropskih pešpot, je že četrto stoletje pred časom. In ta čas je vedno zdaj,« je pričela pozdravne besede ga. Tomc, kar je tudi geslo slovenskih evropohodnikov. Evropske pešpote vidi kot velik potencial za Slovenijo, saj s takimi projekti razvijamo turistično ponudbo, podeželje in gospodarstvo. Častni pokrovitelj dogodka, predsednik države Borut Pahor, je moral zaradi neodložljivih obveznosti svoj obisk odpovedati, svoje pozdrave pohodnikom pa je posredoval preko sporočila županu med samo prireditvijo.

V kulturnem programu sta nastopila mlada harmonikarja, navdušil pa je tudi učitelj glasbene šole, ki je zapel himno.

Rimski kruh sta prva odlomila predstavnika organizatorjev - Jože Prah, predsednik KEUPS, in župan Zakrajšek.

Med tistimi, ki so trasirali E6 skozi Iško, je bil tudi Tomaž Kočar, ki je na podlagi svojih zapiskov po dnevih natančno poročal o centimetrih zapadlega snega in posameznih akcijah.

Druga varianta E6 vodi skozi Krvavo Peč in Mačkovec – po njej je vodil domačin Ciril

Prisotni župani so podpisali skupno listino o sodelovanju pri skrbi za evropske pešpote v Sloveniji, zahvale in umetniške slike so prejeli vsi, ki skrbijo za vzdrževanje in dogajanje ob evropskih pešpotah v Sloveniji, podeljene pa so bile tudi spominske značke pohodnikom, ki so v zadnjem letu prehodili slovenski del E6 ali E7.

Med prireditvijo pri nekdanji podružnični šoli Mohorje

Robarski gasilci so poskrbeli za topel obrok hrane, ki ga je za vse obiskovalce zagotovila Občina Velike Lašče, in pijačo. Po prireditvi pa je bil organiziran tudi prevoz za pohodnike.

Naj zaključim z mislijo Jožeta Praha: »Moto v našem prostovoljnem delu je: kar dam, to dobim. Verjamem, da smo ob tem, ko smo dali, tudi veliko dobili. Evropske pešpote nam dajejo možnost povezovanja in ljubezni tako do Narave in Gozda, kot sočloveka.«

Metka Starič, članica KEUPS
Foto: Stane Mirtič, Jože Starič, Metka Starič

Pri Evropski popotniški zvezi je registriranih sedem, več tisoč kilometrov dolgih pešpoti, v vzhodnoevropskih deželah pa obstajata dve taki poti. Prek Slovenije potekata **Evropska pešpot E6** od Baltika do Jadrana (v Sloveniji poimenovana Ciglarjeva pot od Drave do Jadrana) in **Evropska pešpot E7** od Atlantika do Črnega morja (v Sloveniji Naprudnikova pot od Soče do Mure). Obe poti se križata na hribu Mačkovec (911 m) nad vasjo Selo pri Robu.

Delovna akcija v Rutah

Z namenom ureditve okolice na križišču evropskih pešpoti E6 in E7 ter prireditvenega prostora pred šolo Mohorje ob prireditvi ob 40-letnici evropske pešpote E6 v Sloveniji je bila v soboto, 22. 8. 2015, na pobudo KO Rute organizirana in izvedena delovna akcija.

Udeležba je bila izjemna, saj so se je udeležili predstavniki skoraj vsakega rutarskega gospodinjstva.

To nam je dalo dodatnih moči, da smo v lepem sobotnem dopoldnevu očisti-li celotno

okolico logarnice in obeležja na križišču evropskih pešpoti E6 in E7 v Predgozdu ter okolico in prostore pri OŠ Mohorje.

Izkazalo se je, da je bilo predvsem čiščenje okolice logarnice nujno za ohranitev lete, saj je bila skoraj celotna stavba ujeta v objem bližnjega gozda, kar je na njej že pustilo določene sledi.

Zopet se je izkazalo, da znamo stopiti skupaj in da rek "V slogi je moč" še kako drži.

V imenu KO Rute se zahvaljujemo vsem udeležencem akcije, v kateri smo vsak po svojih močeh pripomogli k ureditvi našega kraja in seveda tudi prispevali, da je bila omenjena prireditev še lepša.

KO Rute

Nova pridobitev v bivših prostorih OŠ Mohorje

V bivših prostorih OŠ Mohorje so bila konec avgusta zaključena dela pri ureditvi sanitarij v kletnih prostorih OŠ Mohorje.

Prostor je tako dobil pravo uporabno vrednost za različne namene, kar do sedaj ravno zaradi problematike s sanitarijami praktično ni bilo možno.

Želje in ideje o ureditvi sanitarij segajo že kar nekaj let nazaj, ko ob ureditvi lastništva šole ni bilo več mogoče koristiti sanitarij v zgornjem nadstropju. V namen ureditve smo s pomočjo občine že v letu 2010 nabavili večino potrebnega materiala, za kaj več pa seveda tudi zaradi drugih prioritet in potreb ni bilo možnosti. V preteklem mesecu je sledilo nadaljevanje začetega in tudi uspešno dokončanje.

Prepričani smo, da bo to prelomnica v oživitvi dejavnosti v šoli in da bo prostor postal ponovno točka dogajanja, tako kot je v preteklosti že bil.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo Občini Velike Lašče, županu g. Antonu Zakrajšku za odobrena sredstva, izvajalcu del Vodokomunalni sistemi Belaj, posebej Romanu Peterlinu ter vsem krajanom, ki ste že v preteklosti in tudi sedaj pomagali k uspešnemu dokončanju del.

KO Rute

Pohod na slovesnost do Mohorij

Slovesne 40-letnice evropske pešpoti so se udeležili tudi pohodniki, ki so startali iz Krave Peči, še prej pa so si v Robu ogledali Geološko pot in slap Kobilji curek. V Krvavi Peči so se najprej ustavili v Lojzovem teatru. Tam so pohodniki dobili nekaj informacij o nastanku gledališča. Udeležence pohoda je nagovoril tudi član upravnega odbora Caravaning kluba Slovenija Marjan Zadnik, ki je izrazil navdušenje nad lepoto kraja in pa tudi interes Kluba, da bi se pridobilo od občine dovoljenje za ustavljanje z avtodomi na prostoru v središču Krvave Peči.

Nato so se pohodniki ustavili pred Domom veteranov, kjer so si ogledali prenočitvene kapacitete, pred odhodom na pot pa je nastala še skupinska slika vseh pohodnikov pred vhodom v zgornji del doma, kjer sta na steni vidni tudi novi pridobitvi doma - dvojezična turistična informativna karta ter replika freske, ki je nastala ob snemanju filma »Tu malajne ni vse proč palu«, naredila pa jo je Martina Tekavec.

Tekst in foto: Srečo Knafelc

Maxi Scooter klub odkriva Krvavo Peč

Krvava Peč postaja zanimiva tudi za ljubitelje svobode na dveh (ali treh) motoriziranih kolesih, in tako se je na odkrivanje Krvave Peči in njene okolice pripeljalo nekaj članov Maxi Scooter kluba pod vodstvom predsednika kluba Aleša Vidmarja. Ta si je prve vtise o vasici nabral kot član sanitetne čete Slovenske vojske ob obisku Doma

veteranov leta 2013. To tudi kaže, kako pomembno je sodelovanje domačinov in veteranov vojne za Slovenijo, ki jih vodi Dušan Hočevar. S takimi srečanji si pridobivamo prepotrebne izkušnje za delo v turizmu, obenem pa je to tudi najboljša reklama za kraj in njegove prebivalce.

V zahvalo za vodenje po okolici vasi je predsednik Vidmar pri naslednjem »motornem sprehodu« prinesel glineno klubsko tablico, ki bo naslednje obiskovalce opozarjala na njihov prvi obisk.

Tekst in foto: Srečo Knafelc

Poletje v Lojzovem teatru ...

Poletje 2015 si bomo zapomnili po dolgem obdobju lepega, celo prevročega vremena - za dogajanje v naravnem gledališču pa zelo dobrodošlega.

Tako je bila 17. julija prvič v Lojzovem teatru izvedena prava gledališka predstava s sceno in več kot sto gledalcev je uživalo v odlični igri mladih igralcev iz Škofljice.

Za izvedbo veseloigre »Pridi gola na večerjo« so morali vaščani Krvave Peči pripraviti tudi elemente za prednjo steno odra, za naslednje leto pa bo treba pripraviti le še zavese, da bo možno pripraviti popolne gledališke dogodke.

Naslednji dogodek v Lojzovem teatru je bil 31. julija, in sicer koncert Borisa Muževiča, ki je zopet navdušil z igranjem kitare, še posebej pa z glasom.

Preko 60 poslušalcev je več kot dve uri zabaval s pestrim repertoarjem, po zaključku pa se je srečanje nadaljevalo ob prigrizku in pijači.

Za naslednjo sezono smo že dogovorjeni, da pride Boris z razširjeno skupino.

Srečo Knafelc,

Komarjev dan, 19. julij 2015

Trubarjeva domačija na Rašici

V nedeljo, 19. julija 2015, smo J. A. Z. in družbeniki, k. d., Zavod za razvijanje ustvarjalnosti in Javni zavod Trubarjevi kraji pripravili prireditve, polno smeha, ustvarjalnosti, rekreacije in zabavnih tekmovanj za vse generacije z nazivom Komarjev dan. Izvedbo prireditve je podprla Občina Velike Lašče.

Privi del prireditve je bil namenjen predvsem najmlajšim, poleg zabavnih iger so se lahko udeležili ustvarjalnih delavnic, ki smo jih pripravili sodelavci ZRU (srečevali smo jih že na prireditvah Dneva sonca). Z Darinko Grmek Štrukelj in Marijo Mohorič smo izdelovali lovilce sanj, z Gregorjem Štrukljem in Marijo Nabernik travmatrope, zabavne vrtljive prizore, v katerih se risbi na prednji in zadnji strani združita, in to je pravi mali čudež! S Heleno Hegler smo delali papirnate rože in s Saško Strnad iz TD Podgora smo se šli risalnice – snovalnice, razstava ustvarjenega je nastajala kar na vrhvi ob delavniškem prostoru. Otroci so dobili v dar tudi slikanico Matematična dežela v Ravnem in Krivem kraljestvu, kaj več o slikanici in kako se z njo lahko zabavamo in učimo, pa sem povedala avtorica Ana Porenta.

Po 14. uri se je na travnatem igrišču pričela stara pastirska igra kozaklamf. Pod vodstvom Marka Kožarja, ki je sestavil tudi pravila za tekmovanje (tokrat je šlo že za 5. svetovno prvenstvo v kozaklamfu), se je deveterica pogumnih mladih deklet in fantov seznanila s potekom igre. Igralci na začetku igre stojijo za črto ter s kamenčki – lesenimi čoki – skušajo zadeti kozo, preden pa vrže svoj čok, mora vsak tekmovalac zaklicati: »Pozor!«

Največji uspeh za posameznega igralca je, da kozo podre. Pastir (eden od igralcev) mora podrto kozo postaviti, nato pa lahko lovi ostale tekmovalce in če se to zgodi, ujeti v naslednjem poskusu prevzame vlogo pastirja. Zmaga tisti, ki največkrat podre kozo in si prisluži najmanj kazenskih točk (kazenske točke dobiš za met izven polja, prestop, dotik soigralčevega čoka, gibanje med metom ...). Letošnje, 5. svetovno prvenstvo je lanskega prvaka Martina Gradišarja potisnilo na 2. mesto, zmagovalac pa je bil Benjamin Brinovec, na 3. mestu je pristal Miha Šeme. Med dekleti si je pokal priigrala Nea Verovšek, za pogumno prvo tekmo pa najmlajša udeleženka Saša Šeme. Vsi so prejeli pokale, poleg tega tudi Alen Zgonc tolažilni pokal. Mlade tekmovalke in tekmovalci so dokazali, da jih tudi v dobi elektronskih medijev zanima resnična igra z živimi soigralci. Tekmovanje pa pomeni tudi svojevrsten poklon izročilu, ki ga s tem ohranjamo pri življenju.

Po podelitvi pokalov smo se preselili na drugo tekmovanje, za starejše ekipe, to pa je bil komarjev biatlon, ki ga je vodil Božo Zalar. V 9 prijavljenih ekipah sta tekmovali po dve osebi (z izjemo ene ekipe s tremi člani). Pred pričetkom tekmovanja so imele ekipe možnost treninga: vožnje s kanujem in streljanje z lokom. Ekipe so se najprej pomerile v spretnostni vožnji s čolni. V smeri proti toku je ekipa veslala naravnost, pri boji je obrnila v tok ter nazaj vozila slalom, in sicer tako, da se je en član ekipe dotaknil vsake tarče – komarja, obešenega nad reko. Nedotaknjen komar je pomenil pribitek 10 s skupnemu času vožnje.

Druga spretnost, v kateri so se ekipe pomerile, je bila lokostrelstvo. Vsak tekmovalac je imel 3 puščice, s katerimi je zadeval tarčo – komarja.

Vsaka puščica, ki je zadela komarja, je pomenila 10 s odštevanja časa od časa, ki ga je ekipa dosegla pri vožnji s čolnom.

Po zasedanju komisije in preštevanju pribitkov in odbitkov je bila skupna razvrstitev taka:

1. mesto sta dosegla Stane Novak in Gašper Šeme iz ekipe Travca in prejela 10 litrov komarjeve krvi,
2. mesto sta dosegla Nataša in Ažbe Križaj iz ekipe Modro nebo ter prejela 3 litre komarjeve krvi,
3. mesto pa sta ovojila Dušan in Žak Gradišar iz ekipe Komarčka in prejela 2 litra komarjeve krvi.

Popoldne na Rašici je bilo vroče, a znosno, saj so nas varovale sence dreves ob vodi in hlad Rašice, ki pa je bila tega dne zelo primerna tudi za kopanje. Številni zadovoljni obiskovalci so pohvalili organizacijo dogodka, pestro ponudbo dejavnosti ter možnost sproščenega druženja ob prigrizkih in napitkih ob vodi. Organizatorji in mentorji delavnic pa smo bili navdušeni nad sodelovanjem obiskovalcev in to nas opogumlja, da bi ob Rašici priredili še kak Komarjev ali drug sončni dan na Trubarjevini.

Mag. Ana Porenta,

foto: Gaja in Gregor Grešak, Ana Porenta

Naravoslovni dan na Gradežu

Drugega septembra so imeli učenci 5. a in 5. b razreda Osnovne šole Primoža Trubarja Velike Lašče naravoslovni dan, ki so ga preživali na Gradežu, pod okriljem učiteljic Marjetke in Mimice, učitelja Matica ter članov in članic Društva za ohranjanje dediščine Gradež.

Pred sušilnico jim je Boris najprej na kratko predstavil nastanek in razvoj naše vasi in nato razložil celoten postopek ekološkega sušenja sadja. Izvedeli so vse od priprave sadja, zgradbe peči in sušilnice do kurjenja in sušenja ter uporabe suhega sadja. Sušilnico so si tudi ogledali in poskusili nekaj suhega sadja, pred njo pa jih je kasneje čakala še zdrava domača malica, ki so jo pripravile ter postregle Irena, Jana in Andreja.

Pod kozolcem so si ogledali zbirko starega kmečkega orodja. Stane jim je pokazal posamezne kose in jim razložil, za kaj so se (ali se včasih še) uporabljajo na domačijah in poljih. Poseben poudarek je bil na pridelovanju prosa, tako so si ogledali opremo za živali, ki so nekoč orale njive, valjar za proso, pralico, vejnico ...

Otroci so ves čas zbrano poslušali izčrpno razlago, najbolj prizadrevni so si podatke pridno zapisovali, saj je bilo za naslednji dan v šoli napovedano obnavljanje pridobljenega znanja. Tudi zgornji del kozolca, v katerem so razstavljeni predvsem stari hišni predmeti (oprema, košare, posode ...), so si z zanimanjem ogledovali.

Po malici so izkušene članice prikazale žetev prosa, ki smo ga po odhodu otrok tudi do konca požele. Učenci so se do takrat tudi malo razživeli in najbolj pogumni so hoteli poskusiti, kako se žanje, predvsem dečki so pridno nosili požete snope na traktor. Na koncu je prišla na vrsto še metev prosa, Stane je tako tudi praktično pokazal, kar jim je prej v kozolcu razlagal. Otroci so se sramežljivo združevali v pare deček-deklica ter tudi sami poskusili vrteti in »mečkati« snope. Odšli so dobro razpoloženi, veseli in zadovoljni, ker so drugi dan pouka preživali zunaj šole, saj je – kot vsak – tudi začetek šolskega leta težak.

Zdenka Zabukovec

Ekološka pridelava prosa

Društvo za ohranjanje dediščine Gradež je pod budnim očesom izkušenega Staneta tudi letos poskrbelo za ekološko pridelavo prosa. Spomladi ga je Stane na pogojni ročno posejal, člani društva so njivo povaljali, junija smo članice proso oplele, člani so ga kasneje zaščitili z mrežo.

Setev

Žal letina, verjetno tudi zaradi suše, ne bo najbogatejša, nekaj škode so naredile še miške, ki jih mreža seveda ni

ovirala pri pojedinah. Na drugi šolski dan smo ga članice tik pred dežjem uspele požeti, čeprav so letos zaradi različnih zdravstvenih težav manjkale kar štiri izkušene žanjice. Tako smo se morale tega opravila naučiti tri druge članice in prvič sem letos videla tudi zajedavsko žitno bolezen – snet, ki sem jo do sedaj poznala le iz križank.

Zvečer smo se vaščani v večjem številu zbrali za metev. Uspešno opravljenemu delu je sledilo družabno srečanje ob malici in obvezni pijači, da je iz naših grl sprala ves prah, ki smo ga »pojedli« med snopi.

Zdenka Zabukovec

Društvo za ohranjanje dediščine Gradež vabi

Spoštovani starši, dragi otroci, mladi in manj mladi, pridružite se nam!

Društvo za ohranjanje dediščine Gradež si že dolga leta prizadeva, da bi v svoje aktivnosti pritegnil tudi mlajše rodove. Na zanimiv način vas želimo spodbuditi, da se nam pridružite pri obujanju in ohranjanju naše dediščine, tudi pozabljenih kmečkih opravil, ter pri sodelovanju na področju turizma in kulture. Tako boste spoznavali zupščino svojih prednikov, v različnih dejavnostih razvijali svoje talente ali si morda celo izbrali poklic, s katerim boste lahko uspeli.

Zato vas vabimo, da nas obiščete v različnih delavnicah, ki bodo potekale **vsako soboto od 9. do 11. ure** ali prilagojeno letnemu času in dogodkom.

Morda se bomo navdušili še za stalna družabna srečanja (kartanje, prepevanje, družabne igre ...) ob drugem času.

Kaj vse se boste naučili in na katerih področjih osvežili svoje ročne spretnosti in znanje:

- izdelovanje starih namiznih otroških iger, mlinčkov, piščali, pastirskih klobukov, predmetov in okraskov iz ličkanja, papirja ...
- priprava izdelkov ob različnih dogodkih, praznikih (božič, tepežkanje, pust, velika noč ...) in sodelovanje v dogodkih ob teh priložnostih,
- prikaz starih kmečkih opravil: preja, šivanje, kvačkanje, pletenje, klekljanje, izdelava grabelj, spoznavanje različnih vrst sadja, zelenjave, skrb za cvetlice ...
- peka kruha, krompirja, koruze, jabolka, kostanja ...
- opazovanje ptic, izdelovanje ptičjih krmilnic in gnezdišč, spoznavanje čebelarstva,
- opazovanje zvezdnega neba,
- spanje na seniku, v šotoru,
- igre na snegu, izdelava igluj, snežaka ...
- slikarske delavnice,
- stare otroške in pastirske igre,
- prepevanje, izštevanka, pripovedovanje pravljic, basni, zgodbe, recitacije ob kulturnem prazniku ...

Nekoč bi lahko oblikovali tudi otroško ali mladinsko pevsko folklorno ali kulturno, gledališko ... skupino.

Pomembno je, da nas/vas bo čim več in da bomo skupaj našli dejavnosti, ki nas bodo zanimala in v katerih bomo uživali ter tako aktivno zapolnili vsaj delček svojega prostega časa. Skozi druženje in zabavo bomo obujali stare šege in navade, sklepali nova prijateljstva in se veselili novih doživetij.

Tradicionalni praznik suhega sadja na Gradežu

nedelja 20. septembra 2015

➤ **Ob 9. uri**
»Pohod po Trubarjevi rojstni fari«
Pohodniki krenejo izpred Doma krajanov Turjak, obiskali bodo Rašico s Trubarjevo domačijo, cerkev sv. Kancijana, kjer je bil Trubar krščen in praznični Gradež.

➤ **Od 12. ure na Gradežu:**
- domača gradeška hrana - (gradeški golaž, prosena kaša iz ekološko pridelane prosa, ajdova kaša z jurčki, postrvi po gradeško, nekaj izpod peke in z raznja, tipične gradeške slaščice),
- gobarska razstava,
- tržnica, (domači izdelki, ekološko suho sadje in drugi pridelki, slaščice, spominki),
- ogled starih opravil in ohranjene dediščine na vasi,
- ogled sušenja in drugih starih opravil ter zbirke starega orodja,
- ogled starega vaškega jedra z nekdanjo hišo skladatelja Marija Kogoja, črna kuhinjo, obnovljeno staro gostilniško kletjo, vodnjaki, kozolci...

➤ **Ob 14. uri na Gradežu:**
kulturni program na gradeškem odru

➤ **po 15. uri**
- otroške delavnice - pastirske igre - lokostrelsko tekmovanje.

Veselica z ansamblom „Dolinarji,“ pester izbor hrane in pijače, bogat srečelov.

V pravi podeželski vasi se naučite zaustaviti čas in sprejemati izročilo prednikov!

Občina Velike Lašče

I FEEL SLOVENIA

www.slovenia.info

Prireditev je finančno podprla Občina Velike Lašče, Turistična zveza Slovenije, sofinancirana je z zasebnimi finančnimi sredstvi. Prireditev organizira Društvo za ohranjanje dediščine v sodelovanju z Občino Velike Lašče, Javnim zavodom Trubarjevi kraji, Zavodom za kulturo in turizem Parnas ter številnimi društvi.

www.gradez.si, e-pošta: dod@gradez.si

tel.: 070 243 677, 031 618 159

UČENJE VSE ŽIVLJENJE

ŠOLSKO LETO 2015/2016

Spoštovani mentorji, člani študijskih krožkov in vsi,
ki bi to želeli postati!

Lepo vabljeni na
SKUPNO SREČANJE
OB PRIČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA,
ki bo v četrtek, 8. oktobra 2015, ob 17. uri
na Trubarjevi domačiji na Rašici.

Predstavili bomo programe v novem šolskem letu in vsebine študijskih krožkov, kot so:
čebelarški krožek, literarna skupina, Amaterska fotografija, Naš kraj, včeraj, danes, jutri, študijski krožek Parnas, zeliščarske in likovne delavnice, Angleščina za začetnike, računalniški krožek.

Javni zavod Trubarjevi kraji

Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče

ANGLEŠČINA ZA ZAČETNIKE - OBVESTILO

Spoštovani!

Obveščamo vas, da bo, kot je bilo dogovorjeno junija ob koncu šolskega leta 2014/2015, preostanek ur tečaja »Angleščina za začetnike« izveden še v septembru 2015.

Zaradi drugih obveznosti mentorice se bo termin prestavil s srede na četrtek, torej bo prvo **septembrsko srečanje v četrtek, 17. septembra 2015, med 9. in 10. uro.**

Že sedaj pa vas tudi obveščamo, da bomo organizirali tudi

nadaljevalni 25-urni tečaj s pričetkom 22. oktobra 2015, če bo le dovolj zanimanja.

Cena nadaljevalnega tečaja: 50,00 EUR (možnost plačila v dveh obrokih)

Prijave zbiramo na tel.št. 01 7881 006 ali na e-naslov: info@trubarjevi-kraji.si.

Setev, žetev in mlatenje pšenice

Na Kočevskem in tudi na območju Velikih Lašč je nekoč na poljih raslo veliko več žit kot jih danes. Vsaka kmetija je pridelala nekaj žit, tako krušnih za peko kruhov kot tudi za krmo živali. Sejali so ročno, želi ročno, žito sušili v kozolcu, ga mlatili v vaških mlatilnicah ter nesli v mlin, kjer so zrnje zmleli v moko, iz katere so gospodinje spekle kruh in druge dobrote. Danes je takšen način setve in žetve žit preteklost, tam, kjer pa še imajo stroje, ki so stari 50 let in več, to opravljajo zaradi ohranjanja kulturne dediščine ali pa so površine, namenjene pridelavi žit, premajhne za današnjo sodobno kmetijsko mehanizacijo.

Na njivi Magde in Marjana Peterlina iz Dolščakov pri Robu vsako leto zraste pšenica, ki jo ročno sejata, žanjeta, zvežeta v snope, mlatita na mlatilnici, zmeljeta zrnje v majhnem mlinčku in iz moke spečeta kruh. Poleg pšenice pridelata še nekaj drugih žit, tudi tistih skoraj že pozabljenih, ki jih ponovno uvajata v vsakodnevno prehrano, ob tem pa nanje navajata tudi svoje otroke in vnuke. Že nekaj let poleg pšenice pridelata nekaj ajde, lanu, prosa in koruze, imela sta že tudi sojo, piro, oves in še bi lahko naštevati. Pri spravilu žita jima največ časa vzame žetev, zato si pomagata tudi z BCS—kosilnico. Požeto žito potem zvežeta v snope in jih obesita oziroma nadevata na letve kozolca ob gospodarskem poslopiju, kjer se sušijo. Ko je žito suho, gre v mlatilnico. Mlatilnica je kmetijski stroj za mlatenje

Magda in Marjan imata za mlatenje in čiščenje pšenice dva stroja. Prvi je na električni pogon in loči zrnje od stebela, drugi, ki je na kmetiji že od nekdaj, pa je ročni in očisti zrnje od plev oziroma luščin. Večje kose stebela od zrnja loči še rešeto, ali kot ji pravijo, rajta.

dediščina naših prednikov.

Peterlinovi imajo tudi majhen mlinček, s katerim žito sproti zmeljejo, tik preden iz te moke spečejo kruh ali druge pekovske dobrote. Največkrat je na mizi kruh iz polnozrnatke moke.

Dragica Heric

in čiščenje žit, s katero se loči zrnje od slame oziroma plev. Prvotno so kmetje mlatili na podih s cepci in to je trajalo kar nekaj tednov, mlatilnice pa so enako delo opravile v nekaj dneh. Najprej so mlatilnice poganjali ročno, potem na *gepl* s konji ali govedom, kasneje že s stroji na elektromotor.

Slamo, ki pri tem ostane, uporabljata za zastirko na njivi oziroma na vrtu za pridelavo vrtnin. Letos je bila letina zelo ugodna in zrnje je bilo v mlatilnici že povsem suho, dovolj suho, da lahko gre v mlin. Danes tradicionalnih mlinov, ki so mleli in luščili žita skorajda ni več, večina še ohranjenih je kvečjemu kot muzej, v katerem se ohranja

Dan gospodinj v Robu

Članice Društva podeželskih žena Velike Lašče so tudi letos praznovale dan gospodinj na god svete Marte, zavetnice vseh gospodinj, ki je upodobljena na društvenem praporu. V dogovoru med članicami, da svoj praznik slavijo izmenjaje v Velikih Laščah in Robu, so letos praznovale v Robu. V svojih oblekah, ki so bile izdelane po nedeljski, po domače »tazahmašni« obleki naših babic in jih oblečejo na vseh prireditvah, kjer se predstavljajo, so se na prvo avgustovsko nedeljo zbrale pred župnijsko cerkvijo Marijinega rojstva v Robu. Praznik so začele s slovesno sveto mašo, ki jo je vodil župnik Anton Dobrovoljc. Berili je brala članica Cirila Marinčič, zahvalo in lepe želje vsem gospodinjam in tistim, ki vsak dan okušajo dobrote pridnih rok, pa sta izrekli tudi Milka Debeljak, bivša predsednica društva, in Magda Peterlin, predsednica društva od letošnjega marca.

Kaj vse je potrebno storiti, da iz žita na njivi dobimo kruh na mizo, nas je opomnil lepo pripravljen aranžma ob oltarju v cerkvi, ki so ga sestavljali snop pšenice, zrnje, moka in hlebec kruha ter določena orodja, ki so potrebna za setev, žetev, mletje in peko kruha. Hlebec kruha sta Magda Peterlin in Zdenka Škrabec v imenu vseh članic društva podarile tudi župniku za opravljeno sveto mašo. Po končani maši so bili vsi zbrani povabljeni na dvorišče pred cerkvijo, kjer so jih članice društva pogostile. Ni manjkalo različnih vrst kruhov, potic in drugih kvašenih dobrot, različnih piškotov ter drugih sladlic. Iz vrtov so

nabrale nekaj sadja, pogrnjene mize pa so krasili šopki rož iz krep papirja, ki jih prav tako izdelujejo članice društva. Medse na ta dan povabijo tudi sosednja društva in tokrat so se vabilu odzvale članice DPŽ Dobrepolje, Struge in DPŽ Ribnica.

Društvo podeželskih žena Velike Lašče si od svoje ustanovitve leta 1998 prizadeva pridobiti čimveč mladih deklet, saj le s podmladkom društvo lahko nadaljuje svoje delo. Tako so v preteklih letih članice že imele delavnico peke poprtnikov v Osnovni šoli Primoža Trubarja Velike Lašče, prav tako so osnovnošolcem v okviru posebnih šolskih dni predstavile še druga dela in dela naših babic. Da se znanje in izkušnje resnično prenašajo iz roda v rod, dokazujeta Ajda in Blažka Koren, hčerki članice DPŽ Velike Lašče Minke Koren, ki sta na tokratnem Dnevu gospodinj gostom ponujale ocirkove polžke. V društvu je danes okrog 60 članic, od tega jih je več kot 30 aktivnih, ki jih družijo domača peka in običaji. Društvo čez vse leto ponuja članicam obliko druženja in razvedrilo, ko organizira vrsto poučnih predavanj, tečajev in delavnic, članice pa sodelujejo tudi na številnih meddruštvenih in državnih razstavah ter ocenjevanjih, na večini prireditev v občini in tudi v sosednjih občinah. Vsako leto poleg Dneva gospodinj organizirajo še dve samostojni prireditvi, to je Bučno-marmeladni dan v oktobru in Praznovanje materinskega dne v marcu.

Dan gospodinj v Robu so zaključili v prijetnem kramljanju in ob zvokih harmonike Metke Štrukelj.

Dragica Heric

Na Festivalu MARMELADA 2015 marmelade iz Velikih Lašč

Na ocenjevanje marmelad v okviru 3. mednarodnega Festivala MARMELADA 2015, ki je letos potekalo v Trebnjem, je prispelo 77 vzorcev. Sodelovale so tudi članice Društva podeželskih žena Velike Lašče in za svoje marmelade prejele eno zlato in dve srebrni priznanji.

Tričlanska senzorična komisija pod vodstvom dr. Tomaža Požrla je na ljubljanski Biotehniški fakulteti ocenila vse vzorce. Pri ocenjevanju so bili pozorni na barvo (4 točke), konsistenco (4 točke), vonj (4 točke) in okus (8 točk). Največje skupno število točk, ki jih je vzorec lahko prejel, je 20, kriteriji za razvrstitev v kakovostne razrede pa so bili: 19,00 do 20,00 točk zlato

priznanje, 18,00 do 18,99 srebrno priznanje in 17,00 do 17,99 točk bronasto priznanje. Vse točke in s tem naziv popolna marmelada je prejelo devet marmelad, poleg tega pa je komisija podelila še 19 zlatih, 22 srebrnih in

18 bronastih priznanj. Odlično so bili ocenjeni tudi trije vzorci marmelad članic Društva podeželskih žena Velike Lašče. **Magdalena Peterlin** je za mešano marmelado prejela zlato priznanje, **Jožefa Škrabec** za mešano - jabolčno marmelado srebrno priznanje in **Zdenka Škrabec** za hruškovo marmelado prav tako srebrno priznanje.

Prav vse marmelade so obiskovalci na zaključni prireditvi Festivala MARMELADA 2015, ki je skupaj s prireditvijo Slovo poletju potekal zadnje avgustovsko soboto, tudi degustirali.

D. H.

Draga Ponikvar z Velikega Osolnika je kuhala čušpajs

Na izletniški kmetiji Padovac v Selu pri Kostelu je Turistično športno društvo Kostel 21. avgusta pripravilo letos

že deseto kulinarično prireditev za ljubitelje kuhanja značilne kostelske enolončnice – kostelskega čušpajsa. Letos je kostelski čušpajs kuhalo 13 ekip, med katerimi sta bili tudi Draga Ponikvar z Velikega Osolnika in Cirila Švajgar iz Ljubljane.

Ekipo, ki kuha čušpajs, sestavljata glavni kuhar in pomočnik. Draga Ponikvar, ki je bila v ekipi kuharica, je ob pomoči prijateljice Cirile skuhalo čušpajs iz najrazličnejših vrtnin, ki so zrasle na njenem vrtu ali na njivi, dodala pa je tudi malo mlade govedine. Čušpajs je enolončnica, ki je pripravljena iz različnih vrtnin, doda pa se tudi malo mesa, ki mora biti le ene vrste, lahko pa je govedina, teletina, piščančje meso, zajčje meso, ribe ali katerakoli druga vrsta mesa. Pomembno je, da je čimveč vrtnin, ki zrastejo od spomladi do jeseni. Enolončnici se dodajo tudi začimbe, ki rastejo na vrtu in se ujemajo z vrtninami, ki so v jedi.

Beseda čušpajs izhaja iz nemške besede »zu Speise«, kar po slovensko pomeni »ob shrambi«. Jed naj ne bi bila kostelska posebnost, pač pa naj bi jo v 19. stoletju kuhali po celotni tedanji Avstro-Ogrski, in sicer v različnih krajih drugače oziroma različno celo od hiše do hiše. Ime čušpajs naj bi dobile jedi, v katere so gospodinje dale tisto, kar so imele pri roki.

Kostelski čušpajs je degustirala in ocenjevala strokovna tričlanska komisija kulinarčnih strokovnjakov: Marija Bauer, Leon Pogelšek in Josip Markovčič. Draga in Cirila sta v ocenjevanju zasedli zlato sredino. Po končanem ocenjevanju je sledila pokušina pripravljenih jedi in družabno srečanje.

D. H., foto: Mojca Leskošek Svete

Na čajankah v Robu ni nikoli dolgčas

Letošnje poletje si udeleženske čajanke niso privoščile nič dopusta. Nasprotno: celo popestrile so dogajanje s peko jabolčnih vrtnic, jabolčnega zavitka, se odpravile na obisk v Javorje, praznovala rojstne dneve, kovale načrte za urejanje Roba ali že kako obrnile dogajanje, da je bilo prijetno. Naj vas spomnim, da Parnas **vsak četrtek ob devetih dopoldne** odpre svoja vrata domačinom. Pa ne le Robarjem, ampak tudi drugim, ki želijo poklepetati, izmenjati znanja, izvedeti kaj novega ... Pravimo, da gradimo dediščinsko skupnost. Vabilo velja za vse! V novembru v četrto leto vstopa tudi naš študijski krožek, osnovna nit letošnjega letnika pa bodo stara imena – krajev, voda, hiš, predmetov. Pa ne le v besedah, ampak tudi delovno. Študijski krožek poteka v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče, naše aktivnosti za krajanje pa podpira tudi Občina Velike Lašče.

Metka Starič, Zavod Parnas

V Robu opazili ogromno gosenco

V začetku julija so otroci v Robu lahko obiskali Parnasove ustvarjalne delavnice, na katerih so izdelovali različne knjige, rimske stolpe, podstavke za kozarce, nazadnje pa so s skupnimi močmi senene bale spremenili v ogromno gosenco.

Hvala Milanu Kaplanu, ki je bale posodil, Tomažu Jamniku, ki je gosenci dovolil vedriti pod streho vse poletje, Jožici, Majdi in

mladim dekletom, ki so priskočile na pomoč, in seveda vsem mladim ustvarjalcem, ki so se odločili del počitnic preživeti z nami. Lepo je bilo in ustvarjalne delavnice bomo z veseljem še kdaj ponovili.

Metka Starič, Zavod Parnas

Zacvetela je zadnja jesenska orhideja

Po suhih travnikih, zlasti v Rutah, Kališčah, pri Svetem Primožu in na Velikem Osolniku, je letos dokaj hitro zacvetela zavita škrbica *Spiranthes spiralis*. Dobrih 10 cm visoka divja orhideja je skladna s svojim imenom, saj ima zavito steblo z enostranskim socvetjem. Cvetki so beli in lepo dišijo. Gnojenih travnikov ne mara, kot tudi ostale orhideje ne. S Parnasovima prostovoljcemama smo popisali njena nahajališča. Prijeten jesenski sprehod v naravo in iskanje zavitih škrbic vam želim!

Metka Starič, Zavod Parnas

Od zgodnje pomladi do poznega poletja

Na podlagi sprejetega plana dela na letnem zboru OZVVS Velike Lašče, ki je bil dne 28. februarja, so bile letos opravljene številne aktivnosti.

Na pobudo OZVVS Velike Lašče je dne 24. 3. 2015 v domu veteranov v Krvavi Peči zasedalo predsedstvo ZVVS. Sejo je vodil predsednik generalmajor Vladislav Lipič. Na Rašici nas je sprejela podžupanja dr. Tatjana Devjak.

Strokovno ekskurzijo članov smo izvedli 6. junija 2015. Z avtobusom smo se ob 7. uri zjutraj odpeljali v Novo mesto, kjer nas je sprejel komandant vojašnice Franca Uršiča polkovnik Vasilije Maraš in nam razkazal obsežno zbirko orožja, ki ga je med osamosvojitveno vojno uporabljala takratna TO RS.

Pod vodstvom sekretarja OZVVS Novo mesto Branka Zgonca smo se odpeljali na Pogance. Tam smo si ogledali spomenik na Jedinščici, kjer je bila leta 1991 zaustavljena kolona oklepnih vozil, ki je prodirala iz Karlovca proti Ljubljani. Poleg predsednika PO ZVVS Dolenjska Jožeta Ribiča nas je pozdravil in nam spregovoril generalmajor Albin Gutman, bivši načelnik generalštaba slovenske vojske.

Po kosilu na Loki ob Krki smo se odpeljali na Medvedjek in si ogledali spomenik civilnim in vojaškim žrtvam, ki so padle ob zračnem napadu JLA na kolono tovornjakov, ki je med vojno za Slovenijo zaustavila konvoj oklepnikov jugoslovanske vojske. Smrtno ranjen je bil pripadnik TO Franc Uršič, po katerem se sedaj imenuje

vojašnica v Novem mestu.

Na letališču v Rakičanu, kjer je bila 15. maja osrednja proslava ob dnevu slovenske vojske in dnevu veteranov vojne za Slovenijo, sta bila udeležena tudi predsednik in podpredsednik OZVVS Velike Lašče. Pred številnim postrojem SV, veteranov in praporov je spregovoril vrhovni poveljnik oboroženih sil predsednik Borut Pahor.

Dne 13. junija, v soboto, smo se z dvema ekipama udeležili 14. državnih veteranskih iger v Dobrovniku pri Murski Soboti. Tekmovali smo v streljanju z zračno puško in metanju šolske bombe. Od 55 območnih veteranskih združenj v Sloveniji smo se uvrstili na 32. mesto.

V Rožni dolini, v Ljubljani, smo bili 20. junija prisotni na spominski svečanosti, posvečeni sestreljenemu pilotu helikopterja Toniju Merlaku.

Skupina naših veteranov Jože Zakrajšek, Primož Jakše in Anton Debeljak se je 10. in 11. julija udeležila tradicionalnega pohoda na Triglav in tako promovirala našo občino in OZVVS Velike Lašče.

S pomočjo finančne podpore Občine Velike Lašče in s stovoljnimi delom naših veteranov smo v domu veteranov napeljali centralno ogrevanje tudi v prvo nadstropje, kjer se nahajajo učilnica, prenočišča in toaletni prostori. V sobo za prenočišča smo namestili tudi

veliko omaro za posteljnino. Dvakrat smo izvedli akcijo za košnjo trave okrog doma veteranov, popravili razne ključavnice, uredili arhiv, postavili kovinski regal v kleti, namestili novo napisno ploščo Dom veteranov in na ta družbeni objekt za stalno izobesili državno, občinsko in evropsko zastavo. Tako smo dom veteranov z urejeno okolico pripravili na proslavo ob 24. obletnici vojne za Slovenijo.

F. Dušan Hočevar,
predsednik OZVVS Velike Lašče

Vojaška in numizmatična zbirka Aljaža Leniča

Se še spomnite fotografske razstave Špele Peterlin, ki se je s svojo prvo fotografsko razstavo predstavila v centru Parnas spomladi? Prav njena razstava v Robu je spodbudila k sodelovanju novega razstavljavca **Aljaža Leniča**, ki je v VITRINI MESECA v avgustu in septembru razstavil svojo **vojaško in numizmatično zbirko**. Razdelil jo je na tri obdobja: na čas prve svetovne vojne, medvojna leta ter čas druge svetovne vojne.

Aljaž Lenič s Purkač nad Robom je star 15 let, zaključil je 9. razred OŠ Primoža Trubarja v Velikih Laščah in se vpisal na kmetijsko srednjo šolo v Novem mestu. Zanima ga cel kup stvari. Navdušeno zbira stare kovance in vojaške predmete, precej jih je dobil od dedka, nekaj jih je našel sam, nekaj jih je kupil. Izbor za razstavo,

razpored predmetov in vsebinske opise je napravil Aljaž sam - in to kar iz glave. Je tudi navdušen fotograf, obljubil je, da si bomo njegove fotografije v Parnasu še lahko ogledali.

Vam napoto povzročja kak star kovanec ali zanimiv predmet, vezan na vojaško življenje? Lahko ga podarite Aljažu za njegovo zbirko. Če se s kakšnim posebnim konjičkom ukvarjate tudi vi, pa se oglasite in predstavite svojo zbirko v vitrini – še posebej vabljeni mladi! Ujemite še zadnje dneve gostovanja razstave v centru Parnas. Projekt delno sofinancira Občina Velike Lašče.

Metka Starič, Zavod Parnas

Velikolaški upokojenci pošiljamo bralcem Troble sedem razglednic s počitnikovanja na Visu

1. razglednica: Zemljevid otoka Vis

Društvo upokojencev iz Velikih Lašč je načrtovalo letošnje počitnikovanje na otoku Vis. Dolga pot iz Velikih Lašč do morja je bila z nadstandardnim Relaxsovim avtobusom kar udobna. Ker smo potovali ponoči, je tudi hitro minila. Podobno je bilo kot lani. V Splitu smo šli na trajekt in lahko smo še dve uri in pol počivali, spali. Nekateri so uživali v soncu, razgledu na sončne dalmatinske otoke. In potem Vis. To je otok srednje Dalmacije, ki ima 88,3 km² površine in je 17 km dolg ter 8 km širok. Umeščen je med Otrantska vrata in Trščanski zaliv. Od kopnega je oddaljen 44 km, od italijanske obale pa 120 km. Ima dva velika zaliva: Viško luko, ki je obrnjena proti Hvaru in Komiški zaliv na zahodnem delu. Otok je kar hribovit, dve tretjini poraščen s tipično mediteransko vegetacijo, zelo razgibano obalo in mnogimi malimi otočki. K Viškemu arhipelagu pripadajo še večji otoki Biševo, Svetac, vulkanski Brusnik, bolj zahodno vulkanski otok Jabuka in potem je že najbolj oddaljeno otočje skupina Palagruže.

2. razglednica: Hotel Issa v mestu Vis

Ko smo zapluli v Viško luko in se zasidrali v mestu Vis, je bilo že skoraj poldne. Nato smo nekateri peš, drugi s kombijem prispeli do hotela ISSA, ki je dobrih deset minut oddaljen od centra. V hotelu nas je sprejela vodička Apolonija, ki nas je nato vse dni razvajala z bogatim turističnim programom in jutranjo telovadbo, hotel pa z dobro "all inclusive light" hrano. Tako smo se prepustili soncu, morju, poletju in ... ne, lenarjenju pa ne. To je bil aktivni dopust. Tisti, ki smo lani počitnikovali na Hvaru, smo takoj začeli delati tudi primerjavo. Kakovost ponudbe v hotelu je bila podobna. Seveda letos ni bilo notranjega in zunanega bazena, ni bilo večerne glasbe in direktor nas ni povabil po okolici, tako kot je bilo v hotelu Hvar. Tudi plaža pod hotelom je bila le delno betonirana in brez tuša. Morje je bilo pa čisto, modro, globoko in polno ježkov. Ampak mestna plaža pri polotoku Pirovo je bila pa super. Voda v tem mesecu še ni bila topla, ampak osvežilna in manj slana kot npr. v naši Istri. Splošno je znano, da ima Vis dovolj svoje sladke pitne vode in izvirov, kar se je že ob prihodu videlo po bujnem zelenju.

3. razglednica: Panoramski pogled na mesto Vis

Prvi dan je bil namenjen sprehodu po mestu Vis, ki je administrativno, kulturno in turistično središče otoka. Mesto leži v dobro zavarovanem zalivu Viška luka in se razprostira po celotni obali zaliva. V 16. stoletju so združili tri naselja: Kuč, (ki je bil poseljen že v 14. stol., z gotskimi in renesančnimi vilami hvarsko-viških plemiških družin Hektorovič, Jakša, Tomić...), sredino zaliva zavzema Luka (danes je to center), v jugozahodnem delu pa je Mala Banda z ostanki antične Isse, polotokom Prirovo in našim hotelom. Čudovito mesto je to. Polno zgodovine, kamnitih zgradb, ozkih uličic, malih lokalov in veliko ladjic na privezu, pa malih in velikih

jaht, tudi ladja za raziskovanje morja je bila sidrana in potniške ladje, trajekt ali katamaran pa dvakrat na dan. Lepo je bilo posedati v parku sredi mesta, v senci velikih, edinstvenih, srebrnih palm in vsrkavati utrip morja.

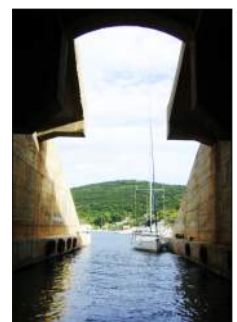
4. razglednica: Pot pod noge in na trdnjavo King George III.

Ko sem se zjutraj z balkona zazrla v modro morje, mi je nehote pogled zašel tudi na pobočja nad zalivom. Pritegnile so me razvaline trdnjave Bentinck (kula Torjun) in ... šli smo v hrib. Ampak naš cilj ni bila ta trdnjava. Kajti za prvo vzpetino se je pojavila na Fortiki še druga trdnjava King George III (Fort George). Zakaj angleško ime? Da to razumemo, je treba malo pogledati v zgodovino, tja do Napoleona. Prevlado nad otokom so si namreč takrat menjavale avstrijska, ruska in francoska oblast. Leta 1811 pa so v pomorski bitki v Viškem kanalu blizu Stončice zmagali Angleži. Da bi utrdili gospodarski interes, so postavili to trdnjavo. Na drugi strani zaliva pa še drugo trdnjavo Wellington, ki je danes v ruševinah. Fort George pa je bila pred leti lepo obnovljena in Angleži jo še sedaj vzdržujejo in obiskujejo. V trdnjavi so uredili muzej, gostinsko ponudbo in vse, kar sodi poleg za dober žur. In turisti si jo lahko ogledajo. Povzpeli smo se tudi na razgledno ploščad in odprl se nam je lep razgled na zaliv Svitnja, na otok Host in modro morje. Ko smo se vračali, nas je vodička opozorila še na helioport v bližini, kamor smo se tudi povzpeli. Ampak ni bilo nobenega helikopterja. Smo šli pa peš nazaj.

5. razglednica: Zgodovina NOB, Titova špilja pod Humom in vojna luka

Potem smo spoznali celinski del otoka.

Ogledali smo si ga z avtobusom. Po serpentinah stare avstro-ogrske ceste smo se dvignili nad mesto Vis in nato pot nadaljevali po notranosti, ki je videla že boljše čase (pod Benečani, Avstrijci, Napoleonom, Avstro-Ogrsko, Anglijo in tudi v času Jugoslavije...). Tukaj so bila včasih naselja in polno nasadov agrumov, vinogradov, igrišče za kriket, letališče in veliko vojaške infrastrukture. Podrtih objektov in ostankov iz NOB smo kar nekaj videli. Predel okoli Huma, najvišje gore otoka, pa je še danes v rokah vojske, ampak od leta 1983 si turisti lahko ogledajo Titovo špiljo. Tudi mi smo premagali tistih 200 stopnic in si ogledali votlini, v katerih je bival Tito in kjer je bil leta 1944 sedež političnega vojaškega vodstva NOB. Votlini sta bili dobro skriti in težko dostopni. Iz tega obdobja je ostalo še kilometre podzemnih tunelov, stotine bunkerjev in ob morju sidrišče, izkopano v hrib. Tam je bila prava vojna luka in raketna baza, do katere smo tudi pripluli nekega sončnega dopoldneva. Znano je bilo, da je bil otok v času 2. svetovne vojne in v bivši Jugoslaviji zaprt za javnost, ker je bil in je verjetno še vedno strateško pomemben. Tudi zato nam je bil Vis zanimiv.

6. razglednica: Obiskali smo Komižo.

Danes je Komiža drugo največje naselje na Visu. Že z ceste nad mestom se nam je pokazalo kot simpatično, brezčasno obmorsko mesto. Od daleč nas je pozdravila tudi benediktinska cerkev sv. Nikole (zavetnika pomorcev in popotnikov) s samostanom in obrambnim obzidjem iz 12. stoletja. Druga zanimivost (bolj zame), mimo katere smo se peljali, je bila opuščena tovarna za predelavo rib. Komiža je bila namreč ves čas izrazito ribiško naselje. Tretja najbolj opazna arhitektura je mogočni kvadratni stolp ob vstopu v mesto (kaštel) iz 16. stol., ki je včasih naselje varoval pred gusarskimi napadi.

Današnji mestni utrip pa je, tako kot je bil včasih, na „rivi“. Tam se vse dogaja, to je „forum“ in „korzo“. Seveda pa tako kot ves Vis domačini danes stavijo na čisto morje, sončne plaže in prvinskost narave.

7. razglednica: Z ladjico na otok Biševo, v Modro špiljo in okrog Visa Spremenljivo vreme nam ni spreme-

nilo načrta o obisku otoka Biševo, bisera Viškega arhipelaga. To je otok benediktincev, peščenih plaž in špilj. Morje je bilo malo valovito, nekoliko vetrovno, bilo pa je ravno prav razburljivo in adrenalinsko. Tudi sonca je bilo dovolj, tako da smo v podzemlju Modre špilje lahko videli in uživali v čudoviti igri, lomu svetlobe in modrega morja. Zapluli smo tudi do sosednjega otočka Ravnik, v idilični zaliv Stiniva in si ogledali manjšo Zeleno špiljo. Za počitek smo se izkrcali v zalivu in naselju Rukavac, kjer smo lahko uživali v gostinski ponudbi ali se odpravili do Srebrnega zaliva s čudovito plažo. Nato smo odpluli naprej proti Rtu Stončica in tako videli skoraj vso obalo otoka. Res je bila zanimiva, zelo razgibana, polna otčkov in zalivčkov, lukenj in pomolov. Pozno popoldne smo zapluli v „uvalo Sv. Jurja“, kot so včasih imenovali Viško luko in se zadovoljni izkrcali. Celodnevni izlet z ladjico je v celoti uspel.

Sedaj delam zaključke. Meni je bilo vse novo in zanimivo predvsem zaradi velike neokrnjenosti in prvobitnosti celote. Jasno je, da otok Vis želi čim hitreje dohiteti turistični utrip Dalmacije in privabiti čim več gostov. Vsak zase pa je najbolje ocenil, ali mu to uspeva.

PS: Še več razglednic lahko vidite na <http://du.velike-lasce.si/>.

Helena Grebenc Gruden

**PROSTOVOLJNO
GASILSKO
DRUŠTVO
TURJAK**

ZAHVALA

Poletna vročina se bo počasi poslovila, spomini na gasilsko veselico na Turjaku pa bodo ostali za vedno. V zadnjih dneh julija smo turjaški gasilci pripravili tradicionalno vsakoletno veselico.

Popularnost skupine Gadi nam je dala še posebno motivacijo za delo. Pri načrtovanju prireditve smo se obrnili tudi na Jožeta Pirmana in njegovo podjetje Akustika Pirman, da nam pomaga in svetuje pri organizaciji.

Zahvaljujemo se Akustiki Pirman in Jožetu Pirmanu za prispevek k organizaciji prireditve, enako Varovanju Ogrinc za opravljene naloge.

Prav tako se zahvaljujemo vsem ostalim, ki ste kakorkoli pripomogli k uspešni izvedbi prireditve, pa naj bo to prispevek k srečelovu ali s samo udeležbo. Vsem obiskovalcem se zahvaljujemo za prihod in hkrati opravičujemo za morebitne nevednosti, saj pri taki prireditvi tudi kaj spregledamo.

Hvala vsem in se vidimo na naslednji prireditvi.

Turjaški gasilci

Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje d.o.o.

Vse na enem mestu.
www.zpksu.si

PRI GRADNJI NOVEGA OBJEKTA, ALI PRI REKONSTRUKCIJI, DOZIDAVI, NADZIDAVI ALI LEGALIZACIJI OBSTOJEČEGA VAM NUDIMO UGODNE PROJEKTANTSKE STORITVE:

- Izdelava vse potrebne projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja za vse vrste objektov,
- pridobitev gradbenega dovoljenja,
- izdelava geodetskega posnetka in parcelacije zemljišča.

Za vas na enem mestu izpeljemo vse potrebne postopke do začetka gradnje vašega objekta.

Nudimo pa vam tudi kompletno ureditev etažne lastnine v vaši večstanovanjski stavbi.

Najdete nas na Taborski cesti 3 v Grosuplju in po telefonu (01) 7810 320.

Skavti tokrat na Primorskem

Letos smo tabore preživeli na Primorskem. Četa se je odpravila na severno Primorsko pod Krn, volčiči in klan pa so uživali v Strunjanu. Vsi smo domov prišli živi in zdravi, kmalu pa nas čakajo nove dogodivščine novega skavtskega leta.

Četa na Kamnu ob Soči

O taboru sta povedali takole:

V nedeljo, 8. avgusta 2015, smo se skavti zbrali na železniški postaji v Ljubljani. Vkrkali smo se na vlak in naš tabor se je pričel, prav tako pa so se pričela tudi nova doživetja in nepozabni trenutki. Od železniške postaje na Mostu na Soči nas je do tabornega prostora ločilo le še 15 km. Do Kamna ob Soči – torej do cilja – smo se odpravili peš. Kmalu za tem smo tabor uradno začeli z dvigom zastave. Tema letošnjega tabora pa je bila Hunger Games (Igre lakote), po filmu oz. knjigah. Tako smo v tem duhu imeli tudi igre skozi cel teden. Kuhali smo si sami, tako kot po navadi. Lačni nismo bili – torej je bila hrana dobra. Kmalu pa je bila tu sobota 15. avgusta, ko smo tabor zaključili in s starši odšli domov. Zagotovo je bil tudi ta tabor delček mozaika naših življenj.

Manca Petrič, Požrtvovalna žirafa

Škocjansko-turjaški skavti smo se v mesecu avgustu odpravili na tabor na Kamno. Zbrali smo se na železniški postaji v Ljubljani. Od tam smo pot nadaljevali z vlakom in avtobusom, do tabornega prostora pa smo prišli peš. Ko smo prispeli do tabornega

prostora, smo najprej naredili najnujnejše stvari, kot so ogenj, šotori, jambor, stranišče ... Naslednji dan smo imeli jutranjo telovadbo. Po zajtrku pa smo bili zadolženi za različna dela. Nekateri so hodili po vodo, drugi so nabirali les za ogenj ... Po kosilu smo se odšli kopat. Najpogumnejši so kar stekli v mrzlo Sočo, drugi pa smo si le namakali noge. Zvečer smo imeli zabavni večer. Ob ognju smo imeli različne igrice, petja pa seveda ni manjkalo. Naslednji dan smo naredili še vhod v tabor, ograjo in kuhinje za vsak vod. Imeli smo tudi hajk. Žirafe smo odšle v vas Svino, Orli v Poljubinj, Čebelice pa v Volče. Zadnjo noč pa je padal tudi dež, a kot pravi rek, po dežju vedno posije sonce, je bilo tudi

tokrat tako. Ko smo odhajali domov smo bili vsi malo žalostni, saj smo se skupaj imeli prelepo.

Manca Bavdek, Energična žirafa

Volčiči in klan v Strunjanu

Volčiči smo se letos odpravili na tabor v Strunjan. Nastanili smo se v župnišču. Imeli smo razne aktivnosti, kopanje, izdelovanje frač in ribiških palic ter veliko igranja. Vsak dan nas je obiskal Peter Pan.

Z njim smo doživljali pravljico deželo Nije. Imeli smo dobre kuharje, ki so odlično skrbeli za naše želodčke. Od nas se je poslovil voditelj Jan, ker odhaja novim dogodivščinam naproti skupaj z našimi starejšimi soskavti. Jan, hvala ti za lepe trenutke, ki smo jih preživeli skupaj.

Naužili smo se morja in dobili nove energije za naslednje skavtsko leto.

Ajda Koren

Miha Šavli, Radovedni rakun

Foto: Matej Žužek, Natančni fazan in Jan Šavli, Vsevedni rakun

Za pomoč pri izvedbi taborov se zahvalujemo:

- Andreju Jakobu za izposojlo prikolice, brez katere ne bi mogli pripeljati šotorov,
- Župniji Kodeljevo – Ljubljana za izposojlo gorilnika,
- Civilni zaščiti Velike Lašče za izposojlo členarja.

Oratorij v Velikih Laščah

Zadnji teden v avgustu je v župniji Velike Lašče potekal oratorij z naslovom »Hočem biti svet«. Spoznavali smo sv. Dominika Savia, zavetnika ministrantov in mladih. Dominik Savio je zgled, kako se spopasti z življenjskimi izzivi. Ni se rodil kot svetnik, vendar je izbral svetost in postal svetnik.

Letošnji oratorij je potekal pet dni. Vključenih je bilo 76 otrok, 16 animatorjev in 4 pomočniki animatorjev. Prvi dan oratorija smo začeli s sveto mašo in nadaljevali z igro in katehezami. Obiskala nas je sestra Marion iz duhovne družine Delo iz Vogelj. Predstavila nam je svoje delo in življenje v skupnosti. Drugi dan oratorija smo poleg katehez in spoznavanja Dominika Savia in don Boska postali umetniki in si okrasili svoje vaze. V sredo smo peš odšli k podružnični cerkvi Marijinega oznanjenja na Veliko Slevico. Po igrah in kosilu nam je o zgodovini cerkve pripovedoval Manfred Deterding, za kar se mu lepo zahvaljujemo. V četrtek dopoldne po katehezah so potekale vodne igre, po katerih smo bili otroci in animatorji precej premočeni, v popoldanskem času pa so potekale delavnice.

Vodile so jih Milka Debeljak, Marija Indihar in Jelka Indihar, ki so si z veseljem vzele čas za nas, za

kar se jim animatorji zahvaljujemo. Zadnji dan oratorija smo preživeli na romanju in izletu. Z dvema avtobusoma smo se odpeljali v baziliko Marije Zavetnice s plaščem na Ptujsko Goro. Tam smo imeli sveto mašo, ki jo je daroval naš g. župnik Andrej Ojstrež. Po maši je sledil kratek ogled cerkve, nato pa smo se posladkali s sladoledom in si na Ptujskem gradu ogledali muzej. Teden je bil zanimiv in poln doživetij, a hkrati tudi naporen, zato so nekateri najmlajši zaspali že na avtobusu.

Da smo čim manj obremenili starše, gre zahvala županu občine Antonu Zakrajšku, ki je lansko leto po oratoriju iz županovega sklada nakazal kar visok znesek. Še vedno pa je potrebno veliko sredstev za

nakup materiala za delavnice, kar v večini pokrijemo animatorji. Da smo imeli animatorji in otroci tudi letos brezplačen topel obrok gre zahvala gostilni Pri Kropcu, Kmetijski zadrugi Velike Lašče in gostilni Pri Kuklju. Peko na žaru je tudi letos, kot že vsa leta, prevzel Milan. Denarna sredstva so prispevali še Milan Indihar, Trgoup, Marko Zakrajšek, Marko Belaj, Anton Šilc in nekateri starši. Lesene deščice za najmlajšo skupino je podaril Boštjan Perovšek. Da smo dvakrat imeli zdravo dopoldansko malico, sta poskrbeli Mihela in Lidija. Petra Debeljak pa nas že več let zapored med oratorijem preseneti s sladoledom. Za nekaj pijače so poskrbeli Petrol Rašica, Diskont Zalar in picerija Pri Roku, ki skrbi tudi za jutranjo kavo za animatorje. Otroci so vsak dan imeli tudi sladko popoldansko malico, to pa je bil prispevek gospodinje ob blagoslovu župnijskega doma. Da smo se na poti s Ptuja zamudili dlje, kot smo mislili, pa gre zahvala neimenovanemu darovalcu, ki nam je zjutraj prinesel čokoladne rogljičke. Zahvaljujemo se tudi PGD Velike Lašče za klopi in mize.

Animatorji se za vso pomoč in spodbudo med oratorijem zahvaljujemo g. župniku Andreju.

Zahvaljujemo se tudi Vam starši, ker ste nam zaupali svoje otroke, vam, dragi otroci, pa hvala za prijeten teden.

Teja Levstik

SKAVTI VABIJO NOVE ČLANE

Kot vsako jesen tudi letos medse vabimo nove člane, ki si želijo novih dogodivščin in zabavnih vikendov, jih mika zabava na prostem, obilo smeha, norih dogodivščin, ki se dogajajo na vsakem koraku. Seveda pa se najdejo tudi globoke debate, ki trajajo dolgo v noč, taborni ognji, obvezna kitara in petje.

Volčiči in volkuljice (7-11 let): Petra Kogoj, petraakogoj@gmail.com

Izvidniki in vodnice (12-16 let): Miha Šavli, miha.savli@gmail.com

Popotniki in popotnice (17-21 let): Gregor Šilc, gregor_silc@hotmail.com

Še zmeraj zbiramo star/odpaden papir.

Zbiramo ga v pastoralnem centru v Škocjanu.

Če imate večje količine papirja, pokličite 041 953 785, Matej Žužek.

Rocktronica 2015

Velikolaški fantje pod okriljem MD VRT se že dalj časa ukvarjamo s prirejanjem bolj privatnih zabav. Nekatere (tudi novoletne) smo izpeljali kar v prostorih mladinskega društva, vendar pa smo se letos odločili, da občini ponudimo javno prireditev posebnega značaja. Rodila se je majhna ekipa, ki je začela sanjariti o koncertu, kjer bi v prvem delu nastopile rock skupine, nato pa bi program nadaljevali lokalni DJ-i. S to idejo se je pričelo dogovarjanje z nastopajočimi, sponzorji in z vsemi ostalimi nujno potrebnimi. Glede na izpostavljeni zvrsti smo festival rocka in elektronske glasbe poimenovali Rocktronica. Navdušenje je naraslo in kmalu so bili izdelani plakati in letaki, ustvarjena je bila facebook stran, nato pa je bila posneta še reklama. Še nekaj noči nismo šli spat in 7. avgust je bil tu! Lovsko kočjo na Turjaku smo prelevili v party prizorišče. Pripravili smo ambient s pomočjo filca in luči, s pomočjo zvočnikov, hrane ter pijače, dobro voljo pa so ljudje prinesli kar sami! Prvi so nastopili Rock Inženirji, ki so imeli za publiko tudi mlade družine z otroki. Naslednji so nastopili Šank Norris, za njimi pa skupina Lumberjack.

Za zaključek rock dela dogodka je na oder prišla skupina Koma 750, ki je s svojim jugo rockom kot ponavadi

navdušila publiko. Zamenjal se je sod s pivom, nato pa je na odru DJ Yoco (Jože Rupar) ubral nov ritem. Ker se še kar nismo utrudili, smo plesali tudi ob nastopu Less Than Three (Tadej Bavdek), ki je s soorganizacijo, promocijo, fotografiranjem in snemanjem pomembno vplival na dobro izvedbo dogodka. Pod odrskimi lučmi se je nato pojavil Mike Prob (Miha Žužek), ki je profesionalno nadaljeval do jutranjega dela, ko sta plošče zavrtela še Utti (Uroš Jerič) in Nitz (Tine Vrabič), oba iz združenja Synaptic. Sonce je že močno sijalo na Turjaški grad in obiskovalci so s številom izgubljenih predmetov potrdili, da je bil hud žur! Ker res privoščimo, da se ljudje zabavajo, jim jo tudi drugo leto zagledemo z Rocktronicco!

Zahvaljujemo se vsem sponzorjem, predvsem pa županu Antonu Zakrajšku in Občini Velike Lašče za vso podporo pri delovanju MD VRT in za pokroviteljstvo Rocktronice.

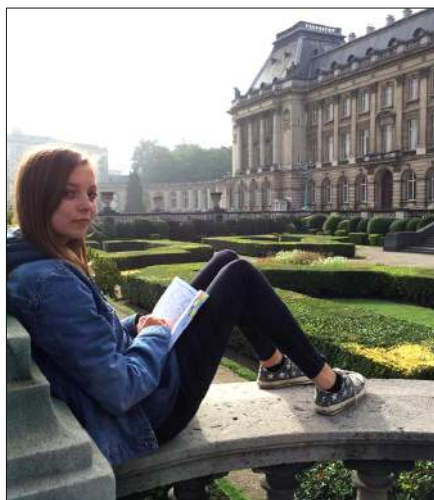
PS: Kratek video "Rocktronica 2015 Aftermovie" si lahko ogledate na www.youtube.com.

Tomaž Lenič,
predsednik MD VRT

Zlata maturantka Brina Gruden

V letošnjem letu je med kar velikim številom zlatih maturantov tudi zlata maturantka iz naših krajev. To je Brina Gruden. O njej smo v Trobli že pisali, saj je pred štirimi leti zelo uspešno zaključila osnovno šolo, za kar ji je bila podeljena pohvala župana ob takratnem občinskem prazniku.

Brina je v teh dneh na popotovanju, ki ga sama imenuje "z ruzakom po Evropi". Na dan, ko sva se pogovarjali po telefonu, je odkrivala lepote nizozemskega mesta Rotterdam. Pred vrnitvijo v prelepo Slovenijo pa načrtuje še postanek v Berlinu. Brina je torej prava pustolovka, ki se tudi preko trenutnega popotovanja nenehno uči in spoznava utrip življenja drugod po Evropi, hkrati pa utrjuje svojo iznajdljivost in samozavest. Vse to pa je pri mladem človeku kot je Brina, ki ima skoraj vse življenje še pred seboj, še kako pomembno.

Sicer pa bi njena srednješolska leta na bežigrajski gimnaziji, vsaj kolikor sem iz najinega pogovora razbrala, lahko podobno opisala kot popotovanje - z ruzakom po širnem svetu znanja. V ruzaku je imela poleg obveznih sendvičev - učbenikov, knjig in zvezkov, tudi ostale priboljške - druženje s prijatelji in preživljanje prostega časa z branjem knjig (posebej je navdušena nad kriminalkami). Pravi, da so jih profesorji z maturo "strašili" že od prvega letnika dalje, zato je poskušala čim več časa posvečati tudi učenju in pripravi na maturo. Mladim zato priporoča sprotno učenje in opravljanje šolskih obveznosti, vseeno pa naj ostane prostor

tudi za prosti čas in stvari, ki jih radi počnejo.

Brina bo šolanje nadaljevala z odkrivanjem in osvajanjem novih znanj na Pravni fakulteti v Ljubljani.

Lidija Čop

Od Podsmreke do Škocjana je dolga pot ...

Ali bi lahko na kratko osvetlili svojo življenjsko pot do prihoda v Škocjan?

Rodil sem se v Podsmreki (sam raje rečem Podsmreko), to se pravi v župniji Slovenskih Aten, dober mesec po začetku druge svetovne vojne (23. 5. 1941). Po vojni sem se s starši izselil v Argentino, kjer sem končal osnovnošolske, gimnazijske in fakultetne študije. Ker imam strice duhovnike do petega kolena (Stritarjev stric je pesnika študiral, pesnikov brat je bil župnik v Komendi, pesnikov nečak Juvanec je bil dekan v Cerknici, dva pranečaka oziroma moja strica sta po vojni delovala kot župnika v Minnesoti; poleg tega je bil očetov stric Karel Škulj župnik v Dolenji vasi, sicer pa narodni poslanec), je odločitev za duhovniki poklic padla sama od sebe. Novo mašo sem pri 30 stopinjah pel 25. decembra 1965, ko je konec šolskega leta. Šest let sem študiral v Rimu, kjer sem si pridobil doktorat iz cerkvene glasbe in magisterij iz teologije. Nato sem bil skoraj štiri leta župnik za Slovence v Frankfurtu.

Mimogrede: Podsmreka, Buenos Aires, Rim, Frankfurt. Koliko jezikov pa obvladate?

Obvladam nobenega ne, še najmanj pa svojega. Sicer sem pa že maševal v sedmih jezikih.

Kdaj ste prišli v Ljubljano in kakšne službe ste imeli v njej?

Konec leta 1975 sem se preselil v Ljubljano, kjer sem bil imenovan za kornega vikarja in stolnega kaplana. Med letoma 1989 in 1995 sem bil tajnik Teološke fakultete, od leta 1996 pa koordinator za znanstveno–raziskovalno dejavnost in vodja podiplomskega študija. Kot zunanji sodelavec Muzikološkega inštituta SAZU sem izdal Gallusova dela v 20 zvezkih. Leta 1976 sem obnovil revijo Cerkevni glasbenik in jo urejal 26 let. S sodelavci sem uredil ljudsko pesmarico Slavimo Gospoda, ki jo vsi pevci dobro poznajo, sam pa Cerkevno zborovsko pesmarico (12 zvezkov). Od leta 1993 sem predaval paleografijo in organografijo na Akademiji za glasbo; od leta 1997 pa sem bil predstojnik katedre za zgodovino glasbe na Pedagoški fakulteti UM. Leta 2005 sem bil imenovan za častnega kanonika stolnega kapitlja v Ljubljani. Po 40–ih letih delovne dobe sem se vsem službam odpovedal.

Zakaj ste šli za župnika in zakaj ravno v Škocjan pri Turjaku?

Že večkrat sem povedal ali zapisal, da sem kljub akademski poti v prvi vrsti sam sebi hotel dopovedati, da sem najprej duhovnik, ki se je bavil s cerkveno glasbo. Ko sva z dr. Oražmom odhajala iz Ljubljane, so kolegi spraševali: "Kaj pa je vaju pičlo, da gresta na deželo?" Čez nekaj let pa so isti kolegi izjavljali, kako sva bila pametna. Zakaj ravno Škocjan: zato ker je blizu Slovenskih Aten in je bil v tukajšnji cerkvi krščen Primož Trubar. Oba sva imela odnos do njega: dr. Oražem je napisal doktorsko disertacijo Dogmatični nazori Primoža Trubarja, sam pa sem v prepisu izdal vse protestantske skladbe z notami.

Kljub temu da ste zapustili akademsko pot, ste izdali nekaj knjig o svoji fari.

O svojih novih farah, ker sta dve: Škocjan in Turjak. Že večkrat sem povedal, kako zoprno je, če je župnija razdeljena v dveh občinah. Turjak ni problem, ker je celotna župnija v Občini Velike Lašče. Problem je Škocjan. Komaj ena tretjina fare spada v Krajevno skupnost Škocjan, kjer je tudi sedež fare, medtem ko sta dve tretjini v velikolaški občini. »Tisti, ki na dveh stolčkih sedi, po navadi vmes pade.« Neka povezava je v tem, da vsa župnija Škocjan (tudi grosupeljski del) sodi v dekanijo Ribnica.

In katere knjige ste izdali?

»Konja v galopu ne moreš na mestu ustaviti.«

Zato sem pripravil za izdajo nekaj knjig krajevnega značaja. Daleč najbolj dragocena je seveda Jerebova kronika župnije Škocjan pri Turjaku (541 str.); sledita Kronika župnije Rob (258 str.), Kronika župnije Turjak (290 str.) in Iz turjaške oznanilne knjige (258 str.). Te knjige so izšle v ugledni zbirki Acta Ecclesiastica Sloveniae, ki jo izdaja Inštitut za zgodovino Cerkve na Slovenskem. Manj dragoceni so priložnostni izvlečki iz Jerebove kronike: 1) Odmevi prve svetovne vojne v župniji Škocjan pri Turjaku (119 str.), 2) Kako sem zidal škocjansko cerkev (120 str.) in 3) Kako sem vodil škocjansko godbo (40 str.).

Kateri je bil največji dogodek župnijskega pomena v tem desetletju?

Vsekakor praznovanje 750-letnice pražupnije Škocjan. V sredo, 1. septembra 2010, ob 19.30 je bila v župnijskem pastoralnem centru predstavitev knjige Tri četr tisočletja pražupnije Škocjan pri Turjaku. V njej je opisanih vseh 12 cerkva v prafari. Kot neposredna priprava je sledila tridnevnic. V četrtek je maševal in pridigal velikolaški župnik Lado Jaksetič, v petek prodekan Franc Bizjak, v soboto pa ribniški dekan mag. Anton Berčan.

V nedeljo, 5. septembra 2010, ob 10. uri je slovesno somaševanje vodil dr. Anton Stres, ljubljanski nadškof metropolit; z njim so somaševali: mag. Anton Berčan, dekan v Ribnici, prelat Vinko Šega, župnik v Robu, prelat dr. France Oražem, duhovni pomočnik v Škocjanu, domačin Tone Zrnec in dr. Edo Škulj, župnik v Škocjanu. Združeni cerkveni pevski zbori pražupnije (Škocjan, Turjak, Rob) so izvajali Mašne speve Franza Schuberta ob spremljavi Godbe Dobropolje pod vodstvom Romana Gačnika. Na začetku maše je župnik pozdravil nadškofa: »Spoštovani gospod nadškof! Zelo smo veseli, da na ta slovesni dan, ko pražupnija Škocjan pri Turjaku obhaja 750 let življenja, delite srečo z nami. 750 let! Tri četr tisočletja! Kaj vse se je zgodilo v tem času! Za pomembnejše dogodke vemo iz zgodovine in kronike, večina dogodkov pa je prikrita našim očem. Bogu hvala za vse: za radostne trenutke, ki smo se jih veselili, in za žalostne trenutke, v katerih smo zoreli. Vrhunec praznovanja nam pomeni današnja slovesnost. Pri slavju sodelujejo cerkveni zbori vseh treh župnij, ki sestavljajo pražupnijo, ob spremljavi Godbe Dobropolje pod vodstvom Romana Gačnika. Glasba pri tej slovesnosti bo dobredno 's petjem in godbo', kot pravi psalmist.«

Omenili ste, da je izšla fotomonografija, ki opisuje vseh 12 cerkva prafare. Ali je lepa?

Knjiga je zelo lepa, ker so vse fotografije delo Marjana Smerketa, ki je naš najboljši »cerkveni« (za cerkve) fotograf. Ker je bila zgodovina že opisana v kronikah, se fotomonografija ne ukvarja toliko z zgodovino (pra)župnije, ampak v besedah in slikah predstavlja vse cerkve, ki stojijo ali so stale na ozemlju pražupnije. Prav zanimivo je, da je teh točno 12, ki so – neverjetno – razdeljene po štiri v vsaki od treh župnij.

Kateri dogodek je še pustil pečat v kroniki Vašega delovanja?

To je bilo gotovo Trubarjevo leto, ki je bilo izredno pestro. Praznovali smo pravzaprav 500-letnico Trubarjevega krsta v naši cerkvi. Spomladi 2008 je Kulturno društvo Škocjan izdalo zbornik Kraji in ljudje v Trubarjevi fari, ki ga je uredil Jožef Marolt, ustanovitelj in duša omenjenega društva. Ekumensko bogoslužje v Škocjanu v nedeljo, 8. junija 2008, ob 18. uri je z verskega vidika pomenilo svojevrsten vrhunec. Rašica je do leta 1907 cerkvenopravno spadala pod župnijo Škocjan; krstni kamen so imele in ga še danes imajo samo župnijske cerkve; torej je bil krščen v Škocjanu, in sicer v gotski cerkvi, katere apsida z rebrastim gotskim stropom je še ohranjena.

Kdo pa je sodeloval pri ekumenskem bogoslužju in kaj sploh pomeni ta pridevnik?

Ekumensko pomeni, da sodelujejo člani različnih cerkva pri istem bogoslužju. Pri ekumenskem bogoslužju sta na povabilo škocjanskega župnika sodelovala ljubljanski nadškof mag. Alojz Uran in evangeličanski škof mag. Geza Erniša ter s tem poustvarila zgodovinsko edinstven dogodek. Besedno bogoslužje je potekalo tako kot prvi del maše. Najprej je evangeličanski mladinski zbor zapel dve pesmi. Bogoslužnemu pozdravu voditelja bogoslužja škocjanskega župnika sta sledila pozdrav in zahvala obema škofoma, da sta se odzvala povabilu. Dodal pa je: »Če nas je Trubar nekdanj ločil, nas danes združuje.« Besedila so bila prebrana neposredno iz Dalmatinove Biblije, kar je zvenelo povsem po domače. Prvo berilo je brala Mateja Perhaj z Malega Osolnika, drugo berilo iz Apostolskih del Štefan Gruden iz Laporij, konec iz Matejevega evangelija pa voditelj bogoslužja. Po evangeliju sta zbrano občestvo nagovorila oba škofa. Kot sklep bogoslužja sta oba škofa podelila Aaronov blagoslov.

Ali ni bil tudi koncert protestantskih pesmi?

Na predvečer, 7. junija 2008, ob 17.30 je bil v škocjanski cerkvi Koncert protestantskih pesmi, ki sta ga pripravila Slovensko Cecilijino društvo in župnija Škocjan pri Turjaku. Izvajali so sodobne harmonizacije slovenskih protestantskih pesmi. Vrhunec koncerta je pomenila izvedba prve slovenske pesmi z notami Nu pujte, pujte, vsi ljudje, kar je bilo tudi geslo koncerta in so jo izvedli združeni zbori, kvintet trobil, orgle in zbrano občestvo, ki je dobilo besedilo in note na sporedu.

V glavnem so bili to dogodki, ki so bolj zadevali življenje v pražupnijski cerkvi. Kaj pa se je zgodilo na Turjaku?

Marsikaj. Najprej so bili nabavljeni sedeži. Neki faran je dejal: "Vi nič ne čivkate, ampak kar naredite." Postavljena sta bila dva vitraža: na enem je sv. Marija, na drugem pa sv. Ahec. Po načrtih Tomaža Perka ju je izdelal Stojan Višnar. Največja pridobitev pa je bil

orgelski pozitiv, ki ga je Občina Velike Lašče podarila župnijski cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja na Turjaku. To so majhne orgle s štirimi registri, ki jih je izdelala Škofijska orglarska delavnica Maribor. Orgle naj bi služile pri župnijskem bogoslužju, pri cerkvenih porokah in na komornih koncertih, predvsem baročne glasbe. V nedeljo, 30. septembra 2007, ob 16. uri sta potekali blagoslovitev in predstavitev orgelskega pozitivna.

Prišli ste iz akademskega v dušnopastirsko okolje. Kako ste se znašli?

Slabo. Kar predstavljajte si prehod iz predavalnice v prvi razred osnovne šole. Žiga in Žan sta se vrgla po trebuhu po laminatih, jaz pa naj ju lovim. Doživel sem tako krizo, da sem že hotel iti iz fare. Hvala Bogu, da je prišla Barbara Marinič, po njeni smrti v prometni nesreči pa Ana Škulj, univ. dipl. teol. Kot korni vikar in stolni kaplan nisem bil nikoli brez stalnega stika s pastoralo. Prvih 15 let, dokler nisem leta 1989 postal tajnik na Teološki fakulteti, sem vsak dan dežural eno uro v spovednici. Poleg tega sem bil v povprečju skoraj vsak dan na koru za spremljavo ljudskega petja. Ko je bilo veliko spovedovanja za advent, post in vse svete, sva se z dr. Francetom Oražmom menjavala na uro. Tako je bila ena spovednica vedno zasedena, Spovedovala sva od šestih zjutraj do osmih zvečer. Vseh 30 let pa sem imel vsako nedeljo šesto mašo, ki je bila edina v Ljubljani. Zato sem vedel, da v soboto zvečer ne smem iti nikamor na obisk, ampak sem poslušal operni večer, ki so ga v zimskem času prenašali iz New Yorka. Tako sem poslušal na stotine oper. K šesti maši je prihajal predsednik SAZU France Bernik, a tudi dr. France Bučar. Kar je seveda dvigalo krvni pritisk.

Kaj imate za največji uspeh na duhovnem področju?

Izpostavil bi bogoslužje, predvsem petje, ki je bistveni sestavni del bogoslužja. Čeprav je Turjak majhna fara, ima odličen zbor 12-ih pevcev, ki zelo ubrano pojejo pod vodstvom Marte Škrli Antončič. To se je pokazalo na treh revijah dekanijskih pevskih zborov, od katerih so eno sami pripravili. Ravno tako lepo petje imajo v Škocjanu, kjer imajo kar tri zборе: župnijski in dekliški zbor Kancijanile vodi Katarina Bambič, otroški zbor Škocjančke pa je prevzela Petra Jakob Merljak.

Kaj pa največji poraz?

Da nisva mogla sestaviti ne svetopisemske ne molitvene skupine.

V Družini ste najavljeni kot letošnji zlatomašnik. Kdaj in kje boste imeli zlato mašo?

Ker sem imel novo mašo za božič, bom tudi zlato mašo imel na isti dan. Ker ni primerno, da se duhovnik vrača na župnijo, sem sklenil, da bom imel zlato mašo na Brezjah na božični dan ob 11.30. Tako bo najbolj podobno novi maši (razlika bo le v temperaturi). Pridigal bo prelat dr. France Oražem. Pela bosta oba župnijska zbora s sodelovanjem Kancijanil. Pri slovesu od Škocjana so zbori že skupaj peli. Malo za hec, malo za res, bodo za božič peli skupaj kar trikrat: pri turjaški polnočnici ob 20. uri, pri škocjanski polnočnici ob 24. uri, in pri zlati maši ob 11.30. Zbor odlično poje.

Koliko knjig ste napisali?

Knjig, ki imajo najmanj sto strani, je ravno 50.

Ali bo med njimi avtobiografija?

Je že. Naslov je *Bil sem poleg ...*

Z župnikom Škuljem se je pogovarjala Ana Škrli.

Opus gradbenih del župnika Vladimirja Jaksetiča

V dolgih letih službovanja v župniji Velike Lašče je gospod župnik Vladimir Jaksetič dokazal, da je skrben gospodar. Cerkveni ključarji, varuhi cerkvenega premoženja, so takole oblikovali dolg in bogat seznam del, ki jih je vodil in uresničeval med svojim dušnim pastirstvom osmi laški župnik po vrsti od konca leta 1997 do avgusta leta 2015. Staro pravilo, ki so ga v prejšnjih stoletjih zapisali škofje pri kanoničnih vizitacijah župnije, pravi: »Za farno cerkev, ki je mati vseh podružničnih cerkva, skrbijo vsi farani, za podružnične cerkve pa skrbijo krajani soseske. Za kapelice in druga nabožna znamenja pa skrbijo posamezniki (ali skupine posameznikov), ki so jo (jih) postavili.« Vendar to pravilo pri nas v praksi ni nikoli povsem zaživel. Pomoč dobrih faranov (fizična in finančna) se je delila in dajala vedno tja, kjer je bila potrebna. Denar ima zelo velik pomen, nima pa vedno odločilnega. Odločujoči pomen v graditeljstvu je v posamezniku z gradbeno in umetniško sposobnostjo in z njegovim nenehnim spodbujanjem, navduševanjem in usmerjanjem ljudi. Tako je zagotovljen uspeh. Pri vseh cerkvenih gradbenih delih do sedaj so farani izdatno darovali in pomagali. Mnoga, predvsem večja gradbena dela v naši župniji je finančno podprla Občina Velike Lašče.

Župnijska cerkev Marijinega rojstva

Za župniščem je novi dom Lojzeta Grozdeta (foto: Peter Centa)

Zunanost cerkve je bila temeljito obnovljena malo pred prihodom gospoda župnika Vlada Jaksetiča. Toda kmalu so se pokazale napake v vgrajenem materialu. Ker je bila reklamacija delno uspešna (stečaj gradbenega podjetja), je bilo potrebno za novo prekritje strehe ponovno zbrati finančna sredstva. Tokrat je bilo narejeno še ogrevanje žlebov proti zmrzovanju. Okoli cerkve je bila izvedena nova drenaža meteorne vode.

Tudi župnišče je bilo na novo prekrito, nekaj malega s finančno pomočjo delno uspešne reklamacije cerkvene strehe.

Obnova notranjosti cerkve je bila resnično temeljita. V celoti je bil narejen nov tlak v treh ladjah in prezbitteriju. Stari tlak, »podpeški marmor«, je bil na novo obdelan in je ostal pod korom in pred stranskimi oltarji, kot spomin na Brodnikovo cerkev. Na novo je bila prebeljena celotna cerkev, obnovljena je bila pozlatitev členastega opasanega zidca (simsa).

Svetniški kipi na vseh oltarjih so bili obnovljeni skupaj s pozlato glavnega oltarja. S pomočjo »botrov« je bil obnovljen križev pot in obe zahvalni sliki v prezbitteriju. Narejene so bile nove klopi, omare za shranjevanje liturgične opreme in spovednici. V cerkvi je bilo nameščeno novo centralno ogrevanje.

Krona gradbenih del v župniji je novi dom blaženega Lojzeta Grozdeta. V tem domu se zrcali vsa župnikova gradbena sposobnost. Staro, nekoč tako ponosno »farovško štal«, ki jo je močno načel zob časa, je spremenil v lepo, za župnijo prepotrebno namensko zgradbo. Zgradba je ostala prostorsko nespremenjena, takšna kot je bila v Brodnikovih časih. Župnija je pridobila v spodnjih prostorih novo kapelo, veroučno učilnico in sanitarije, v zgornjih prostorih pa veliko večnamensko dvorano in pevsko sobo. Med župniščem in domom je lepo urejeno dvorišče, ki že služi različnim namenom.

Darežljivost posameznih podpornikov obnovitvenih

del je bila resnično velika, zato gre tem skritim darovalcem še posebna zahvala.

Ključarja: Franc Zabukovec, ki je podatke zbral, in Janez Petrič

Podružnična cerkev sv. Roka v Srobotniku

Tudi podružnična cerkev sv. Roka je bila v tem času temeljito obnovljena. Nove betonske vezi na zidovih so cerkev dodatno utrdile.

Novo ostrežje je dobilo tudi novo kritino in nove žlebove. Nad ladjo je nov kasetni strop. Notranost cerkve je bila prepleskana, zunanost pa je dobila novo fasado. Nova okna skrbijo za dobro notranjo osvetljenost z dnevno svetlobo, nova vhodna vrata pa za varnost cerkve. Postavljen je bil premični kamniti oltar.

Od nekoč bogatega oltarja so danes ostali le trije kipi (foto: Tine Benedik)

Od nekoč svetniško bogate cerkve so ostali le še kip zavetnika soseske sv. Roka in prvaka apostolov sv. Peter in sv. Pavel. Vsi leseni kipi so bili obnovljeni. Tla cerkve so dobila novo keramično oblogo. Cerkev je dobila prepotrebno električno napeljavo iz vasi Srobotnik, ki poleg razsvetljave skrbi tudi za zvonjenje.

Čebelarji so v cerkev postavili kip stanovskega zavetnika sv. Ambroža.

Ključarja: Stane Indihar, ki je podatke zbral, in Alojz Gruden

Podružnična cerkev rojstva Janeza Krstnika v Dvorski vasi

V letu 2001 je Verski muzej v Stični izdelal novo podružnično bandero po predlogi starega (uničenega) iz leta 1860.

Obnovljeni sta bili starinski laterni.

V letu 2002 smo preuredili prostor v ograjenem delu okoli cerkve. Na

Gospod župnik si iz zraka ogleduje končano delo na strehi. (foto Anamarija Rigler)

severni strani je dobrotnik uredil travnat park »Človek spomni se«. Urejen je bil stranski asfaltni dohod do cerkve. Dela je sofinancirala Občina Velike Lašče. Na pokopališču ob cerkvi je bila narejena pot iz barvnih betonskih tlakovcev. V tem času je dobrotnik obnovil pokopališki križ.

Glavnina del je bila izvedena v aprilu leta 2011. Cerkevna streha je dobila novo kritino, nove lovilce snega, bakreno zaščito pred padci snega ob zvoniku in nov strelodod.

Ključarja: Jože Virant in Jože Žužek

Podružnična cerkev sv. Jakoba (apostola starejšega) na Mali Slevici

Dohod do cerkve je bil asfaltiran, postavljena javna razsvetljava pred cerkvijo (Občina Velike Lašče).

Okoli cerkve ja bila položena drenaža za odvajanje meteorne vode, na novo je bil prebarvan cokel cerkve.

Streha je bila znova obnovljena: novo podeskanje celotnega ostrešja, nameščena je bila strešna izolacija, nova kritina, očiščena in pobarvana obstoječa pločevina, nameščene so bile nove obrobe, obnovljen je bil strelodod na strehi. V zvonik je bila napeljana nova električna instalacija z električnim zvonjenjem.

Temeljita obnovitvena dela so potekala v prezbitერიju. Obnovljen in zlaten je bil glavni oltar, na novo je bila prepleskana stena ob in za oltarjem. Dobrotnica je izdelala oltarne prtove (za glavni oltar in oba stranska), nabavljene so bile nove preproge za pred oltar in novi stoli za ministrante. Neimenovani dobrotnik je podaril kadijnico.

Cerkev je dobila novo bandero, nov mašni plašč, novo laterno za proce-

sijo, na novo je bil pozlačen kelih.

V cerkveni ladji so bile napravljene nove lesene mizice pri stranskih oltarjih in nove stranske luči.

Kor je dobil nove stopnice, novo klop in nova vrata v zvonik.

Ključarja: Janez Marolt in Stane Polzelnik, ki sta zbrala podatke

Podružnična cerkev Marijinega oznanjenja na Veliki Slevici

Glavnina obnovitvenih del je bila opravljena v prvih 8–9 letih od prihoda župnika g. Vladimira Jaksetiča.

Leta 1998 je bilo na strehi cerkve in zvonika v celoti zamenjano ostrešje vključno z novo kritino. V istem času je bila cerkev z novim betonskim vencem in vezjo statično utrjena.

V drugi polovici istega leta ter v letu 1999 je bil obnovljen ter na novo pozlačen glavni baročni oltar.

Leta 2000 ali 2001 so se začele odkrivati freske v notranjosti in zunanosti cerkve. Bile so restavrirane. V istem času sva z g. župnikom premazala oziroma "zastupila" orgle ter vse preostale lesene dele v cerkvi razen oltarjev. Delo je potekalo približno štirinajst dni.

Leta 2002 je bilo uvedeno in napeljeno tehnično varovanje cerkve (alarm).

Okoli leta 2005 je bil oklesan spodnji del ometa v notranjosti cerkve, s čimer se je preprečilo nadaljnje širjenje vlage.

Čez približno eno leto je bila v celoti na novo prepleskana notranjost cerkve.

Leta 2010 je bil v zakristijo napeljan vodovod.

V tem času je dobrotnica plačala obnovo kipa Marije, ki ga nosijo v procesiji, svečnike za glavni oltar, nov ambon in oltarne prte. Dobrotnik je kupil mašni plašč.

V načrtu smo imeli še več obnovitvenih del. Odločali smo se med obnovitvijo farne in podružnične cerkve na Veliki Slevici, vendar smo se odločili za temeljito prenovno farne cerkve in župnišča. Vsa načrtovana dela na podružnici (novi tlaki, nove klopi, obnova stranskih oltarjev in daritvenega oltarja, obnova orgel ter prenova celotne električne napeljave, ozvočenje) so ostala nedokončana.

Vsa leta svojega službovanja v

župniji Velike Lašče si je župnik g. Vladimir Jaksetič prizadeval, da bi se podružnična cerkev Marijinega oznanjenja na Veliki Slevici uveljavila kot romarska božjepotna cerkev. Veliko časa in sredstev smo namenili obnovi farne cerkve ter preostalih podružničnih cerkva.

Ključarja: Janez Gorjup, ki je podatke spisal, in Stane Prijatelj

Podružnična cerkev Marije Snežne in sv. Ožbolta na Lužarjih

Obnovljen in na novo preurejen lužarski oltar. (foto Tine Benedik)

K naši najbolj oddaljeni in zelo stari podružnični cerkvi je župnik Vlado zelo rad zahajal, predvsem v času okrevanja po operaciji. Tukaj, kjer bloška planota neopazno prehaja v rutarsko, je župnik v gozdni tihoti koval svoje smeje gradbene načrte. Kaj vse je doletelo lužarsko cerkev v njeni zgodovini! Povprašajte ključarja Janeza Adamiča, ko boste tod občudovali lepote narave ali si na njegovem domu ogledovali muzej starega ročnega orodja, rad vam bo kaj povedal.

Za cerkevna okna so bili izdelani železni križi za varnost in okras. Notranjost cerkve je bila prenovljena. Tudi glavni oltar je bil prenovljen, dobil je novo pozlato, leseni kipi Matere božje ter mučencev sv. Ožbolta in sv. Lovrenca so bili restavrirani. Na slavo ločni steni so lovci LD Velike Lašče postavili kip svojega stanovskega zavetnika plemenitega lovca sv. Huberta. Iz vasi je cerkev dobila električno napeljavo. Ob cerkvi so postavili reflektorje, da je cerkev osvetljena in vidna daleč naokoli. V cerkveni ladji so

namestili obnovljen lesteneč iz farne cerkve, prostore so na novo elektrificirali, prav tako zvonjenje. Obnovljeni so bili tudi štirje svečniki pri glavnem oltarju.

Na bližnji vzpetini so postavili evharistični križ. Med križem in cerkvijo, tam kjer so vidne in obnovljene sledi nekdanje mežnarije, so postavili novo mizo s klopmi, ki služi za pogostitev in družabno srečanje obiskovalcev.

V zvonik so botri potegnili dva nova zvonova.

Obnovljena je bila tudi kapelica, ki stoji pred vasjo na mestu, kjer se je stara pot iz Doline priključila novi poti iz Rut. Kot sem navedel na začetku, so znamenja in kapelice v lasti in vzdrževanju sosesk, vendar moramo pri kapelici na Lužarjih narediti izjemo. Za prenovitev lužar-ske Marijine kapelice se je zelo zavzemal župnik Vlado Jaksetič. Poleg finančne pomoči je župnik tudi fizično pomagal pri obnovi. Poleg soseske je to obnovo finančno podprla Občina Velike Lašče. Obnovitvena dela je za »boglona«, tako kot številna druga, opravil zidarski mojster Janez Petrič, farni ključar.

Ključar: Janez Adamič, ki je zbral podatke

Podružnična cerkev presvete Trojice v Malih Laščah

V tem, skoraj osemnajstletnem obdobju (od zahvalne nedelje 1997 pa do avgusta 2015) se je pri naši podružnici bolj malo postorilo in obnovilo, pa vendarle:

V letu 2003 je neznani dobrotnik plačal izdelavo novega bandera. Nabavili so se novi prtji za vse tri oltarje, z nabavo novega zvonomata se je posodobilo zvonjenje.

V letu 2012 smo dobili dva nova predalnika za shranjevanje cerkvenega perila, prtov in mašnih plaščev, brezplačno jih je izdelal dobrotnik.

V sredini noči 20. maja 2015 so nepridipravi iz cerkve odnesli (ukradli) vse lesene kipe. Kot po čudežu so se že naslednje jutro kipi »našli« in se nepoškodovani vrnili v cerkev na svoja mesta.

Ključarja: Janez Košir, ki je podatke spisal, in Franci Mramor

Podružnična cerkev sv. Jerneja na Rašici

V marcu leta 1999 je bil napeljan trifazni električni priključek v cerkev, uvedlo se je električno zvonjenje.

V marcu leta 2000 je bil obnovljen zvonik (kritina iz bakrene pločevine), zamenjana je bila opeka na cerkveni strehi in bila izvedena nova fasada na cerkvi in zvoniku.

V avgustu leta 2001 so bile položene ploščice v notranjosti cerkve.

V maju leta 2008 je bila izvedena obnova ometa in pleskanje v cerkvi. Največje delo je bilo opravljeno s popravilom in zlatenjem oltarjev. Tukaj je izdatno finančno pomagala Občina Velike Lašče.

Vsa dela je v glavnem financirala sama soseska.

Ključarja: Jakob Jaklič in Silvester Sernel, podatke je zbral cerkovnik Milan Indihar.

V navedenem seznamu gradbenih del verjetno še kaj manjka, glavnina pa je le zbrana.

In kaj zapisati ob koncu?

Mnogo dobrotnikov, ki čutijo veliko odgovornost in dolžnost do svoje krajevne Cerkve, premore laško cerkveno občestvo. Vsa dobra dela so zapisana v bukvah življenja in bodo pričala o njih dobroti.

Po podatkih ključarjev zapisal Manfred Deterding.

Zahvala župniku Jaksetiču

Župnik Vladimir Jaksetič je v naši župniji preživel 18 let. V tem času se je zgodilo veliko pomembnih dogodkov tako na gospodarskem kot tudi na duhovnem področju. Kar je bilo storjenega na gospodarskem področju je vidno okrog nas, pozabljamo pa na stvari, ki so potekale tudi na duhovnem področju.

Uveden je bil oratorij, ustanovljeni sta bili sveto-pisemska in misijonska skupina, verouk se je iz šolskih prostorov preselil v župnišče, pripravljali smo srečanje za starejše, sodelovali smo pri pripravi na misijon, izvedli smo evharistični dan pri Lužarjih, člani ŽPS so se udeleževali različnih aktivnosti v okviru škofije, mladi so uprizorili žive jaslice, organizirali in izpeljali duhovne vaje za birmance in tudi svetopisemski maraton. Šli smo na romanje na Sv. Višarje, na Zaplaz, na Sveto goro, Brezje, poromali smo v Lurd in v Sveto deželo. Vse to in še marsikaj drugega je g. župnik spremljal s svojo preprostostjo, duhovno in materialno pomočjo. V lanskem letu je podprl tudi ustanovitev mavrične skupine v župniji.

Na žalost pa smo ljudje taki, da premalokrat pohvalimo. Večkrat smo se pogovarjali, da je župnik Lado dober gospodar, da skrbi za delavce, jim kuha, da je skromen, da ima čut za estetiko, da so pridige kratke in jedrnat, vendar tega mnogokrat nismo glasno izgovorili. Vse se nam je zdelo samoumevno. Ob njegovem odhodu pa se tega bolj zavedamo.

Gospodu Jaksetiču želimo, da ga božji blagoslov spremlja tudi na nadaljnji poti v novi župniji.

ŽPS

STIČNA
mladih 2015

MLADINSKA SKUPINA ŽUPNIJE VELIKE LAŠČE

ORGANIZIRA PREVOZ NA
STIČNO MLADIH 2015

*»Blagor čistim v srcu,
kajti Boga bodo gledali«*

PRIJAVA IN INFORMACIJE:
Marko Gruden (051/271-508)

Posvetitve in blagoslovi v cerkvi

Ljudje zgradijo cerkve, Gospod pa iz njih svetišča (sv. papež Janez Dobri XXIII.).

V krščanskem bogoslužju (liturgiji) sta zelo pomembna dva stara cerkvena obreda, ki ju moramo med seboj razlikovati: **posvetitev ali dedikacija in blagoslov ali benedikcija.** Obrede blagoslova lahko verniki spremljamo dnevno, obredi posvetitve so bolj poredkoma. Obe sveti znamenji sta bogoslužni dejanji, ki spadata med *zakramentale*, to pomeni, da ju je ustanovila Cerkev, za razliko od *zakramentov ali svetih skrivnosti*, ki jih je ustanovil Jezus Kristus. Zakramenti (katoliška Cerkev jih ima sedem) so vidni znaki nevidne božje milosti.

Slovenci pravimo bogoslužnemu prostoru cerkev (z malo začetnico), in je ne smemo zamenjati s Cerkvijo (z veliko začetnico), ki je ime za vesoljno krščansko organizacijo, ki jo je ustanovil Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu, navzven pa je zaživela na binkoštni dan. Kar je znotraj cerkvenih zidov, je sveto, kar je zunaj, je posvetno ali profano. V cerkvi, kjer je prebivališče Boga, slavi Cerkev božje skrivnosti.

Posvetitev (*dedicatio*) cerkve

Rimski pontifikal (knjiga škofovih opravil) o posvetitvi cerkve pravi: Po prastarem običaju Cerkve velja **posvetitev** cerkve za svečan obred, pri katerem se novozgrajen prostor – cerkev izvzame od posvetne rabe in se ga nameni – posveti za Gospodovo prebivališče (*Domus Domini*). V posvečeni cerkvi se zbira božje ljudstvo in slavi božje skrivnosti.

Ko se v cerkvenih dokumentih govori o zelo starem ali prastarem običaju, je govor o običajih, katerim je nemogoče določiti točen začetek. Taki običaji segajo daleč v preteklost in imajo svoje korenine vedno v svetem pisanju Stare zaveze. V Salomonovem templju se srečamo z začetkom posvečevanja. Mnogo let, predno se je na zemlji zgodil najsrečnejši trenutek, ko se je še pisala Stara zaveza, je nasilnež in tiran Antioh s svojo vojsko oskrnil Salomonov tempelj v judovskem

svetem mestu Jeruzalem. Pravoverni Judje so svoje duhovno središče skrbno očistili, ga lepo obnovili in ponovno posvetili Bogu.

Rimljanom, ki so bili do četrtega stoletja politeisti (verovali so v več bogov), je posvetitev pomenila svečano predajo nove zgradbe njenemu namenu. Potekala je ob spremljavi vrste svečanosti, pri katerih sta imela glavno vlogo voda in dišeče kadilo.

V dobi krščanstva se je obred posvetitev novih cerkva pojavil šele po uzakonitvi verske svobode, ki sta jo v letu 313 v Milanu s cesarskim oglasom (ediktom) o *prostosti in enakopravnosti krščanstva* uzakonila rimska cesarja Konstantin in njegov svak in sovladar Lucij. Tudi sicer ima cesar Konstantin (čeprav je bil velik del svojega življenja pogan) velike zasluge pri gradnji prvih rimskih cerkva. V času njegovega vladanja se je izoblikovala cerkvena zgradba z natančno določeno osnovno obliko – krščanska posvečena bazilika, ki je imela dva predpisana simbolična prostora. *Prezbiterij* je prostor, kjer stoji oltar s križem in je namenjen cerkvenim dostojanstvenikom, *ladja* je prostor za vernike. Tako osnovno obliko je krščanska cerkev ohranila skozi vso zgodovino do danes. Vse tedanje cerkve so bile vedno **posvečene**. Obred posvečevanja je bil v tistih časih nekoliko drugačen od današnjega. Uporaba vode in dišečega kadila pa je bila vseskozi prisotna.

Sam obred **posvečevanja cerkve**, ki ga opravlja visok cerkveni dostojanstvenik, po navadi krajevni ordinarij ob navzočnosti številnih duhovnikov, je dolgotrajen.

Sestavljen je iz množice predpisanih pravil, obrednih obrazcev in molitev, ki slavnostno potekajo na številnih mestih po cerkvi. Obred običajno poteka ob udeležbi številnih vernikov. V posvečeni cerkvi se na oltarju opravlja najvažnejši odrešenjski zakrament **sveta evharistija**, **hvaležna** sveta skrivnost, vir in višek vsega krščanskega življenja.

Potek obreda:

- *slavnostni vhod v cerkev,*
- *litanije vseh svetnikov in vlaganje (nekoč vzidava) svetniških relikvij v (alipod) oltar,*
- *posvetilna molitev,*
- *kropljenje in maziljenje oltarja s križem,*

(Posvečeni oltar s križem je najsvetejši prostor v cerkvi. To je kraj spomina, kjer se je Jezus pri zadnji večerji za nas nekrvavo daroval, tako da je svoje telo in kri izročil v jed in pijačo. Naslednji dan je bila za nas izvršena Jezusova krvava daritev na križu. Zadnjo večerjo je Jezus obhajal skupaj z dvanajstimi apostoli v obednici v »ta zgornji izbi« v jeruzalemski privatni hiši. Tukaj, v prvi »cerkvi«, je Jezus postavil zakramenta svete evharistije in mašniškega posvečenja.)

- *kropljenje in maziljenje sten s posvetilnimi križi na dvanajstih mestih (dvanajst apostolov) ali samo na štirih mestih (strani neba),* (Ta del obreda je spomin na dvanajst apostolov, najtesnejših Jezusovih sodelavcev, ki so bili priče Jezusovega vstajenja. Na njih je gradil Cerkev in jih poslal na vse štiri strani neba nadaljevat njegovo odrešenjsko delo.)

- *razsvetlitev oltarja in cerkve s svečami,*

- *darovanje, slavlje evharistije, ki je višek posvetitve,*

- *razglasitev zavetnika cerkve.*

Ob posvetitvi cerkve je na željo vernikov, ali pa je vzrok kakšen poseben dogodek, razglašen tudi zavetnik, priprošnjik, varuh ali patrocinij cerkve. Zavetnik določene cerkve je praviloma tudi zavetnik glavnega ali velikega oltarja v tej cerkvi. Zavetniki stranskih oltarjev in prizidanih kapel nam govorijo o spoštovanju in razširjenosti posameznih svetnikov. Ti so sozavetniki cerkve in predstavljajo drugotno vlogo. Pogostost pojavljanja posameznega zavetnika nam pomaga pri reševanju kulturno-zgodovinske, kulturno-zemljepisne, antropološke, etnološke, socialne in ne nazadnje tudi politične problematike cerkvene organizacije v nekem zemljepisnem prostoru.

Iz pričujočega zapisa lahko razberemo, da je obred posvečevanja dolgotrajen.

Navajam domač primer:

Na 16. nedeljo po binkoštih, 16. septembra 1860, je ljubljanski škof Jernej (Bartolomej) Vidmar posvetil vikariatno cerkev Marijinega rojstva v Velikih Laščah. Slavnostni obred posvečenja s pontifikalno mašo se je začel ob 7. uri zjutraj in je bil končan ob pol eni uri popoldan. Torej je trajal pet ur in pol.

Obredi posvetitve so bolj poredkoma: posvetitev cerkva,

oltarjev, temeljnih kamnov za cerkve, liturgičnih posod, zvonov. V velikolaški župniji je bila zadnja posvetitev premičnega oltarja v župnijski cerkvi.

Sled na steni naslikanega spominskega posvetilnega križa v podružnični cerkvi sv. Lenarta v Krvavi Peči dokazuje, da je bila cerkev že zdavnaj posvečena. Letošnji (2015) odmevni obred blagoslova nove strehe zvonika je opravil ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Stanislav Zore.

Eden izmed dvanajstih posvetilnih križev v velikolaški župnijski cerkvi.

Blagoslov ali benedikcija

Latinska beseda za blagoslavljanje „benedicere“ pomeni dobesedno: „dobro reči“. Obred blagoslova prav tako izhaja iz Stare zaveze. Je starejši in mnogo krajši od posvečevanja. Lahko ga opravi vsak duhovnik. Obred blagoslova je sestavljen iz predpisanega obrazca, z roko nakazanega znaka križa, škropljenja z blagoslovljeno vodo in (lahko) kajenjem s kadilom. Blagoslov spada k posebnim duhovnim zakladom Cerkve in je čudovit božji dar ljudem. Cerkev ga deli ob različnih priložnostih in v razne namene. Blagoslov je prenos božje moči in božjih darov na osebe in na predmete, ki jih človek uporablja. Pri blagoslovu, ki je zakramental, Cerkev prosi Boga, da bi osebi ali stvari podelili kako dobroto. Blagoslov je vedno namenjen blagru človeka, ki tisto stvar uporablja. Mnogokrat se Cerkev pri svoji blagoslovitveni molitvi opira na priprošnjo kakega svetnika, ki ima to ali ono zvezo z milostjo, ki jo hoče Cerkev z blagoslovom izprositi.

Obrede blagoslova lahko verniki spremljamo pogosto: dnevno pri sv. maši, blagoslovi otrok, velikonočnih jedi, konj, motorjev, avtomobilov, osebnih predmetov, posvetnih prostorov, blagoslov polj in znamenj, ...

Nedavni domač primer blagoslov nove strehe zvonika cerkve sv. Lenarta v Krvavi Peči.

Manfred Deterding
Foto: Tine Benedik

Zahvala domačinom za pomoč pri obnovi cerkve sv. Lenarta

Da so najuspešnejše akcije tiste, kjer posamezniki in organizacije združijo moči za realizacijo skupnega načrta, je pokazala akcija za ureditev nove strehe na zvoniku cerkve sv. Lenarta v Krvavi Peči.

Poleg občine in župnije, ki sta prispevali pomemben delež denarja za ta namen, so se izkazali tudi vaščani s svojim prispevkom ter s prispevki odseljenih »Krvavcev« in Krvavi Peči naklonjenih znancev. Vso akcijo nabiranja denarja in pa konkretnega dela pri obnovi obzidja sv. Lenarta ter urejanju okolice je zelo učinkovito vodil Ciril Purkat, ki je bil tudi organizator zaključnega dogodka, ko smo se vsi sodelujoči povесelili po uspešno opravljeni nalogi.

Nedelja, 23. avgusta, je bila sončna in več kot 30 povabljenih se je družilo ob pijači in odličnih jedeh z žara. Povabilu so se odzvali tudi župnik Anton Dobrovoljc, g. Šušteršič, katerega podjetje je v rekordnem času opravilo zahtevno gradbeno operacijo, in pa zidar Ilija, ki je strokovno popravil obzidje. Poročilo o poteku cele akcije je podal Ciril Purkat, ki je tudi posebej poudaril posebne prispevke posameznikov.

Vaščanom zdaj ostane samo še dokončna ureditev okolice obzidja, posek dveh delov z drevjem poraslega brega zaradi boljšega razgleda na vas in iz vasi proti cerkvi ter nato stalna skrb za urejeno okolico.

Tekst in foto: Srečo Knafelc

**Vabljeni na
novo prodajno mesto
Si.mobil Grosuplje
v Mercator centru.**

Vse, ki nas boste s tem kuponom obiskali do 31. 12. 2015, bomo nagradili z **20 % popusta** ob nakupu dodatne opreme.

Plačilo položnic
brez provizije

Si.mobil Grosuplje
Brvce 1a, 1290 Grosuplje
t: 040 97 97 88
Delovnik: pon.-sob.: 9.00-19.30

Dotrajane aparature
sprožile dobrodelno akcijo

FIZIOTERAPIJA
PRIMAKNI • PREMAKNI

Za fizioterapijo kupujemo nove aparate za hitrejšo in boljše okrevanje

Začenjamo z dobrodelnim pohodom, nadaljujemo z zbiranjem sredstev, končali bomo s koncertom.

V Zdravstvenem domu dr. Janeza Oražma Ribnica se vsak dan trudimo zagotavljati najboljšo možno medicinsko oskrbo. Ob tem ugotavljamo, da so aparature za fizioterapijo popolnoma dotrajane, saj so dnevno prekomerno uporabljane in zasedene. Amortizacijska sredstva za nakup novih ne zadoščajo, vendar si ob visoko usposobljenem strokovnem osebju želimo zagotoviti tudi sodoben način zdravljenja in večjo učinkovitost. Zato se je zbrala civilna iniciativa **Fizioterapija: Primakni – premakni**, ki si prizadeva stanje fizioterapije izboljšati.

Skupaj z njimi pripravljamo dobrodelno akcijo, s pomočjo katere bi se zbrala sredstva za nakup novih aparatov, ki bi fizioterapevtom v ZD dr. Janeza Oražma Ribnica omogočile večjo kakovost dela, vsem uporabnikom fizioterapije pa večjo možnost za hitrejšo okrevanje.

Dobrodelna akcija se bo začela s pohodom na Travno goro. Nadaljevali bomo z zbiranjem sredstev pri podjetjih in podjetnikih, za konec pa bomo novembra v dobrodelni namen priredili še koncert. Podrobnejše informacije o dogodkih bodo objavljene na spletni strani zdravstvenega doma www.zdribnica.si.

Dobrodelni pohod na Travno goro

19. september 2015

Pohod bo organiziran iz treh smeri z začetkom ob 10. uri:

- **od Nove Štife** (vodja: Marko Modrej),
- **iz Sodražice** – s parkirišča Fragmat (vodja: Janez Mihelič),
- **s Kamen griča** – izpred kočice (vodja: Miran Mohar).

Pohod je primeren za vse generacije, v eno smer je približno uro hoda. Pri Domu na Travni gori bodo mlajše udeležence pohoda čakali animatorji, ki bodo organizirali delavnice, kot so glasbena, pravljico-lutkovna, maserska, plesna, športna (igranje nogometa in boj med dvema ognjema), iskanje skritega zaklada. Odrasli udeleženci pohoda boste lahko prisluhnili izobraževalnim delavnicam, ki jih bodo vodili fizioterapevti iz Zdravstvenega doma Ribnica.

Udeležba na pohodu je brezplačna. V primeru dežja bo pohod odpovedan in prestavljen na 3. 10. 2015. Pohodniki si svoje nahrbtnike založite s hrano in pijačo, lahko pa se boste okrepčali tudi s pripravljeno hrano iz kotla, na voljo pa bo pijača iz gostinske ponudbe. Na predstavitveni stojnici ZD Ribnica oz. oddelka fizioterapije bo tudi dobrodelna skrinjica za prostovoljne prispevke. Zbrani denar bo namenjen zamenjavi dotrajanih aparatov. Upamo na dobro vreme in na množično udeležbo, tako da bo otroški smeh odzvanjal daleč naokoli.

Direktorica ZD Ribnica Lidija Šmalc, dr. med., spec. spl. med.
in zaposleni iz oddelka fizioterapije

Praznovanje 15. obletnice skupine za samopomoč Ribnica

Jeseni 2014 je minilo 15 let, odkar smo se v sejni sobi Zdravstvenega doma dr. Janeza Oražma prvič sestale ženske z izkušnjo, ki jo prinese diagnoza rak dojke. Tedaj smo stopile na to pot in pod okrilje Društva onkoloških bolnikov Slovenije in skupina za samopomoč je postala zatočišče in sredina, v kateri smo se zjokale, se nasmejale, podelile dobre in slabe zgodbe, se tudi skregale in se nato pobotale.

V prvem letu je bila Andreja Cirila Škufca Smerdel strokovna oseba, ki je postavila temelje, nas nato spretno vodila med začetnimi čermi in pastmi in skrbela, da smo zavile v pravo smer. Prva prostovoljka koordinatorica je bila Milena Peterlin, potem ko jo je premagala bolezen, je obveznosti prevzela Metka Marn. Tudi pri njej je v nekaj letih predanega sodelovanja v skupini rak dojke napredoval in po njeni smrti je delo prevzela Marija Adamič. Sedaj je ona tista, ki krmari in ureja številne zaplete, tehnične probleme, organizatorske obveznosti in kratke stike v komunikaciji med članicami. Odlikuje jo velika pripravljenost prisluhniti in slišati, si vzeti čas in pokazati naklonjenost nekemu, ki je v stiski in jo potrebuje.

V vseh 15 letih smo se redno srečevale vsak četrty ponedeljek ob petih popoldne v sejni sobi zdravstvenega doma. Srečanje ni nikoli odpadlo, čeprav nas je bilo včasih več, včasih manj. Že od vsega začetka je bilo izraženo zanimanje bolnikov z drugimi raki, sedaj pa se nam že počasi priključujejo.

Datum, ki smo ga določile za praznovanje, je bil 21. maj 2015. Izbrale smo dvorano Rokodelskega centra Ribnica, ker je to prisrčno okolje z razstavo izdelkov pletarske in lončarske šole, likovnih delavnic in ribniške zgodovine.

Prizorišče smo okrasile s čudovitim cvetjem z okoljskih travnikov in fotografijami z naših srečanj. V našo sredino smo povabile predstavnike vodstva Društva onkoloških bolnikov. Prišla sta Andreja Cirila Škufca Smerdel in Blaž Bajec; Marija Vegelj Pirc se žal ni mogla udeležiti srečanja. Povabili smo tudi predstavnike občin Ribnica in Sodražica ter Zdravstvenega doma dr. Janeza Oražma. Župan občine Ribnica Jože Levstek je prijazno in toplo pozdravil skupino in njene podporne člane ter zunanje sodelavce. Želel nam je veliko uspešnih srečanj v bodoče. Tudi direktorica ZD dr. Janeza Oražma Ribnica, Lidija Šmalc, dr. med., je izrazila naklonjenost skupini, zagotovila je, da smo v zdravstvenem domu še naprej dobrodošle in je naša prisotnost zaželjena.

Marija Adamič je ganljivo podelila svojo izkušnjo in doživljanje bolezni, skupine in tudi svojega dela kot prostovoljka koordinatorica.

Andreja Cirila Škufca Smerdel je zmagoslavno pokazala tisti zvezek, ki ga je nastavila in vanj vpisovala dogajanja v skupini v prvem letu delovanja. Vsem nam je vtisnila nepozaben pečat in po njenih usmeritvah

smo zgradile skupino, ki nam predstavlja pristan, v katerem je prostor in čas, da se srečujemo in pogovarjamo, pa ne le o raku in bolezni, in tako lažje živimo dalje. Kot vedno so bile Andrejine besede nežne in tople, vendar tudi odločne in pogumne.

Nato pa so v dvorano prihrumeli štirje člani gledališke improvizacije Radio Mlajku, ki smo se jim na glas nasmeljali. Izbrali so temo, ki je pri nas v skupini prepovedana, to je obrekovanje in obiranje, bili so malo pikri, malo navihani, malo poredni, zlasti pa zelo človeški. Hvala Maruši Prelesnik Zdešar in njenim sodelavcem za čudovito predstavo.

Celotno prireditev je povezovala Uršula Jaklič Žagar, katere stara mama je ena od ustanovnih članic skupine. S pravim občutkom nas je vodila od začetka do konca in nas za zaključek povabila na kozarček šampanjca ter lično in slastno pripravljeno zakusko. Nazdravile smo, zapele in si zaželele še veliko srečanj. Tri članice, ki so v skupini od vsega začetka, so simbolično skupaj zarezale torto in seveda smo si ob sladkih užitkih zapele še enkrat, tokrat Vse najboljše za te.

Prijetno druženje in obujanje spominov na dogodke in osebe, ki so se nam v teh 15 letih pridružile in tudi odšle, se je zaključilo z zahvalo sponzorjem, ki so nam olajšali izvedbo praznovanja, to so: GENERALI zavarovalnica d.d., Ljubljana; INOTERM, d.o.o.; LIONS klub Ribnica; SPM JAKA, o.o.o., Ribnica; ANDOTEHNA, d.o.o.; KUSS, d.d., Ribnica; Gradbene usluge Igor Andoljšek, s.p.; MABOLEŠ, d.o.o.; LEKARNA RIBNICA; OBČINA SODRAŽICA in OBČINA RIBNICA.

Poslovile smo se z načrti za naprej, saj smo imele srečanje skupine že čez nekaj dni na četrti ponedeljek v mesecu maju, in z odločitvijo, da prijetno druženje nadaljujemo na izletu v Hrvaško Zagorje 8. julija 2015.

Redna srečanja skupine za samopomoč bolnikov in bolnic z rakom Ribnica so **vsak četrti ponedeljek v mesecu ob 17. uri v sejni sobi v prvem nadstropju Zdravstvenega doma dr. Janeza Oražma Ribnica**. Prostovoljka koordinatorica skupine je Marija Adamič-tel.št. 031-559-614, strokovni vodja pa Alenka Nadler Žagar, dr. med.

Alenka Nadler Žagar

Vsaj dvakrat na teden si vzemi čas zase in svoje telo

Vsako leto vam napišem obvestilo o začetku vadb v Velikih Laščah in na Turjaku. Ponavadi vam povem, da bodo vadbe namenjene pridobitvi kondicije, oblikovanju telesa, sprostitvi in na splošno boljšemu počutju. Letos ne bo nič drugače! Naj pa tokrat izpostavim počutje. Ali nismo nenehno podvrženi stresnim situacijam in skrbem? Posledice kroničnega stresa so motnje miselnih procesov in spomina, depresija, anksioznost, debelost, hipertenzija in še in še. Omenjene tegobe lahko zdravimo s telesno aktivnostjo, dovolj spanja in predvsem s posvečanjem stvarim, v katerih uživamo. Torej si moramo vzeti čas zase. Vedno znova iščemo izgovore, kako tega časa ni. Včasih je težko začeti in premakniti svoje ustaljene navade. A pomislimo nase in na to, da naše počutje vpliva tudi na druge. Gibanje je osnova in dober korak za začetek. Pridružite se nam in skupaj poskrbimo za *zdrav duh v zdravem telesu*.

Pridružite se mi na:

skupinski vadbi v Velikih Laščah **ob torkih ob 19:30 in četrtek ob 19:00**

ter **pilatesu** na Turjaku **ob ponedeljkih in četrtek ob 20:30**.

Uvodna in brezplačna ura bo v četrtek, 1. 10., ob 19:00 v Velikih Laščah in ob 20:30 na Turjaku.

Za več informacij pišite na nusagasper@gmail.com ali pokličite na 051223339.

Nuša

Spoštovani!

V okviru izvajanja preventivnih programov bomo nadaljevali s programom vadbe

»RAZGIBAJMO SE«.

Program je namenjen predvsem tistim, ki imajo težave s hrbtenico, za boljše počutje, za manj bolečin v križu, ...

Vadba bo potekala v MALI ŠPORTNI DVORANI VELIKE LAŠČE
ob ponedeljkih in četrtek zvečer – ob 20. uri (od novembra 2015 do marca 2016).

Program bo vodila Martina Bavdek Nedeljkovič, dipl. med. sestra.

Cena programa za sezono 2015/2016 je 15,00 EUR. S tem zneskom se pokrije najemnina prostora, ostali stroški pa se sofinancirajo iz občinskega proračuna – preventivni programi.

Vpis in pričetek vadbe bo v ČETRTEK, 1. oktobra 2015, in v ponedeljek, 5. oktobra 2015, ob 20. uri.

Udeleženci naj s seboj prinesejo brisačo in športne copate.

Lepo vabljeni!

Občina Velike Lašče

Devetintrideset odličij plavalk in plavalcev s poletnih državnih prvenstev

Po uspešni zimski sezoni so plavalci in plavalke Plavalnega kluba Inles Ribnica svojo kvaliteto potrdili še na poletnih državnih prvenstvih konec julija in v začetku avgusta. Plavalci in plavalke so se na zmagovalni oder povzpeli kar devetintridesetkrat. Enajstkrat na najvišjo stopničko, sedemnajstkrat na drugo in enajstkrat na tretjo stopničko.

Prvi so sezono končali najmlajši plavalci z državnim prvenstvom na Ravnah na Koroškem 25. in 26. julija. Ekipno so najmlajši ribniški plavalci osvojili 6. mesto med dvaindvajsetimi slovenskimi klubi.

Za njimi so sezono zaključili plavalci in plavalke v kategoriji dečkov in deklic v Trbovljah od 31. julija do 2. avgusta, kjer je domači plavalni klub praznoval častitljivih 60 let svojega delovanja. **Prvo ime ribniške ekipe je bila Laščanka ANA KASTIGAR**, ki je deklasirala svoje konkurentke v prosti tehniki. Slavila je na 800 m, 400 m, 200 m in tudi v kraljevski disciplini 100 m prosto. Ana je poleg štirih zmag dodala še tretje mesto na 400 m mešano. Izkazale so se tudi ribniške plavalke v štafetah, kjer so osvojile tri druga mesta za to poletje nepremagljivimi plavalkami ljubljanske Ljubljane. Ekipno so ribniške plavalke in plavalci osvojili zelo dobro 5. mesto med petindvajsetimi nastopajočimi plavalnimi klubi.

Zadnji so plavalno sezono končali še plavalci v kategoriji kadetov, mladincev in članov v kranjskem olimpijskem bazenu, tekmovanja pa so potekala od 6. do 9. avgusta. V kategoriji mladincev je ribniška štafeta osvojila 1. mesto na 4x100 m prosto v postavi: Padar, Andoljšek, Obranovič in Pavlin.

Čestitamo!

Miha Koren

Obvestilo!

Skupinsko vodeni vadbi **KINEZIOFIT** in **ZDRAVA HRBTENICA** že potekata od torika, 15.9. 2015, naprej.

Vadba **KINEZIOFIT** bo ob **TORKIH** in **ČETRTEKIH** ob **18.30** v **VELIKI ŠPORTNI DVORANI OŠ Primoža Trubarja** v Velikih Laščah.

Vadba **ZDRAVA HRBTENICA** bo prav tako ob **TORKIH** in **ČETRTEKIH** ob **19.30** v **MALI ŠPORTNI DVORANI OŠ Primoža Trubarja** v Velikih Laščah.

Zaradi usklajevanja terminov z drugimi uporabniki dvorane **lahko naknadno še pride do sprememb v urniku (sprememba ure)!!!**

Lepo vabljeni vsi, ki ste katero od vadb že obiskovali, kot tudi vsi ostali, ki želite z gibanjem izboljšati svoje zdravje in kvaliteto življenja.

Prijave novih članov se zbirajo le do zasedenosti prostih mest, zato s prijavi pohitite.

Vse **informacije** so vam na voljo na tel. št.: **031 339 703** (Anita).

Uravnoreženi na celi črti? **DA. Z JOGO - ZAČETNO ALI NADALJEVALNO.**

Prijazno do sebe in svojega telesa.

Vadbe so ob sredo, ob 19.30, v Levstikovem domu.

Vpis in informacije na **www.jogaribnica.si** in **041 397 789; 041 316 989**

Društvo Joga v vsakdanjem življenju Ribnica,
Breg 40, 1310 Ribnica.

Društvo je včlanjeno v Zvezo joga društev Slovenije, ki je postala polnopravna članica Olimpijskega komiteja Slovenije.

Preverimo svojo fizično pripravljenost, tokrat z miselnimi vajami

Nimamo časa, hitimo, drvimo, nosimo stres naprej v naslednji dan. O ne, saj smo se napolnili s sončnimi vzhodi za revitalizacijo in obnovo celic! Užili smo tudi sončne zahode za lepe želje in notranjo moč ter vztrajnost. Začutili smo notranji mir v svojem vsakdanjiku. Mir smo ozavestili. Vzeli smo si trenutek časa in prišli v stik s seboj, s svojimi najbližjimi in se prepustili svoji notranji modrosti. Spijemo dovolj tekočine... Saj vse te napotke poslušamo in beremo v vsakdanjih obvestilih, knjigah in revijah - kako bi to spregledali - ideje padajo kar same od sebe.

Pregledamo fotografije iz dopustniških dni. Pripravljamo se za jesen in zato je čas, da vas z novimi vajami povabim na vadbo, ki bo potekala v dvorani na Turjaku ob ponedeljkih. Skupaj se trudimo, da so vadbe dovolj pestre, včasih s pomočjo palic, uteži, žogic in z uporabo stolov, z elastičnimi trakovi in elastikami... Oblikovane vaje imajo zdravilno moč. Vemo, da chigong vaje delujejo zdravilno. Pravilna uporaba vaj in dihanja je hrana za hrbtenico - veliko o teh stvareh zvemo in se naučimo na vadbi. Meditacije in sproščanje so oblika, ki nam nudi trenutni ali pa stalni vir energije. Masažne tehnike, ki jih osvojite na vadbi in nato uporabljate tudi doma, so osvežilna zabava za celo družino.

Ste vedeli, da utrujenost zaznamo na nivoju živčno-mišičnega stika ali na celotnem živčnem sistemu? Notanji občutek, ko dejavnosti, ki smo jih prej opravili hitro, postanejo breme, ko nas drugi opozorijo na pozabljivost ali se nam zgodi, da nam celo žlica pada iz roke. Tekamo od terapije do raznih oblik, ki nam začasno pomagajo. Morda bi lahko uporabili kakršne koli tehnike, ki so danes znane in nas privedejo v stanje, kjer deluje zdravilna energija: uporaba besede samodisciplina, mogoče številčnega zaporedja ter ponavljanje in utrjevanje. Vse to naši možgani dobro poznajo in nam pomagajo pri naših izbirah.

Spremenimo način - zavedajmo se, da gradimo svojo pot skozi življenje sami. Znotraj nas, v notranji tišini, začutimo prijeten občutek, našo bit!

Energijska vaja: sproščanje – meditacija

Trajanje: 5 minut

Deluje na zbranost, manjša razstresenost in druge zaznave v prihajajoči jeseni.

Potek vaje:

Sedimo vzravnano. Potopimo se vase, začutimo, kako sedimo. Noge so uprte v tla, občutimo, kot bi bile pogreznjene vedno globlje, kolena so sproščena. Popustijo napetosti bokov, občutimo toploto po celi hrbtenici. Pomislimo na trebuh, začutimo sprostitve. Zaznamo prsni koš, dvig in širitev ob vdihu in sproščen spust ter podaljšanje ob izdihu. Ponovimo. Popustijo napetosti lopatic, zaznamo nežen premik ramenskega obroča. Energija teče v notranjosti ramenskega obroča, tok nadaljuje do komolcev in preko dlani. Sprosti se vrat in zatilje. V nekem trenutku zaznamo sprostitve glave in prostora okrog glave. Sedaj je dihanje umirjeno.

(Če še nismo v tem stanju, potem še vadimo in pozorno spremljamo dihanje: na koncu vdiha zaznamo predah,

zadržek, prav tako na koncu izdiha - s takim dihanjem odpravljamo strese.)

Sedaj smo v notranjem svetu miru in tišine. Zberemo vse dnevne dogodke, prevetrimo napetosti, ki smo jih nosili s seboj, mirno jih pregledamo in odložimo na univerzalni beli oblak. Začutimo, da se naše misli urejajo. Bolj ko se oblak oddalji, bolj zaznavamo, da nismo več raztreseni. Vedno bolj razumemo, kaj je naše delo in kaj bomo še naredili - vodimo svoje pozitivne misli in občutke. Sedaj razširimo energijo preko vseh prostorov in z njo napolnimo vse kotičke,

prevertimo vse zastale informacije, napolnimo s pozitivno energijo vse okrog sebe. Če je potrebno, to večkrat ponovimo. Uvidimo, da se dobro počutimo, da smo polni elana, ko smo spet v svoji sedanosti, in z veseljem nadaljujemo, karkoli smo že počeli.

Tako sproščeni bomo pripravljeni in tudi fizično bomo dosegli boljše rezultate. Uspeli bomo narediti vse, kar smo si zamislili veliko hitreje in na bolj miren in sproščen način.

Vabljeni k vpisu v zimsko pomladni termin vadbe 2015-2016, vpis že poteka. **Toplo povabljeni tudi vsi, ki ste prejeli kupone. Povabite medse tudi vse, ki jih taka oblika vadbe zanima, pa ne vedo ali pa nimajo korajže.** Spremljajte obvestila na www.uzri.si, pišite na uzri.tina@gmail.com ali sesek.tina@gmail.com. Na mejl lahko tudi napišete, s kakšnimi težavami se srečujete. Vzeli si bomo čas zase, za vas in za vse nas!

Poiščimo obilo dobrih malenkosti, ki bodo postale velike življenjske pustolovščine. Veselimo se tega izziva in zaupajmo si. Samo trenutek je pomemben in vse se spremeni.

Za vas pripravila
vaditeljica in terapevtka Tina Sešek, 041 745 363.

Vabimo vas na

5. DOBREPOLJSKI TEK.

Rekreativni tek na 10 kilometrov

Družinski in šolski tek na 1,7 km

Tek za predšolske otroke in starše na 500 m

SOBOTA, 10. 10. 2015

Prizorišče: center Vidma (Dobrepolje)

Urnik štartov:

11.00 rekreativni tek na 10 km,

11.05 tek predšolskih otrok in staršev na 500 m,

11.15 štart družinskega in šolskega teka na 1,7 km

Štartinina: 5 evrov

(okrepčevalne točke, topel obrok v cilju, unikatna spominska medalja, žreb praktičnih nagrad)

Predprijave na 031 536 121 (Bojan) in

041 669 227 (Lojz)

Več informacij na www.sd-dobrepolje.si in

na strani ŠD Dobrepolje

Uspešno zaključujemo tekmovalno leto 2015

Tekme se je udeležilo le 13 tekmovalcev.

Uspelo nam je. V sedmih tekmah slovenskega pokala smo med 27 tekmujočimi klubi zasedli prvo mesto. Zbrali smo največ tekmovalnih točk in za seboj pustili velike klube.

Jedro tekmovalcev, posnetek je pred cerkvijo sv. Miklavža na Kurenu.

Konec avgusta smo uspešno nastopali na državnem prvenstvu v disciplini 3-D. Na žalost so forma in nedosežene norme zmanjšale turjaško ekipo, tako da se je tekme udeležilo le 13 tekmovalcev. Vendar pa dobri rezultati niso izostali.

Pohvalimo se: osvojili smo absolutni naslov državnega prvaka - ekipno.

Ekipo so sestavljali: Edvard Goršič, sestavljeni lok, Matic Štrukelj, goli lok, in Jože Miklič, dolgi lok.

Na podelitvi kolajn.

V absolutno kategorijo posameznikov sta se uvrstila dva naša tekmovalca. V izločilnih bojih je uspel Edvard Goršič ob hudi konkurenci osvojiti tretje mesto, na žalost pa je pod stopničkami ostal Jože Miklič, osvojil je nevhvaležno četrto mesto.

To pa še ni vse. V rednem delu državnega prvenstva izven absolutnih kategorij so imeli odlične rezultate in osvojili naslove državnih prvakov še:

- Matic Štrukelj – državni prvak med mladinci z golim lokom,
- Jakob Koritnik – državni prvak med kadeti z instiktivnim lokom,
- Matic Klun – državni prvak med dečki z dolgim lokom.

Na stopničke so se v rednem delu uvrstili še:

- Jože Miklič, drugo mesto med člani z dolgim lokom,
- Tilen Dolšak, drugo mesto med dečki z dolgim lokom,
- Klavdija Možina, tretje mesto med članicami z dolgim lokom,
- Edvard Goršič, tretje mesto med člani s sestavljenim lokom.

Od leve proti desni stojijo Klavdija Možina, Jože Klun, Jože Miklič, Jakob Koritnik, Jože Obrstar, Matic Štrukelj, Edvard Goršič, Matic Klun, Tilen Dolšak, Tone Mohorčič, Božo Kovačič in Stanislav Ahac.

Božo Kovačič

ZOBNA AMBULANTA PRENADENT

- estetsko zobozdravstvo,
- protetika,
- implantologija,
- otroško zobozdravstvo,
- brezbolečinsko lasersko zobozdravstvo,
- zdravljenje parodontalne bolezni

Draga 1, 1292 lg • GSM: 040 934 000 • www.zobozdravstvo-prenadent.si

STEKLARSTVO

PETER HREN, S.P.

GRADEŽ 14, 1311 TURJAK

GSM: 031/356 668

TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega

SDS

Po dveh letih smo se članice in člani Slovenske demokratske stranke zopet srečali na Taboru SDS v Zgornjem Posočju. Tja prihajamo že dve desetletji redno, razen lansko leto, kot

je dejal naš predsednik Janez Janša: „... ko smo zborovali pred hišo krivice in sramote in tisto zborovanje ni bilo tako prijetno, kot so naša srečanja tukaj.“

Letošnji tabor SDS v Lepeni je bil združen s spominskim gorniškim taborom, imenovanim po Henrikumu Tumi, njegov namen pa je bil predvsem družabnost in rekreacija, vse v duhu domoljubja.

Otvoritev prireditve je bila 24. julija s predstavitvijo Janševe knjige Noriško kraljestvo - Beli panter, naslednji dan pa smo se pomerili v različnih športnih igrah: malem nogometu, odbojki na mivki, košarki, tenisu, namiznem tenisu, krosu in šahu. Popoldne je bilo srečanje občinskih odborov SDS na letališču v Bovcu, kjer nas je nagovoril naš predsednik in opozoril na poskuse uničenja SDS in poudaril njeno pomembno vlogo pri normalizaciji in modernizaciji Slovenije. Med drugim je poudaril, da je stranka SDS v lanskem letu, ko so ji namenili uničenje ali vsaj marginalizacijo, stala in obstala in da je danes močnejša, kot je bila kdajkoli prej. Energijo, ki jo premore SDS, Slovenija v tem času nujno potrebuje. Če ne bi bilo SDS in njenih naporov, njenih uspehov, uspehov vlad, ki smo jih vodili, pa sprejetih zakonov, ki smo jih predlagali tudi takrat, ko smo bili v opoziciji, bi bila danes Slovenija najbrž v slabšem položaju kot Grčija.

Seznanil nas je tudi s pripravami za vzpostavitev konkurenčnosti na medijskem področju, saj je nujno potrebno, da slišimo tudi drugo stran resnice in ne samo tisto, ki nam jo vsiljujejo mediji, ki so tako ali drugače povezani z interesnimi skupinami, lobiji in združbami, ki jim je edini interes prisvajanje državnega premoženja in ropanja davkoplačevalcev.

Svoj govor pa je sklenil z besedami: „Slovenija ima dovolj potencialov, da nikomur ne bi bilo treba s trebuchom za kruhom v tujino, in cilj SDS je, da Slovenijo ponovno postavimo na takšno mesto, da bo to tudi naša realnost..., da to zmoremo, smo dokazali doslej že velikokrat. SDS ni treba razlagati, kaj bi bilo, če bi bilo, mi lahko prikažemo naše dosedanje rezultate. Mi smo realna alternativa, mi nismo novi obrazi, ampak smo realna alternativa temu stanju...“ Druženje se je nadaljevalo vse do sobote, 8. avgusta, za konec pa so se tisti z dobro kondicijo povzpeli na Triglav.

Razpoloženje je bilo odlično, vreme tudi, in ob spustu smo si obljubili, da se ob letu osorej zopet srečamo.

Udeležili pa smo se tudi drugih spominskih srečanj oz.

prireditve. Ženski odbor SDS je evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih sistemov obeležil s spominsko slovesnostjo na gradu Rajheburg in kot so zapisali ob tej slovesnosti, 23. avgust posvečamo spominu na žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov, ki so za seboj pustili nemirne duše kruto umorjenih žrtev, veliko bolečine in trpljenja. Grad je danes lepo urejen, v njem je več razstav, niti besede pa o tem, da je bilo iz zaporov v tem gradu poslanih v izgnanstvo več kot 40000 Slovencev; v njem ni niti razstave o komunističnih zaporih, ki so še dve desetletji po vojni delovali v gradu.

Srečanja na dogodku, ki sta ga organizirala Študijski center za narodno spravo in Vojaški vikariat Slovenske vojske, so se med množico drugih udeležili tudi predsednik SDS Janez Janša, podpredsednika stranke Alenka Jeraj in Milan Zver, evropska poslanka Patricija Šulin, Eva Irgl, Vinko Gorenak in Branko Grims. Slovesnost se je pričela z odprtjem fotografske razstave Umik čez Ljubelj v nekdanjih zaporniških celicah Udbe na Beethovnovi ulici 3 v Ljubljani. V tesnih prostorih je bilo mnogo obiskovalcev razstave, direktorica Študijskega centra za narodno spravo dr. Valič Zverova pa je poudarila, da je treba človekove pravice spoštovati in da demokracija ni samoumevna. "Prihodnjim generacijam smo dolžni zapustiti demokratično in svobodno družbo," je še dodala. Ob spominski plošči za vse žrtve totalitarizmov pred veleposlaništvom ZDA so dr. Valič Zverova, namestnik ameriškega veleposlanika David Burger in nekdanji vojaški vikar Jože Plut položili cvetje. Ob tej priliki je namestnik ameriškega veleposlanika med drugim poudaril: 76 let po podpisu pakta med Hitlerjem in Stalinom se spominjamo žrtev in nevarnosti molka. Posebej je še poudaril, da umorjenim s strani totalitarnih režimov pripada dostojen pokop, svojcem pa opravičilo države. Slovesnost smo zaključili v ljubljanski stolnici s sv. mašo za žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov, ki jo je daroval ljubljanski pomožni škof msgr. Franci Šuštar.

Občinski odbor SDS, Velike Lašče

SMC

stranka
moderna
centra

**ODBOR SMC
OBČINE VELIKE LAŠČE**

Spoštovane občanke in občani!

Ob začetku novega šolskega leta se je sestal tudi odbor SMC z namenom pregleda dosedanjega dela ter priprave predlogov za nadaljnje delo v obdobju 2015/2016.

Počitnice so torej za nami, vsem šolarjem želimo prijeten začetek novega in uspešnega leta, enako pa želimo tudi vsem občankam in občanom!

V ta namen vas zopet vabimo, da se poslužujete uradnih ur našega svetnika Romana Jegliča ob pone-deljkih med 19. in 20. uro v pisarni pred vhodom v Dom krajanov Turjak, ter nam pišete na naš e-naslov: smc.velikelasce@gmail.com.

Za pogumen korak v boljši jutri!

Potok Mrzlica

Danes, 14. junija, je dan krvodajalcev. Tudi sam sem že nekajkrat daroval kri, ko sem bil mlajši, a tiste, ki je ostala na cesti 24. avgusta leta 1960 ne štejem, ko sva se s prijateljem zaletela z motorjem v tovornjak, ki nama je zaprl pot. Jože je na kraju dogodka umrl, mene pa so, okrvavljenega in polomljenega, odpeljali na servis, a kljub dobremu popravilu sem rabil še šest mesecev, da sem ponovno shodil, a tako kot je bilo, ne bo nikoli več.

Lepo nedeljsko jutro me je ponovno potegnilo v naravo, bolje na nostalgичni potep izpred 68 do 70 let, ko sem si kot kratkohlačnik in bos vzel čas za brodenje po potoku Mrzlica, kadar sem moral iti v Podlog na log obračat seno. Kje pa je ta potok, za katerega si upam trditi, da le malo občanov ve, kje je? Na specialni karti je sicer vrisan, nima pa imena. Izvir je v pobočju gozdnatega Kuclja, kakšnih sto metrov zahodno pod cerkvijo sv. Jakoba na Malem Osolniku. No, krajani omenjenega kraja verjetno že vedo, kje je, saj so vsi povezani z Mrzlico, zlasti ko odprejo vodovodno pipo.

Sonce je že nad Gričem (560 m). Nekaj po osmi jo že maham po dvorišču in ker je Maj opazil, da imam pohodne palice, je pričel lajati. Bil sem že na nadvozu, ko se je še vedno neutolažljivo oglašal. Odločil sem se, kot sem se: da ga ne bom vzel s seboj. Mahnil sem jo skozi vas in po klancu skozi "Malo Rašico" navzdol. Logovi so pokošeni, zato se podam počez do Šklopa, kjer se v potok Rašica izliva potoček Mrzlica. No, vsaj nekoč se je izlival, danes vodo potoka več ali manj popijejo in porabijo krajani in živali Malega Osolnika. V mojem otroštvu je bila to široka in poglobljena prodnata struga skozi log vse do ceste pod Lovkatovim klancem, kjer še danes stoji krajevna občestna tabla Podlog. Hkrati je bila struga po logu dovozna pot, po kateri so furmani vozili na žago hlodovino in nazaj deske. Šklopova žaga je bila svoje čase ena večjih tod okoli, a žal je gospodar ostal sam, kajti 20. maja leta 1942 so Italijani tudi njemu odpeljali sinova v internacijo, skupaj s še 21 Raščani.

Današnji pogled na propadajoče poslopje žage ti da vedeti, da že dolgo ne služi svojemu namenu. Okoli žage se zarašča grmovje in že prava drevesa. Nekdanja dovozna pot in hkrati struga potoka Mrzlica je popolnoma zaraščena z grmovjem in velikimi drevesi, prav tako precejšen del loga ob strugi, ki se iz leta v leto širi. Na nekaj mestih mi uspe, da skozi grmovje pridem do struge, žal je opaziti vodo le v nekakšnih tolmunčkih kot luže. Pogled mi uide na hrib Veliki Osolnik, ki je že tako zaraščena, da se cerkvice sv. Lovrenca skoraj ne vidi več iz tega žabjega kota. Pod cesto, pred Lovkatovim klancem, ki so jo pri prenovi nekoliko dvignili, pa iz betonske prepustne cevi komaj opazno teče oziroma meži voda. Nekoč je bilo prav tu urejeno perišče za družino Lovka in spodnjo Malo Rašico, tolmun, v katerem so zajemali vodo za gospodinjstvo, in napajališče, ki so ga uporabljali tudi furmani. Prečkam cesto in se sprehodim med hlodovino po močno dvignjenem in utrjenem nasutju, po katerem vozijo les Šimenovi furmani s težkimi tovornjaki, a bolje to, kot da bi bivši log zaraslo grmovje. Kajti logovi, ki so jih ročno kosili, so se raztezali med potokom »Rašica« in cesto od Ponikev do Roba in od Kneja do Karlovice. Žal kosijo le še nekatere, vse ostale je zaraslo grmovje, iz katerega raste veliko drevje s slabim lesom.

VONJ TRAVE

*V ranem jutru
je pela kosa,
da je dišalo po travi
domačih logov
in cvetočih dobav.
Vonj je predramil
jutranje sonce
da so vstala dekleta
in si v binkoštni rosi
umila obraz.
Svežina obrazov
zvalila je kosce,
da so vriskali dekletom,
ko so jih vabile
na zabeljene žgance.*

Za velikimi kupi Šimenove hlodovine je še nekaj pokošenega loga in

senožeti, ki zaključujejo zakraseli Cerovec (592 m), kjer so bile nekoč njive. Usmerim se levo ob skromnem Mavcovem potočku, ki priteče iz gostega samozaraslega smrekovega gaja. Nato poiščem suho strugo potoka Mrzlica, ki jo zakriva visoka ostrava in belo kobulasto cvetoča rastlina dežen, ki mi sega do ramen in celo višje, a ji nisem posvečal pozornosti.

Korito suhe struge mi omogoča, da se lažje vzpenjam med vse bolj stisnjena zaraščena bregova, ki sta bila v mojem otroštvu vzdrževana in lepo pokošena vse do izvira in cerkve sv. Jakoba. Med vzpenjanjem ves čas nizko nad menoj preletava kanja in me s piskajočim piij.. piij... podi iz svojega kraljestva, kajti tu nekje mora imeti gnezdo.

Napredovanje mi zapre jez iz železniških pragov, za katerim se je nabralo nekaj vode, ki še prisolzi po strugi, nekaj pa je deževnice. Za jez po vsej verjetnosti skrbi Lovsko društvo Turjak. Za jezom se še kar vzpenjam po grabnu, v katerem je višje nekaj več vode, da oživi nekaj kaskadnih slapov, in ponovno se moram umakniti betonskemu zajetju, v katerem je preprosta črpalka, imenovana »oven«, ki dviguje vodo brez elektrike v rezervoar za Mali Osolnik. Vrnem se v strugo, po kateri se vzpenjam med stisnjena zaraščena bregova, ko zaslišim nekakšen kratek odrezav glas »huf«, kot bi nekdo močno kihnil. Med grmovjem naredim po strugi še nekaj korakov, ko dvignem pogled in kakšne tri metre pred seboj zagledam med grmovjem veliko rjavo glavo medvedke. Obstal sem in kar nekaj časa sva se gledala. Mogoče dve tri sekunde. Medtem sta iz grape živahno priskakljala dva temna mladička, ki ju je vzela v okrilje svojih velikih šap, sam pa sem se

tiho umaknil desno skozi grmovje in pričel plezati v strmo, pokošeno senožet.

Med vzpenjanjem sem si dejal: »Biti ali ne biti«. Po nekaj metrih se ustavim. Ugotovil sem, da me medvedka ne bo

napadla, zato sem želel od tu fotografirati medvede. Na mojo veliko srečo jih ni bilo več. Fotografiral sem le prazen prostor dogodka in nekoliko višje ograjen prostor izvira, do katerega sem bil namenjen. Videl pa tako ne bi nič, ker je sedaj zabetoniran in pokrit s pločevinastim pokrovom. Oddahnil sem se, da se je vse skupaj končalo tako, kot se je, lahko bi se tudi drugače.

Danes, 6. julija, ko pišem vtise z nedeljskega raziskovalnega pohoda, sem v Slovenskih novicah prebral tudi članek biologinje ge. Jane Kus in si ogledal njene fotografije zelo strupene in nadležne rastline, ki se je razširila v naše kraje s Kavkaza. Podobno rastlino sem namreč opazil tudi pod Kucljem. Kaj sem hotel drugega, kot da sem zajahal kolo in se zapeljal, do koder se da, nato pa peš do rastišča dežna, da se prepričam o identičnosti te rastline, kot jo opisuje biologinja. Ugotovil sem, da je medtem že odcvetela, a je po opisu enaka, le da je tujerodna rastlina nekaj višja. Nakar sem poklical urednico (01/4737700) in ji opisal našo domačo rastlino. Hkrati sem se ponudil za brezplačno kakršno koli pomoč. Dal sem ji tudi moj telefon in naslov. Drugo jutro me je poklicala z željo, če ji lahko pošljem sliko te rastline po računalniku.

Ponovno sem se s kolesom zapeljal pod Kucelj, nato pa peš do rastišča rastline in eno nekaj nad polovico odrezal, nakar sem se z avtomobilom zapeljal v Ljubljano do urednice, ker sem domneval, da je to bolje kot fotografija. Sedaj pa čakam, kaj bo ugotovila biologinja. Verjetno bo ostalo pri domačem dežnu, kot sva že sama z urednico ugotovila, kar bi bilo tudi najbolje.

Jože Škulj

Odziv na članek *Stajški studenec*

Moram povedati, da redno prebiram potopise g. Jožeta Škulja, ker mi pomagajo pri zbiranju podatkov in zanimivosti naše občine. Zanimivi so mi osebno, uporabljam pa jih tudi pri vodenju turistov po naših krajih. Zato sem bil prav vesel, ko sem zagledal naslov članka Stajški studenec, ki se tiče mojega območja. Hkrati me je zmotil zadnji odstavek, kjer pisec omenja imena obnoviteljev studenca. Resnica je namreč drugačna, z njo pa vseeno nočem zmanjševati pomena dela že omenjenih oseb.

Ob 30. obletnici Turističnega društva Rašca smo se v upravnem odboru dogovorili, da bomo to častljivo obletnico praznovali na prav poseben način. Najprej smo izvedli temeljito čistilno akcijo, sanirali štiri črna odlagališča, pozvali vaščane, da uredijo okolico svojih hiš, s sredstvi društva smo pomagali pri nabavi rož in na mojo pobudo sklenili, da bomo prenovili in uredili Stajški studenec.

Najprej smo se o tem dogovorili z lastniki zemlje, tako da smo dobili soglasja in šli v akcijo. Obnovitvena dela je vodil Milan Indihar, pomagali so njegov brat Tone, sinova Andrej in Brane, Pečnikova Matej in Dejan ter moja malenkost. Ker pišem po spominu, se vnaprej opravičujem, če sem pozabil omeniti še kakšnega pomočnika.

Na jesen smo pripravili proslavo ob omenjenem jubileju. Vaščani smo se dobili na vasi, mislim, da nas je bilo blizu osemdeset, krenili proti studenčku, naredili skromno otvoritev in pohod končali v Jerbasu, kjer smo imeli razstavo slik iz arhiva TD Rašca in hkrati razstavo starih slik, ki so jih prinesli vaščani, in na ta način obujali spomine na skupno mladost. Končali smo z zabavo ob hrani, pijači in harmoniki. Iz tega srečanja se je rodila prireditev Raščani za Raščane, ki je po par letih zamla.

To je torej malo širša razlaga o prenovitvi; mislim, da je tako prav in da je zadoščeno pravici.

Ko se že oglašam, bom izkobil priložnost in pozval Raščane ter tudi pisca članka, da se pridružijo nama z Lojzom jeseni, ko bo treba očistiti okolico studenca. Vsaka živa stvar potrebuje vzdrževanje, ne samo obnovitev. Vsak, ki se zadržuje v okolici studenca, pa naj skrbi za red in čistočo!

Vabljeni!

Božo Zalar

NOVO v Avtohiši Zalar

Ugoden najem kombija!

01 7881 999 031 331 919 avtohisza.zalar@siol.net www.avtohisza-zalar.si

V Avtohiši Zalar širimo našo ponudbo. Poleg prodaje novih vozil Opel, prodaje rabljenih vozil, servisa, vulkaniziranja, zavarovanja vozil, vam tokrat nudimo v ugoden najem kombi za prevoz oseb Novi Opel VIVARO leto izdelave 2015.

Novi Opel VIVARO 8+1!
 V Avtohiši Zalar si ga lahko ugodno izposodite. Odlikuje ga dizajnerska oblika, zmogljiv dizelski motor Bi Turbo in bogata opcijska oprema. Za vaše dobro počutje vsebuje Opel Vivaro naslednjo opremo: klimatska naprava, električno steklo, daljinsko centralno zaklepanje, posebej daljinsko zaklepanje zadnjih vrat, dvizna zadnja vrata, drsna vrata na obeh straneh, satelitska navigacija slovenska, kamera za vzvratno vožnjo, velik prtljažni prostor, devet sedežev, slovenska vinjeta...

V kolikor potrebujete takšno vozilo, nas kontaktirajte na elektronsko pošto: avtohisza.zalar@siol.net, ali pa pokličite na 031 331 919 in pripravili vam bomo ponudbo, ki jo boste zagotovo sprejeli in se z Vivarom odpelali dogodivščinam naproti.

Spoštovani občani Velikih Lašč!

Kratek bom in jednat: voljo vsakega posameznega občana je potrebno spoštovati, posebej ko gre za občutljive zadeve odnosa do mrtvih. In tukaj je bila volja velike skupine občanov s strani župana Velikih Lašč gospoda Antona Zakrajška namerno spregledana. G. župan se je odločil z občinskim dekretom urediti zadevo, o kateri bi se moral s prizadetimi občani, sorodniki žrtev druge vojne na partizanski strani, odkrito in pošteno pogovoriti. S tem bi se izognil vsem zapletom. Pa se ni! Namesto da je spraševal za nasvet predsednika države, bi storil mnogo bolje, ko bi poslušal "nasprotno" stran. Društvo Zarja spominov ga je namreč pravočasno opozorilo, da so se vsi dosegljivi vprašani sorodniki žrtev izjasnili proti postavitvi skupnega spominskega obeležja na Karlovinci. S tem se je napravil nedostojen poseg v človekove pravice in popolnoma po nepotrebem razburkalo doslej mirno življenje in sobivanje občanov, ki so se - živi - med seboj že zdavnaj spravili brez postavljanja spomenikov. Verjamem, da razumete, da je upravljanje s spomeniki, na katerih so vpisana imena

pokojnih, strogo intimna, osebna zadeva in da se nobena oblast v to nima pravice vmešavati.

Če pa krajani mislijo, da je potrebno postaviti spomenik določeni skupini ljudi, to zagotovo lahko naredijo, verjamem pa, da se bodo prej o taki zadevi med seboj dobro posvetovali in dosegli soglasje sorodnikov, vpisanih na obeležje. Vsi drugi pa pri takem odločanju nimamo besede!

Predvidevam, da bo g. župan odgovoril v isti številki našega skupnega glasila Trobla z mnogim predolгим pismom, navajal vse mogoče sklepe in mnenja - dejstvo v našem primeru je zelo enostavno in nedvoumno: za pravico do zasebnosti gre!

In mi, Društvo Zarja spominov in svojci žrtev na partizanski strani, si tega spora zagotovo nismo želeli! Vprašanje je, če so si ga želeli tudi prizadeti na drugi strani ...

Kot občinski svetnik si bom vedno prizadeval zaščititi pravice posameznikov ali skupin ljudi v občini, ne glede na politično, versko ali kakršnokoli drugo prepričanje.

Srečko Knafelc,
občinski svetnik in predsednik Društva Zarja spominov

Zahteva po javnem opravičilu in odstopu svetnika Srečka Knafelca

V začetku julija smo bili v naši občini priča lepemu in pietetnemu dogodku – na Karlovinci so na skupen zid postavili stare partizanske plošče na eno stran in nove plošče za žrtve medvojne in povojne nasilja na drugo stran, vmes pa Trubarjev nagovor »Lubi Slovenci«. Odrptje plošče je bilo lepo pripravljeno, kot edinstvenega koraka na poti sprave pa se ga je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Pripravljen je bil tudi lep kulturni program, kjer so nastopili glasbeniki in dva recitatorja, vsak iz tretje generacije oseb napisanih na ploščah. Slovesnost je bila zelo čustvena, umirjena in lepo obiskana. G. Srečko Knafelc, kljub lepo pripravljeno slovesnosti, lepemu novemu spomeniku, obisku in kulturnemu programu pa se vam je zdelo pomembno, da o tej temi napišete odprto pismo županu, ki sta ga dan pred odkritjem spominskega obeležja objavili dve nacionalni časopisni hiši. V pismu župana obtožujete »preurejanja zgodovine«, »netransparentnosti« in tega, da za soglasje ni prosil lokalne borčevske organizacije, kateri vi tudi predsedujete.

Napade na župana, ki je skupaj z občinskim svetom s tem dejanjem naredil velik korak v pravilno smer pietete in spoštovanja vseh žrtev, lahko razumem, je del politične igre, s katero želite pridobiti točke, čeprav je lista, na kateri ste kandidirali in bili izvoljeni, zagovarjala idejo o tem, da moramo voliti ljudi in ne stranke (torej ne ideologij in nazorov).

Nikakor pa ni dopustno, da se postavitev plošč v spomin na žrtve medvojne in povojne nasilja primerja s »poskusom revizije zgodovine« in »izenačevanjem boja proti okupatorju s kolaboracijo«. S tem ste direktno

obtožili vse žrtve na desni strani spomenika za kolaborante in vse žrtve na levi strani spomenika za borce proti okupatorju. Ta opredelitev je ustrezala nekemu drugemu totalitarnemu režimu, ki je zgodovino prikrojil po svoje in utišal priče.

Zakaj bi se mlad človek ukvarjal s tem, zakaj bi pisal zahtevo po odstopu? Zato, ker so na desni strani spomenika zapisana imena mojih prednikov. Skoraj celotne Grudnove družine: očeta Franca, mame Angele, 28-letnega sina Alojzija, 23-letnega sina Gabrijela in 16-letnega sina Vinka. Kot vsak, ki se zaveda svojih korenin, ne dovolim nikomur, da moje prednike zmerja s kolaboranti. Nihče od njih ni bil nikoli v nobeni oboroženi formaciji. Neizpodbitno dejstvo je, da so celotno družino partizani sredi noči 23. julija 1942 odpeljali z njihovega doma na Ulaki, jih pet ur vlečili ter na koncu zverinsko umorili v gozdu blizu Karlovice. Odpeljali so tudi dve hčerki, ki pa sta se na srečo rešili. Ena tako, da jo je ugrabil drug partizan, druga pa je bila ustreljena v roko in je padla pod očeta ter tako ostala živa. Slednja, Anica, je še živa. Letošnjega junija je obiskala Slovenijo, kjer je ponovno povedala svojo zgodbo tudi kameri oddaje Pričevalci; upam, da si boste oddajo ogledali. Ali si lahko predstavljate travmo petnajstletnega dekleta, ko je bila sredi noči odpeljana njena cela družina in so bili pred njenimi očmi pobiti oče, mama in trije bratje, vi pa danes njene zavedne, verne, poštene in delavne brate zmerjate s kolaboranti, njihove krvnike pa poveličujete do neba?

Pozivam vas, da mi dostavite kakršne koli dokaze o sodelovanju naše družine z okupatorjem, v nasprotnem primeru pa zahtevam javno opravičilo vsem svojcem žrtev, ki so napisani na obeh ploščah. S svojim nepietetnim dejanjem ste prizadeli svojce žrtev z obeh strani.

Naj vas seznanim, da je bilo samo na območju velikolaške fare v revolucionarnem nasilju med in po vojni pobitih 216 ljudi. Na območju celotne zdajšnje

občine pa še veliko več. Zato mislim, da je tako enostransko hujskaško pisanje nespoštljivo do vseh teh nedolžnih žrtev, pobitih brez kakršnega koli sojenja in dokaza o njihovem sodelovanju z okupatorjem. Sramotno početje, ki ga zagovarjate kot predsednik lokalne borčevske organizacije, je žaljivo do vseh svojcev, posebno tistih, ki so se odkritja spomenika udeležili in to z obeh strani!

S takimi početji in pisanji poskušate vnašati razdor med našimi občani in mečete slabo luč na Občino Velike Lašče ter ljudi in kraje v njej. Zato sem mnenja, da niste vredni opravljanja funkcije občinskega svetnika, ki bi ga morala voditi želja po medsebojnem spoštovanju in delu v korist vseh občanov ne glede na njihovo versko, ideološko ali politično prepričanje.

Pozivam vas k odstopu z mesta svetnika Občine Velike Lašče, saj ste dokazali, da funkciji niste kos.

Marko Gruden

Poslano v vednost:

- Srečko Knafelc

- Občinski svet Občine Velike Lašče

- Trobla

Odgovor Marku Grudnu

Spoštovani Marko Gruden,

že na seji občinskega sveta sem opozoril župana in svetnike, da se z izsiljenim spravnim obeležjem odpirajo že zaceljene rane, že pomirjeno je zopet začelo vreti ... Čemu? Jaz niti naša organizacija si tega nismo želeli! Ker smo se zavedali občutljivosti takega dejanja, smo predlagali, da se do primerne rešitve namestitve partizanskih plošč zadeva odloži. V demokratičnem postopku bi bil naš glas upoštevan, v sistemu preglasovanja, ki velja v občinskem svetu Velikih Lašč že nekaj časa, pa smo bili grobo izločeni iz odločanja. Zato vse posledice tega nedemokratičnega dejanja lahko pripišete komurkoli, le meni in naši organizaciji ne!

Je pa jasno, da boste morali prebrati še nekaj knjig o dejanskem dogajanju med vojno, o tem, zakaj problemov s kolaboracijo ni bilo na Gorenjskem, na Štajerskem, na Primorskem ... In če bi v drugi vojni zmagala fašistična koalicija, ki so ji služili in prisegli tudi domobranci, potem si midva ne bi dopisovala v slovenskem jeziku, pa tudi vi in ne jaz ne bi ohranila svojega imena in priimka ...

Sam ne bom našteval, koliko zavednih Slovencev je moralo umreti v borbi proti okupatorju, v sovražnikovih zaporih ali pa v koncentracijskih taboriščih zaradi izdaje - kot da bi se dalo gorje izmeriti, prešteti, stehitati ...

Čaka vas (nas) v tem trenutku dovolj težka naloga, kako reševati Slovenijo, Evropo in kako pomagati ljudem, ki so ušli iz pekla vojne.

Zato vas vabim na svoj dom, da se pogovoriva kot predstavnika dveh različnih generacij, vsak s svojimi izkušnjami in izkušnjami svojih bližnjih, pa boste videli, da se bova morda drug drugemu opravičevala za dejanja, ki jih nisva storila midva, ampak so jih storili drugi v imenu nekih tretjih.

Vaše žalitve mojega dobrega imena in zahtevo po odstopu pa razumem kot mladostno nepremišljenost - razen če me ne demantirate in se pojavite na odkritem pogovoru.

Srečko Knafelc, občinski svetnik in predsednik Društva Zarja spominov

Obsodba spravnih zablod?

Tako Tit Turnšek, predsednik ZZB NOB, ki je »seznanjen z nerazsodno in žaljivo odločitvijo župana in svetnikov Občine Velike Lašče o premestitvi spominske plošče padlim udeležencem NOB k ploščam mrtvih sodelavcev okupatorja« na Karlovinci, poziva javnost k obsodbi spravnih zablod. Tit Turnšek venomer žuga: »Z izdajalci sprava ni mogoča«.

To je lahko vsakomur razumljivo in sprejemljivo. Toda kdo so res bili izdajalci? ZZB namreč vseskozi zanika kruto dejstvo, da je bila med okupacijo, med NOB, izvedena tudi boljševistična revolucija, to je državljanska vojna, v kateri je zmagala revolucionarna stran, žrtve na obeh straneh pa so bile ogromne! Kdo je začel revolucijo po okupaciji l. 1941 pa se menda ve? Berem tudi, da so domači izdajalci vsi, ki sodelovali z okupatorjem pa naj je bil vzvod karkoli. Res enostavna obtožba! To je bežanje od resnice, da je bila revolucija za mnoge

nevarnejša in okrutnejša za golo preživetje, ko so zgolj besedno nasprotovali boljševistični komunistični revoluciji in so se v svoji nemoči zatekli celo pod zaščito okupatorja. Tedanji komunisti so namreč že med NOB poskrbeli, da so bili med vojno in po vojni likvidirani vsi, ki so bili ali bi lahko bili nasprotniki revolucije in enopartijske oblasti, ki je potem lahko kršila človekove pravice. Dokaz so žrtve in odkrita in še neodkrita številna grobišča po naši domovini. ZBB je in je bila vseskozi prva zagovornica »Partije in revolucije«, a sedaj revolucijo taji, enako kot taji tedaj »edino pravega zaveznika in prijatelja« Stalina, ki je najbolj sprevrženo paktiral s Hitlerjevimi nacisti in japonskimi fašisti, seveda na škodo mnogih narodov in tudi na škodo mnogih »idealistov«, dokler ni Hitler napadel SZ. Ponovim: Dejstvo je, da je med okupacijo pri nas žal potekala tudi državljanska vojna, v kateri ne moremo govoriti o premagani strani, da so to bili enostavno izdajalci naroda, drugi pa le zmagovalci nad okupatorjem in pa zmagovalci v

revoluciji, a protirevolucionarjev naj sploh ne bi bilo, saj so bili samo izdajalci. Skrajno nelogična, nepoštena trditve in zavajanje, ki že desetletja traja in narod venomer znova razdvaja in žali vse demokrate. Žali seveda tudi vse žrtve revolucije na obeh straneh, ki jih je znanstveno ugotovil Inštitut za novejšo zgodovino. V državljanski vojni lahko govorimo zgolj o privržencih in nasprotnikih revolucije, ne pa o izdajalcih! Oboji so del naroda, kar terja spravo. So mogoče izdajalci tisti, ki so pričeli revolucijo med okupacijo? Ne trdim tega, saj bi bilo to do mnogih nepošteno! Skrajni čas bi že bil, če hočemo Slovenci preživeti v globalni konkurenci, da vsa državotvorna politika odgovorna za naš razvoj, preneha narod razdvajati »na zmagovalce in izdajalce in seveda na kolaborante s Hitlerjem in/ali Stalinom«! Ne tratimo energije in časa za pogubni razdor, temveč za spravo in za naš razvoj, napredek, za preživetje Slovenije.

Franc Mihič, Kosovelova 2a, Ribnica

Na uredništvo Troble smo za objavo prejeli odziv na prispevek z naslovom *Obsodba pravnih zablod*, ki je bil objavljen v Delu dne 23. 7. 2015.

Obsodba pravnih zablod

V nedeljo, 5. julija, so na Karlovinci pri Velikih Laščah odkrili spominsko obeležje, na katerem so nameščene plošče, na desni z napisom: »Žrtve vojne in povojnih pobojev iz okolice Karlovice«, na levi: »Iz Karlovice in njene okolice so v NOB 1941-1945 žrtvovali svoje življenje za svobodo domovine«. Oba dela spominskega obeležja družijo Trubarjev nagovor: »Lubi Slovenci«, ki je sploh prvi, ki je Dolenjce, Kranjce, Štajerce ... nagovoril z imenom Slovenci. Z imenovanjem nas je pravzaprav ustanovil kot narod. In da so te besede vklesane v »srce« spomenika, je najbolj primerno in simbolično: (naj!) veže leve in desne - vse Slovence!

Prav ta spomenik kaže, da potreba po spravi vendarle počasi prenika v našo državljansko zavest! To je še posebej razvidno iz nagovora župana Velikih Lašč Antona Zakrajška ob odkritju spomenika, ko je dejal, da si spomin »zaslužijo vsi naši sokrajani, sovaščani, prijatelji, sorodniki, ki jim je bila Karloviška dolina skupna, kjer so obiskovali isto šolo, jih je k molitvi klical isti zvon, so zapeli v isti gostilni, orali in kosili polja in doline teh gričev in senožeti«. Šele če premislimo te županove besede, si lahko predstavimo neizmerno tragedijo vojne in povojnega nasilja, ki je ločilo ljudi iste skupnosti na dva bregova! Ali ni čas, skrajni čas, da so v določenem okolju (občina) vsaj po smrti zabeležena njihova imena na enem spomeniku? Čestitam županu in občinskim svetnikom za to pietetno idejo in njeno uresničitev!

Sicer pa mrtvi tudi na tem spomeniku niso pomešani, recimo po abecedi, ampak so razvrščeni glede na stran, na kateri so bili ali so se znašli med vojno: leva – desna. Čeprav so po smrti vsi »samo« mrtvi, njihova dejanja v času življenja niso bila enaka. Pieteta do mrtvih ne predpostavlja zanikanja delovanja kogarkoli! Kaj so dejanja enih in kaj drugih - to je stvar zgodovine in živih, da jih pomnimo. Moramo pa se zavedeti, da je krivda individualna in da je med »kolektivno krivimi« veliko ljudi nedolžnih. Na obeh straneh.

Temu dogodku je bilo po mojem v javnosti posvečene premalo pozornosti! Pričakovano, pa vendarle na presenetljiv način se je odzval Glavni odbor ZZB NOB Slovenije, saj je svoje stališče naslovil kar »Obsodba pravnih zablod«! Obsoja »nerazumno in žaljivo« odločitev župana in svetnikov Velikih Lašč, ki da je »v popolnem nasprotju z idejo sprave oziroma državljanske pomiritve«. Ker naj bi šlo kar za »manipulacijo z mrtvimi«, je bil tudi predsednik države grajan, ker se je dogodka udeležil. *Obsodba* ZZB NOV pričakuje, da bo vodstvo občine »popravilo svojo zablodo« in vrnilo ploščo z imeni padlih borcev na staro mesto.

Očitke, ki jih temu dogodku niza Glavni odbor ZZB NOV, bi lahko kar vrnili njim samim: njihovo nasprotovanje skupnemu obeležju vsem žrtvam je zabloda, celo zgodovinska zabloda! Ob zarji evropske civilizacije v stari Grčiji je nastal tudi mit o Antigoni, ki je na vsak način hotela pokopati (in ga tudi je!) svojega

brata Polinejka, izdajalca. Mit postavlja novo merilo: pokop (vsakega) pokojnika je znak civilizacije. Ker za veliko vojnih žrtev in še posebej za po vojni pobite večinoma ne vemo, kdo je kje »pokopan«, je prav, da dobijo imena na spominskem obeležju v okolju, kjer so bivali. In prav je - če se sploh sklicujemo na spravo - da so imena žrtev na istem spomeniku, seveda ločeno zapisana, kot v tem primeru!

Dejansko je ZZB NOV proti spravi, saj bi v nasprotnem primeru uvidela pomen dogodka na sami otvoritvi: sodelovala sta tudi fanta tretje generacije žrtev z obeh strani: eden je prebral Kajuhovo, drugi Balantičevo pesem, potem sta prižgala svečki in ju položila na nasprotni strani. - Vsaj tretji generaciji dopustite, da ne sovraži nikogar!

Izjava ZZB NOV spravo takoj nadomesti z »državljsko pomiritvijo«. Sprava kot sprava zanje sploh ni sprejemljiva, saj predpostavlja pieteto do vseh žrtev, in do vseh njihovih žalujočih so-čutenje. Ni važno, kdo te ubije, mrtev si! In živi so z bolečino vezani na svoje drage. Še danes se ZZB NOV sklicuje le na sorodnike padlih borcev, talcev in drugih udeležencev NOB, ki nasprotujejo skupnemu obeležju, a v vsej svoji zgodovini se ZZB NOV ni niti enkrat spomnila na bolečine sorodnikov žrtev revolucije in povojnega nasilja! Ne, nasprotovanja z njihove strani tedaj res ni bilo, ker je bila - »državljska pomiritev«!

»Državljska pomiritev« je zahtevana (zapovedana) umiritev - **vzrok** spora pa ni odpravljen! Sprava pa je zavestna odločitev skupnosti, da vzame svojo zgodovino nase kot **svojo** - in je ne deli več na »vašo« in »našo«, vmes pa koplje jarek sovraštva do pekla! Sprava nič ne popravlja za nazaj, je odločitev za danes in »investicija« za jutri: da ne bomo več vpletali grehov in krivd, travm in zločinov, storjenih v preteklosti, v dnevno politiko! Skratka: da prenehamo sektašiti med nami na podlagi ideoloških opredelitev! Državljska pomiritev je *posledica* sprave, ne pa njena zamenjava!

Ker je v času »državljske pomiritve« sam spor le utišán, prekrit, prepovedán, že ob prvi priložnosti izbruhne ponovno, še z večjo ihto. Tako je bilo po prvih volitvah pri nas - in takoj so se našli politični manipulanti, ki na njem in na travmah ljudi gradijo svojo politično kariero, državo in družbo pa vse bolj potiskajo nazaj, v preteklost! Toda za to nosi ZZB NOV soodgovornost! V socializmu je borčevska organizacija podpirala partijsko/državno represijo proti vsem, ki Partiji niso bili po volji; bila je ideološka »hrbtenica partije«, njena strumna »služabnica«. Doslej ni naredila nobene »rekapitulacije« svojega povojnega delovanja, nobene spremembe v ideologiji in metodologiji političnega obnašanja - le da nima več prejšnje moči. Želi pa si (nekdanjo) »državljsko pomiritev«! Taka, kot je danes: sektaška, brambovska na »revolucionarnih« pozicijah, je organizacija iz preteklosti in sodi v preteklost.

Spomenka Hribar, Tomišelj

Srečanje mizarjev v Žireh

Na letošnjem že 18. družabnem srečanju mizarjev, ki so v letih 1956–1962 obiskovali poklicno mizarško šolo v Idriji, so se zbrali nekdanji učenci – mizarji s soprogami in tedanja učiteljica, ga. Radica Pahor iz Idrije.

Idrija je bila takrat znana kot eno večjih izobraževalnih središč v Sloveniji, saj sta bili tam poleg gimnazije in učiteljskega tudi poklicna mizarška in kovinarska šola. Poklicno mizarško šolo so obiskovali učenci s Primorske, Notranjske, Dolenjske in Gorenjske.

Zbrali smo se v Logatcu. Po kratkem klepetu in pozdravnem nagovoru smo se z avtobusom odpeljali na načrtovano potepanje v Žiri. Najprej smo si v spremstvu direktorja ogledali mizarško podjetje M Sora, d.d., v Žireh, kjer izdelujejo izredno kvalitetna okna in vrata. Sprehod skozi tovarniške prostore: skladišče lesa, lepljencev, strojni oddelek, lakirnico in montažo je pokazal napredek tehnologije in modernizacijo pri izdelavi izdelkov. V proizvodnem oddelku ni bilo opaziti krožnih žag, rezkarjev, poravnalk, vrtnalnih in brusilnih strojev, kar je bilo v času, ko smo se mi učili in delali, nekaj samoumevnega in modernega. Danes vse te stroje nadomešča avtomatizirana, moderna in računalniško vodena strojna linija, ki vse delovne operacije opravi mnogo hitreje in kvalitetneje.

Pred tovarno M Sora, d.d., v Žireh

Pot smo nadaljevali do cerkve Sv. treh kraljev, od koder je lep razgled na Triglav, Julijske Alpe in notranjost Slovenije. Polni vtisov ob lepotah gorenjskih gor smo pot nadaljevali na ogled podzemne trdnjave Rupnikove linije na Žirovskem vrhu. Zaradi začetka druge svetovne vojne je ostala nedokončana, zato ni služila svojemu namenu.

Prijetno srečanje smo ob poznem kosilu zaključili v gostilni Pr'Zet v Žireh z dogovorom, da se naslednje leto spet srečamo nekje na Notranjskem.

Da je srečanje več kot uspelo, sta pripomogla tudi naš sošolec Anton Logar in žena, domačina iz Sela pri Žireh.

Bernard Bučinel

Unikatni nakit za posebne priložnosti ali za vsak dan

Olesya Rupar živi s svojo družino v vasi Rupe pri Robu. Poleg službe, domačih opravil in dveh otrok, Aleša, ki obiskuje 2. razred podružnične šole v Robu, in še ne dvoletnega Avgušтина, najde še čas za ustvarjanje in izdelavo unikatnega nakita. Večinoma so to večerne ali nočne urice ustvarjanja. Na srečo jo družina vedno podpira in ji pomaga.

Pomoč moža in tašče še kako pride prav, ko dobi kakšno novo ali zahtevno naročilo, ki ji vzame precej časa.

Ročno izdelane cvetlice iz polimerne gline v različnih barvah, v različnih kombinacijah in stilih s perlami in drobnimi perlicami, poldragimi kamni, srebrom ter kristali Swarovski so unikatni nakit, s katerim ženska ne ostane neopazna. Olesya izdeluje predvsem ogrlice, uhane in zapestnice ter tudi druge modne dodatke, kot so broške, prstani, dodatki za lase in podobno.

Olesya, ki je v Slovenijo prišla iz Rusije, je pred nekaj leti začela izdelovati iz polimerne gline bunkice in ploščice ter jih v kombinacijah različnih perlic in kamnov sestavljala v ogrlice, uhane in druge modne dodatke. Ker je želela izdelati nekaj povsem svojega, se je preizkusila v izdelavi drobnih cvetlic, ki so danes rdeča nit njenega ustvarjanja. Ročno izdelane cvetlice različnih velikosti in barv preobrazi v unikatni modni kos nakita. Uporablja tudi različne kovinske dodatke, sladkovodne kamne in bisere, blago in še kaj. V nekaj letih so nastali nakiti različnih kombinacij materialov, barv in stilov, ki izžarevajo romantičnost, nežnost, strast, pogum in vse druge občutke. Olesya izdeluje nakit za posebne priložnosti in za vsak dan, lahko tudi kot lepo darilo za posebno žensko ali samo za drobno pozornost. Vsak izdelek pakira v ročno izdelano škatlico. Vsi izdelki, lahko si jih ogledate na njeni spletni strani, so unikatni in večino jih je naredila po naročilu. Kot pravi, lahko izdela nekaj podobnega, ne pa enakega, vedno pa se veseli vsakega posebnega in zahtevnega naročila.

Vedno znova dobi kakšno novo idejo v kombinacijah bodisi v stilu, materialu ali barvi. Trenutno načrtuje ustvarjanje cvetlic iz porcelana, ki je še bolj lahek, in kot pravi, ponuja veliko možnosti za izdelavo cvetlic.

Dragica Heric

OKREPČEVALNICA
ROZIKA
PIZZERIA

OKREPČEVALNICA - PIZZERIA ROZIKA
TURJAK 17, 1311 TURJAK
01/7881 680

MALICE - KOSILA - PIZZE - JEDI PO NAROČILU

Zberi 10 žigov "ROZIKA" (MALICA) - dobiš malico gratis.
Zberi 10 žigov "ROZIKF" (PIZZA) - dobiš veliko ali pizzo klasiko gratis.

OTROŠKO

IGRIŠČE

v podaljšku letnega vrta

PVC in ALU OKNA ter VRATA
iz visokokakovostnih materialov

Vročé poletne cene!

041 402 780 • priba@amis.net
www.priba-okna.si

Razstavní salon:
Javorškova ul. 3, 1315 Velike Lašče,
delavni čas: ponedeljek do petka, od 8h do 17h,
sobota po dogovoru

Adaptacije stanovanj, hiš in poslovnih prostorov.
Prenove kopalnic.

OKNA PRIBA

PRIBA OKNA d.o.o., tel: 01 510 55 30, fax: 01 510 55 31
Barbara, gsm: 041 449 334, Primož, gsm: 041 402 780

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija

zolet

Za sproščen nasmeh skrbimo že 20 let.

- preventivni pregledi in posveti
- konzervativa
- protetika
- certifikat za vgraditev breident SKY implantatov
- nevidni ortodontski aparati INVISALIGN
- rtg digitalno slikanje zob

BREIDENT
IMPLANTANT
480,00 €

Goran Petrovič dr. dent. med., Adamičeva 30, 1290 Grosuplje, tel.: +386 1 787 34 13, gsm: +386 41 723 731

Ela Schmid,

23. 11. 1913 - 24. 6. 2015

Iz dunajske slovenske skupnosti se je v stodrugem letu starosti poslovila najstarejša kostanjarka na Dunaju Ela Schmid.

Ela je bila rojena tik pred prvo svetovno vojno, 23. novembra 1913, na Trubarjevi Rašici pri Velikih Laščah. Kot trinajstletno dekletce je prišla na Dunaj k stricu, ki je tudi prodajal kostanj, sadje in tudi ribniško suho robo. Že davnega leta 1492 je tedanji cesar Friderik II. podelil prebivalcem ribniškega, kočevskega in velikolaškega okraja »patent«, poseben privilegij, da so lahko po vsem cesarstvu prodajali kostanj in domače izdelke iz suhe robe. Tako je prebivalcem pomagal, da so si zaradi hudih turških vpadov gospodarsko opomogli. »Kostajnar-ji« so bili skoraj sinonim za Slovence, saj so celo Plečnikovo Zacherlovo hišo radi zbadljivo ime-novali kostanjarska peč. O domačih ljudeh, ki jih je mnoge tudi poznal, je pisal tudi Josip Stritar.

Komu ni znana pripoved o Janku in njegovi kavki Piki, ki je pomagala pro-dajati kostanj.

Ko je prišla Ela na Dunaj, so jo pražnje oblekli, da je šla k prvemu svetemu obhajilu, potem pa v du-najski Prater na vrtiljak, kar se ji je posebno lepo zdelo.

*Smrt se izlila je v blede obličje,
pogled je zaplaval v neznani pokoj,
ni več trpljenja, ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj.*

(Simon Gregorčič)

ZAHVALA

Po dolgi bolezni se je v 82. letu starosti poslovil naš ata

Jože INDIHAR

1933-2015
iz Velikih Lašč.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v trenutkih slovesa stali ob strani in ata v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem za podporo v času njegove bolezni, izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče, darove za sv. maše in Cerkev. Zahvala gre tudi gospodu župniku Vladimirju Jaksetiču za vse njegove obiske bolnika, gospodu župniku Andreju Ojstrežu za lepo opravljen obred, pevcem Velikolaške vokalne skupine in Moškemu pevskemu zboru za ubrano petje. Še posebna zahvala zdravnikom zdravstvene postaje v Velikih Laščah: dr. Darji Modic Likar, dr. Milenki Starc Vidrih in dr. Davorinu Kastelicu za dolgoletno zdravstveno oskrbo ter patronažnima sestrama Martini Bavdek Nedeljković in Marjani Vesel za nego in obiske na domu.

Ohranimo hvaležen spomin nanj z lepo besedo, molitvijo in z ljubeznijo, ki nikoli ne mine.

ZAHVALA

Anton SOMRAK

1942-2015
Velike Lašče

Ob smrti brata Antona se zahvaljujem sorodnikom, sosedom in prijateljem, sodelavcem, sošolcem in govorniku.

Hvala gospodu župniku Andreju Ojstrežu, pevcem, Marku Zakrajšku ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči brat France

Tega se je iz svojih mladih let še posebej rada spominjala. Potem pa je bilo otroštva konec, saj je že morala pomagati sorodnikom »štantarjem«, ki so imeli svoje stojnice po cesarskem mestu. »Kostajnarji« in »suhorobarji« so si radi pomagali in se družili. Tako so bili med zadnjimi, ki so prodajali kostanj in kramarijo, prav Ela pa Vili Perhaj in Franc Peček ter suhoro-

bar Dominik Bartol. Toda Ela je vse prav krepko preživela, kljub temu da je vse življenje živila zelo skromno. Med vojno in po njej, ko je v mestu vladala huda lakota, je sama jedla piškav kostanj, da je bil boljši za kupce. Pa tudi lačnim otrokom ga je na skrivaj dajala iz »merice, da se ni opazilo«.

Ela, rojena Perhaj, se je poročila z Dunajčanom. V hudem letu 1944 je rodila sina Herberta in ostala doma samo 14 dni po porodu in potem spet hitela na »štant«. Najhuje je bilo pozimi, ko je zmrzovala na »Mariahilferci«, kjer je vedno pihal mrzel veter. Delala je

skoraj do sedemdesetega leta in še potem rada pomagala vsaj pri sortiranju in rezanju. Obrt so postopoma prevzeli drugi, delavci z juga in vzhoda, in s tem prinesli tudi druge navade. Večkrat je potožila, da ne prodajajo dobrih maronov, ker imajo okus po »žaganju«.

V slovenski cerkvi je bila redna obiskovalka nedeljske maše in farne kavarne. Njena vesela beseda je vedno razveselila vsako družbo. Vedno je bila tudi prva za pomoč pri delu. Celo pri gradnji farne dvorane je kljub letom veliko pripomogla. Na boljšem trgu je za cerkev iztržila prenekateri novc.

V domu za upokojenice, kjer je živela do smrti, ko je enostavno lepo zaspala, je bila duša domskega življenja. Bodrila je veliko mlajše stanovalce, ki so občudovali njeno vedrino in kleno besedo. Do svojega stotega leta se je še sama vozila s tramvajem po Dunaju, šla v slovensko cerkev ali pa posedala po parkih in opazovala mlado življenje okoli sebe. Sin, ki jo je redno obiskoval pravi: Bila je bistrega spomina in je še po domače prav rada »kakšno razdrla«.

Redki so Dunajčani, ki dočakajo sto let. Še redkeje pa se zgodi, da so to Slovenci. Pred leti je sorodnica ljubljanskega župana Hribarja dočakala sto pet let. Ela Schmid je bila verjetno druga slovenska stoletnica na Dunaju.

Anton Levstek

KOLEDAR PRIREDITEV

PETEK, 18. SEPTEMBER, ob 17. uri

Trubarjeva domačija, Rašica
PODELITEV ROŽANČEVE NAGRADE
(Društvo Marjan Rožanc)

SOBOTA, 26. SEPTEMBER, ob 9. uri

Gradež-Laporje-Rašica-Mali Osolnik-grad Turjak
TRADICIONALNI SPOMINSKI POHOD
»PO KOGOJEVI POTI«
(KUD Marij Kogoj Turjak)

SOBOTA, 26. SEPTEMBER, ob 9. uri

Krvava Peč-Iška tesen
POHOD V IŠKO TESEN
(Društvo Claustra Alpium Iuliarum in Občina Ig)

**DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE 2015:
PRAZNOVANJA**

20. 9. 2015 – 3. 10. 2015
(program na strani 10)

PETEK, 25. SEPTEMBER, ob 19. uri

Trubarjeva domačija, Rašica
ODPRTJE PRENOVLJENE GALERIJE SKEDENJ
(Občina Velike Lašče in JZ Trubarjevi kraji)

PONEDELJEK, 28. SEPTEMBER

OŠ Primoža Trubarja, Velike Lašče
EVROPSKI DAN JEZIKOV
(OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče)

ČETRTEK, 1. OKTOBER, ob 19. uri

Grajski stolp, grad Turjak
OBMOČNA LIKOVNA RAZSTAVA:
»Kvadrat in krog, kocka in krogla«
Razstava bo na ogled do 18. oktobra 2015
(JSKD Ljubljana okolica)

SOBOTA, 3. OKTOBER, ob 8. uri

Dom krajanov Turjak
KOSTANJEV POHOD
(TD Turjak)

PETEK, 9. OKTOBER, ob 19.30

Levstikov dom, Velike Lašče
1. ABONMAJSKA PREDSTAVA
Gostuje Mestno gledališče ljubljansko: SEDEM LET SKOMIN
(Občina Velike Lašče)

SOBOTA, 10. OKTOBER, ob 18. uri,

Lovski dom Turjak z okolico
POLHARIJA
(LD Turjak, JZ Trubarjevi kraji in druga lokalna društva)

SOBOTA, 17. OKTOBER

Grad Turjak
DAN STAREJŠIH OBČANOV
(DU Velike Lašče)

Organizatorji si pridržujejo pravico do morebitnih sprememb.